

การวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นางสาวพรหมธิดา พงศ์พรหม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

AN ANALYSIS OF AUTHENTIC ASSESSMENT PRACTICES OF THAI TEACHERS
AT LOWER SECONDARY SCHOOL LEVEL

Miss Promptida Pongprom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Teaching Thai Language
Department of Curriculum and Instruction
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้
ตามสภาพจริงของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โดย

นางสาวพรหมธิดา พงศ์พรหม

สาขาวิชา

การสอนภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(นางศิริวรรณ ฉายะเกษตริน)

พรหมธิดา พงศ์พรหม: การวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (AN ANALYSIS OF AUTHENTIC ASSESSMENT PRACTICES OF THAI TEACHERS AT LOWER SECONDARY SCHOOL LEVEL) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ.ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า, 199 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตัวอย่างประชากร คือ ครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกผลการสังเกตการประเมินในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหาเชื่อมโยงข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของกลุ่มตัวอย่าง เป็นไปตามหลักการและแนวคิดของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

1.1 วัตถุประสงค์ในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ก่อนเรียนครูภาษาไทยร้อยละ 93.49 มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ ระหว่างเรียน พบว่า ครูร้อยละ 78.60 ประเมินผู้เรียนเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียน และหลังเรียน พบว่า ครูร้อยละ 80.93 ประเมินนักเรียนเพื่อใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูมีวัตถุประสงค์ในการประเมินการเรียนรู้ก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน ระหว่างเรียนเพื่อตรวจสอบพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน และหลังเรียนประเมินเพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์

1.2 ด้านที่ประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ครูภาษาไทยร้อยละ 97.67 ประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนด้านทักษะและความสามารถ ครูร้อยละ 97.20 ประเมินด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน และครูร้อยละ 96.27 ประเมินด้านกระบวนการคิด จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนในด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน รองลงมาคือด้านความคิดวิเคราะห์ และทักษะความสามารถตามลำดับ

1.3 วิธีประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ก่อนเรียนครูภาษาไทยร้อยละ 64.19 ใช้แบบทดสอบในการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน ระหว่างเรียนครูร้อยละ 60.00 ใช้วิธีการตรวจผลงานเพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน และหลังเรียนครูร้อยละ 66.04 ใช้วิธีการตรวจผลงานเพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตและสัมภาษณ์ในช่วงเวลาก่อนและระหว่างเรียนมากที่สุด ส่วนในช่วงเวลาหลังเรียนครูใช้แบบทดสอบในการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นหลัก

2. การนำผลการประเมินตามสภาพจริงไปใช้ จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ครูภาษาไทยร้อยละ 61.86 นำผลการประเมินก่อนเรียนไปใช้เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกือบทุกครั้ง ครูร้อยละ 66.04 นำผลระหว่างเรียนไปปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองเกือบทุกครั้ง และครูร้อยละ 60.00 นำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้ในการช่วยเหลือและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เรียนเกือบทุกครั้ง จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ นำผลการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองเกือบทุกครั้ง

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา การสอนภาษาไทย ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา 2554

528 33945 27: MAJOR TEACHING THAI LANGUAGE

KEY WORDS: AUTHENTIC ASSESSMENT/ THAI TEACHERS

PROMTIDA PONGPROM: AN ANALYSIS OF AUTHENTIC ASSESSMENT PRACTICES OF THAI TEACHERS AT LOWER SECONDARY SCHOOL LEVEL. ADVISOR: WIPAWAN WONGSUWAN KONGPOW, Ph.D., 199 pp.

The purpose of this research was to study authentic assessment practices of Thai language teachers in lower secondary school. The samples of the study were Thai language teachers at lower secondary school level in schools under the Secondary Educational Service Area Office 1. The research instruments were authentic assessment questionnaires, interviews, and journals of the observations on the assessments implemented in classrooms. The survey data were quantitatively examined by using percentages and the interviewing data were analyzed relatively with those examining data.

The authentic assessment practices of Thai teachers were congruent with the principles and concepts of authentic assessment that could be presented as follows.

1. Operation of authentic assessment

1.1 Purpose of authentic assessment Data collected from questionnaires showed that 93.49% of Thai language teachers assessed their students before teaching to evaluate their students' background knowledge, basic skills, and attitudes toward the lesson unit. During the process of learning, 78.60% of Thai language teachers examine students' knowledge, basic skills and attitudes in progress. After finishing the lesson unit, 80.93% of Thai language teachers examine students learning achievement and language skills development. The data collected by means of interviews and classroom observations, showed that Thai teachers aimed to explore students' background knowledge before teaching and examine students' learning progress during the learning and then evaluate students' learning achievement after finishing the lesson unit.

1.2 Domains of Learning assessment Data collected from questionnaires showed that 97.67% of Thai language teachers assessed students' psychomotor, language skills and ability; 97.20% assessed cognitive, content knowledge and comprehension; and 96.27% assessed students' thinking process. Data collected by means of interviews and classroom observations showed that majority of Thai language teachers assessed students' cognitive, followed by students' critical thinking and psychomotor respectively.

1.3 Authentic assessment methods Data collected from questionnaires for authentic assessment methods showed that 64.19% of Thai language teachers used multiple-choice for pretest; and 60.00% of teachers used assignments to assess students' learning while teaching; and then 66.04% used assignment to assess students' learning after finishing the lesson unit. In addition, data collected by means of interviews and classroom observations showed that the majority of Thai language teachers used observations and interviews before and during the learning. After finishing lesson unit, multiple-choice test were used to assess students learning achievement.

2. Authentic assessment implementation Data collected from questionnaires showed that 61.86% of Thai language teachers often compare pretest results with the posttest results to examine students' progress. 66.04% of teachers often used the results assessed during the learning to improve or develop their own teachings, and 60.00% of teachers often used the posttest to assist and monitor students' development. Data collected by means of interviews and classroom observations showed that the majority of Thai language teachers often used the authentic assessment outcome to improve or develop their own teachings.

Department Curriculum and Instruction

Student's Signature.....

Field of study Teaching Thai Language

Advisor's Signature.....

Academic Year 2011

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เป็นต้นแบบทางการศึกษา ที่ผู้วิจัยให้ความเคารพนับถือและศรัทธา ซึ่งท่านให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันมีคุณค่า ต่องานวิจัยฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ศิริวรรณ ฉายะเกษตริน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ แข็งขัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร ม้าคนอง กรรมการสอบหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครูภาษาไทยทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้แก่ผู้วิจัยทั้งจากการทำ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล และให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการเรียน การสอนในห้องเรียน รวมทั้งคณะผู้บริหาร ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ ความสำเร็จทุกประการในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยระลึกเสมอว่า เป็นผลที่เกิดขึ้นจากความกรุณาและความอนุเคราะห์ของทุกๆ ท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณ เพื่อนนิสิตทุกชั้นปีทั้งในสาขาวิชาการสอนภาษาไทยและสาขา วิชาอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณกมลพัทธ์ โพธิ์ทอง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน การดำเนินงานวิจัยฉบับนี้มาโดยตลอด

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และบุคคลในครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนงานวิจัยฉบับนี้ รวมทั้งคอยให้คำปรึกษาและกำลังใจมาโดยตลอด ดังนั้นจึง ขอขอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเครื่องบูชาแด่บุพการี ครูอาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ด้วยความรัก ความศรัทธา และความเคารพเป็นอย่างสูง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	9
1.1 ความหมายของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	9
1.2 หลักการสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	12
1.3 ลักษณะสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพ.....	16
1.4 วิธีการที่ใช้ในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพ.....	21
1.5 เกณฑ์การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพ.....	26
1.6 ขั้นตอนของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพ.....	31
1.7 ประโยชน์ของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพ.....	34
2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย.....	37
2.1 วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย.....	37
2.2 หลักสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย.....	40
2.3 วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย.....	43
2.4 ลักษณะของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย.....	51

บทที่	หน้า
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3.1 งานวิจัยในประเทศ.....	55
3.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	58
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
3.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
3.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	61
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
3.5 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	75
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	107
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการสังเกต.....	129
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	146
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	146
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย.....	150
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	155
รายการอ้างอิง.....	157
ภาคผนวก.....	163
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	164
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนและจำนวนครูแต่ละโรงเรียน.....	166
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	170
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ครูใช้ในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	189
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	199

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวน และค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่สอน จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ ประสบการณ์การทำงาน และจำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบ.....	76
2 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการประเมินผล การเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน.....	79
3 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนและด้านที่ประเมินในสาระการอ่าน.....	80
4 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนและด้านที่ประเมินในสาระการเขียน.....	82
5 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และด้านที่ประเมินในสาระการฟัง ดู และพูด.....	84
6 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และด้านที่ประเมินในสาระหลักการใช้ภาษาไทย.....	85
7 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และด้านที่ประเมิน ในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม.....	87
8 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ของสาระการอ่านในช่วงเวลาดีก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน.....	89
9 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ของสาระการเขียนในช่วงเวลาดีก่อนเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน.....	92
10 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ของสาระการฟัง การดู และการพูดในช่วงเวลาดีก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน.....	95
11 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ของสาระหลักการใช้ภาษาไทยในช่วงเวลาดีก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน.....	98

ตาราง	หน้า
12 จำนวนและคำร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ของสาระวรรณคดีและวรรณกรรมในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน.....	101
13 จำนวนและคำร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามการนำผลการประเมิน ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนไปใช้ และความถี่ของการนำผล การประเมินการเรียนรู้ไปใช้.....	104

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม ดังนั้นผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ในการจัดการเรียนการสอนนั้นนอกจากจะประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน วิธีสอน และเทคนิคการสอน รวมทั้งสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ แล้ว การวัดและประเมินผลก็เป็นส่วนประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนื่องจากจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดคุณภาพการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและมาตรฐานการเรียนรู้ (ทิวัตต์ มณีโชติ, 2549: 8) โดยดำเนินการตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนนับตั้งแต่ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด นำผลที่ได้มาตีค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร นำไปใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแก่ผู้เรียน การตัดสินผลการเรียนรู้รอบยอดในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชา และการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 91)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยปกติจะใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือ เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งสามารถวัดผลด้านพุทธิพิสัยได้เพียงด้านเดียว การวัดและประเมินผลดังกล่าวไม่สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์และระดับพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง เพราะเป็นการสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนเพียงบางส่วน อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับหลักการวัดผลทางการศึกษาและแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547:14-15) มาตรา 26 หมวด 4 ที่กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลไว้ ดังนี้ “ให้สถานศึกษา จัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา” ดังนั้นจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน การจัดการเรียนการสอนให้เป็นการเรียนการสอนตามสภาพจริง (Authentic Teaching) เมื่อการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไป การวัดและประเมินผลจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นเดียวกัน ในปัจจุบันมีผู้หันมาสนใจการประเมินผลตามสภาพจริงกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการประเมินผล จากงานหรือผลงานที่เป็นจริง มากกว่าการประเมินด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบ และเป็น การประเมินผลตามเกณฑ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน (Wiggins, 1989)

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาหนึ่งใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับการวัดและ ประเมินผลซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ หรือบรรลุเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด และ เนื่องจากการเรียนการสอนภาษาไทยมีกระบวนการเรียนรู้ที่ค่อนข้างซับซ้อน การวัดและประเมินผล จึงต้องทำหลายด้านและใช้วิธีการหลายวิธี เพื่อช่วยให้ผู้สอนได้ทราบพัฒนาการ หรือสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียนของนักเรียนที่ตนสอนได้โดยละเอียด การวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทยนั้นถ้าหากจะ ให้ได้รับผลดีถูกต้องก็ควรที่จะได้วัดพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนในทุกๆ ด้าน (สุจิตต์ เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรษย์, 2538: 339-343) โดยทั่วไปการสอนภาษาไทย มักจะเน้นวัดอุปประสงค์ทางด้านความรู้ (Cognitive Domain) ทางด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และทางด้านทักษะ (Psychomotor Domain) ควบคู่กันไป (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2544: 1, 6) ซึ่ง ธรรมชาติของภาษานั้นจะต้องประเมินจากสภาพที่ผู้เรียนปฏิบัติหรือแสดงออกจริงผ่านการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยผู้สอนเลือกใช้วิธีการประเมินที่สามารถวัดผู้เรียนได้จากสภาพที่เป็นจริง อาทิ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนา การบันทึก เป็นต้น วิธีการเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการประเมิน การเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาภาษาไทยสอดคล้องกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นกระบวนการตัดสินความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2546:13-14) โดยการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกระบวนการทำงาน การปฏิบัติงาน และ

ผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2546: 210) และเป็นการประเมินที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงทักษะและสมรรถภาพซึ่งสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การบูรณาการความรู้และการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง (สุวิมล ว่องวานิช, 2546: 71) ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ซึ่งถ้าการจัดการเรียนการสอนไม่สามารถพัฒนาสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ ก็ไม่สามารถที่จะประเมินผลการเรียนรู้ที่แท้จริงได้ (อลิศรา ชูชาติ, 2546: 229-230) นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Herrera, Murry and Cabral, 2007: 23)

การประเมินตามสภาพจริงในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นการประเมินผลจากพฤติกรรมและการเรียนภาษาของผู้เรียนตามสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏจากกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผู้ประเมินผลจะเก็บรวบรวมผลงานในห้องเรียน ข้อสังเกตจากการใช้ภาษา และการทำงานนอกห้องเรียน นอกจากนั้นยังรวมถึงพฤติกรรมการใช้ภาษาที่ได้จากการแสดงหรือปฏิบัติที่ปรากฏในแต่ละวันด้วย (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2544: 3) ซึ่งการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงในวิชาภาษาไทย ในทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน และเขียน มีความสำคัญเท่าๆกัน และทักษะเหล่านี้มีความเกี่ยวเนื่องกัน และความก้าวหน้าของทักษะหนึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการทักษะอื่นๆ

การประเมินตามสภาพจริงสามารถประเมินได้ใน 3 ระยะเวลา คือ ประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และปลายภาคเรียน โดยจะต้องครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539: 13) ลักษณะของการประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2543) ซึ่งได้ศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ของประเทศไทย ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่าการประเมินผลการเรียนรู้ที่จัดโดยสถานศึกษา ใช้แบบสอบในการประเมินด้านพุทธิพิสัย และใช้การสังเกตพฤติกรรมในการประเมินจิตพิสัย และยังพบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ เน้นการประเมินผลด้านพุทธิพิสัยเฉลี่ยร้อยละ 90 การประเมินผลด้านจิตพิสัยมีส่วนสำคัญไม่มากเฉลี่ยร้อยละ 10 ซึ่งยังไม่ครอบคลุมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติพบว่า วิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ยังมีข้อบกพร่องดังที่ ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กล่าวไว้ว่า จากการประเมินคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษาภายนอกของ สมศ.ในรอบสอง (พ.ศ.2549-2551) มีข้อสังเกตจากผู้ประเมินจำนวนมากว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา มีปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้ ซึ่งเป็น 2 ใน 5 สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยพบว่าโรงเรียนหลายแห่งนักเรียนมีการเขียนคำภาษาไทยผิด

การเรียงรูปประโยคไม่ถูกต้อง ทำให้ข้อความที่เขียนไม่สามารถสื่อความหมายได้ ซึ่งอาจเป็นเหตุผลว่าทำไมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงทำข้อสอบอัตนัยไม่ได้ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะมีการใช้ข้อสอบปรนัยในการวัดและประเมินผลผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยได้ใช้ภาษาไทยในการเขียนตอบข้อสอบ ซึ่งการตอบข้อสอบแบบอัตนัยจะทำให้ผู้เรียนได้มีการคิดวิเคราะห์ และต้องถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียนเพื่อสื่อสารถึงสิ่งที่ตนเองรู้และเข้าใจให้ชัดเจน (ผู้จัดการออนไลน์, 2552)

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องนวัตกรรมการแก้ปัญหาการสอนอ่านภาษาไทย ซึ่งสรุปไว้ว่าสภาพและสาเหตุของปัญหาการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยนั้นส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับตัวครูทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องกระบวนการจัดการเรียน การสอนที่ครูยังยึดตัวเองเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนการสอนในระดับที่น้อยมาก รวมทั้งการวัดและประเมินผลที่เน้นในด้านความรู้ความจำ ซึ่งล้วนแต่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจทักษะด้านการอ่าน รวมทั้งไม่มีนิสัยรักการอ่าน (วันทนา มาศวรรณ, 2553) ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์ชัย ปาณธูป (2553) ที่สรุปไว้ว่ากระบวนการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนรู้นักเรียนมีปัญหาที่ขาดการประเมินตามสภาพจริง คือ ครูไม่ใช้เครื่องมือหลายรูปแบบ ครูวัดผลครั้งเดียวหรือไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนสอบแก้ตัว ครูขาดการติดตามและเอาใจใส่ให้นักเรียน เครื่องมือวัดและประเมินผลไม่มีคุณภาพ รวมทั้งครูขาดความสามารถในการออกแบบการวัด ปัญหาดังกล่าวส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (GPA) ต่ำกว่ามาตรฐาน

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวิชาภาษาไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล อันเนื่องมาจากการวัดและประเมินผลที่ใช้ข้อสอบแบบปรนัยและเน้นในเรื่องความรู้ความจำ ทำให้นักเรียนขาดการคิดวิเคราะห์ และไม่ได้ใช้ทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความเข้าใจของตนเองออกมา ประกอบกับปัญหาในการใช้เครื่องมือที่ไม่สามารถประเมินผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริงได้ ซึ่งข้อสอบปรนัยมีขอบเขตจำกัดในเรื่องการวัดความรู้และทักษะ ถึงแม้ว่าความรู้และทักษะจัดเป็นสิ่งสำคัญในชั้นเรียนก็ตาม แต่ข้อสอบแบบปรนัยที่ใช้นั้นอยู่ไม่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของการวัดความรู้และทักษะ (Rickel, 1994; Hammond and Lieberman, 1992; Mitchell, 1992; Neill and Medina, 1989; Shepard, 1989 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ, 2544ก: 92) และยังวัดความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ (Kellaghan and Madaus, 1991 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ, 2544ก: 92) ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อ่านภาษาไทยนั้นสามารถทำได้โดยการประเมินผลการเรียนรู้อ่านสภาพจริงของผู้เรียน

การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ตรงข้ามกับการทดสอบพื้นฐาน และข้อสอบแบบปรนัยที่เป็นแบบเลือกตอบ ถูกผิด หรือจับคู่ การประเมินตามสภาพจริงจึงนำมาใช้ประเมินผู้เรียนด้วยผลงานโดยตรงแทนการประเมินแบบเก่า (Nitko, 2004: 248) ถึงแม้จะมีการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงแล้วก็ตาม แต่บ่อยครั้งที่พบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ยังไม่ครอบคลุมความรู้ ความสามารถ ทักษะต่างๆ ตลอดจนเจตคติที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้ เพราะขาดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินผลการเรียนรู้ที่แท้จริง ถึงแม้ว่าจะได้มีความพยายามในการกระตุ้นและเผยแพร่ให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาระยะหนึ่งแล้วก็ตาม แต่รูปแบบแนวทาง และวิธีการปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ผ่านมานั้นยังเน้นการใช้แบบทดสอบ ซึ่งการใช้แบบทดสอบหรือข้อสอบนั้น นอกจากจะเป็นการวัดสติปัญญาด้านพุทธิพิสัยของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่แล้ว การวัดพุทธิพิสัยของผู้เรียนนั้นยังคงจำกัดเพียงแค่ความรู้ความเข้าใจในระดับต้นเท่านั้น (อลิศรา ชูชาติ, 2546: 229-230)

การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงครอบคลุมวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอด้วยปากเปล่า การได้วาที หรือการจัดแสดงนิทรรศการ รวมถึงการรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียน แลกเปลี่ยนที่ภาพแสดงการปฏิบัติและแสดงกิจกรรมในโอกาสต่างๆ การแก้ปัญหา การทดลอง นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการสังเกตของครู และแบบสำรวจการปฏิบัติงานและพฤติกรรมของนักเรียน ตลอดจนการปฏิบัติงานกลุ่ม (สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ, 2544ก: 95) รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (Baron, 1991; Horvath, 1991; Jones, 1994 อ้างถึงใน Nitko, 2004: 248) และประเมินการทำงานร่วมกันจากการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สอดคล้องกันอย่างใกล้ชิดระหว่าง วัตถุประสงค์ และผลการเรียนรู้ (Palloff and Pratt, 2009: 76) ข้อความดังกล่าวสัมพันธ์กับผลการวิจัยของ วรวรรณ ศรีเสถียร (2545) ซึ่งสรุปไว้ว่าชิ้นงานที่เป็นโครงงานและเกมเป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลประเมินผล มีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยมีแบบการประเมินการปฏิบัติงานกลุ่มและรายบุคคล แบบประเมินผลงาน แบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อครู บางชิ้นงานนำไปเป็นตัวอย่าง และครูใช้เป็นสื่อการสอนได้จึงทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น

ดังนั้นในการประเมินผลวิชาภาษาไทยจึงควรจัดให้เป็นการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic assessment) ซึ่งเป็นการวัดด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการถามตอบ การสังเกต การสนทนา หรือการอภิปราย เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ใช้การประเมินการปฏิบัติ (Performance assessment) ร่วมกับการประเมิน

ด้วยวิธีการอื่น ภาระงาน (Tasks) ควรสะท้อนสภาพความเป็นจริง หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากกว่า เป็นการปฏิบัติทั่วไป ดังนั้นการประเมินตามสภาพจริงจะต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลไปด้วยกัน และกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubrics) ให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 98) แนวทางในการสร้างเกณฑ์ในการพิจารณาคำตอบที่แสดงความสามารถทางภาษาของผู้เรียนควรกำหนดให้ครอบคลุมความสามารถที่ต้องการวัด และให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยว่าเป็นไปตามแนวคิดการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงหรือไม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษานำผลการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานด้านการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมีประเด็นในการวิจัย 2 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านการดำเนินการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
 - 2.2 ด้านการนำผลการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง การประเมินผลพฤติกรรม การเรียนภาษาไทยของผู้เรียนในกระบวนการตัดสินใจ ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ เป็นเรื่องราว เหตุการณ์ ในสภาพที่ผู้เรียนประสบในชีวิตจริงหรือคล้ายจริงในชีวิตประจำวัน ในด้านกระบวนการทำงาน การปฏิบัติงาน และผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ ทั้งก่อนเรียน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอนสิ้นสุด โดยผู้ประเมินเลือกใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายตามลักษณะกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบ การอภิปราย การทำรายงาน และการตรวจผลงาน เพื่อสามารถประเมินผู้เรียนได้ครอบคลุมทุกด้านและได้ผลการประเมินที่มีประสิทธิภาพและถูกต้องตรงตามความจริง นำการปฏิบัติงานต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในโลกลงความเป็นจริงได้

การวิเคราะห์การปฏิบัติงาน หมายถึง การศึกษาข้อมูลการดำเนินงานของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินการเรียนรู้ การดำเนินการประเมินการเรียนรู้ และการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ ทั้งในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

การปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง การดำเนินการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนตามสภาพจริงของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านวัตถุประสงค์ในการประเมินการเรียนรู้ สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน ด้านที่ประเมินเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน วิธีที่ครูใช้ประเมินผู้เรียน และการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ ทั้งในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน รวมถึงปัญหาและวิธีแก้ปัญหาของครูภาษาไทยในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งผู้วิจัยศึกษาการปฏิบัติงานต่างๆ ด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ครูภาษาไทย หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สะท้อนให้เห็นสภาพการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสามารถนำผลจากการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรายวิชาของตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

1. การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

- 1.1 ความหมายของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- 1.2 หลักการสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- 1.3 ลักษณะสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- 1.4 วิธีการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- 1.5 เกณฑ์ในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- 1.6 ขั้นตอนของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- 1.7 ประโยชน์ของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย

- 2.1 วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2.2 หลักสำคัญของ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2.3 วิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2.4 ลักษณะของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยในประเทศ
- 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

1.1 ความหมายของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่วัดจากพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพที่เป็นจริง มีผู้ให้ความหมายของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 175) กล่าวว่า การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมิน การกระทำ การแสดงออกหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีลักษณะเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ การทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหา และการแสดงออก โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบและเป็นผู้ผลิตความรู้ ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติจริง หรือคล้ายจริง ได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ

อุทุมพร จามรมาน (2546: 2) กล่าวไว้ว่า การประเมินผลจากสภาพจริง หมายถึง การวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมอง หรือการคิด และจิตใจของผู้เรียนอย่าง ตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำ อย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอะไร” และ “เขาทำไม” จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยพัฒนาการเรียน ของผู้เรียน และการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากใน การเรียนรู้ต่อไป

สมนึก นนธิจันทร์ (2544: 70) สรุปไว้ว่า การประเมินผลจากสภาพจริงเป็น การประเมินผลที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการแสดงออกหลาย ๆ ด้านเพื่อ นำไปแก้ปัญหา โดยใช้ทักษะกระบวนการคิดที่สลับซับซ้อน ที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ที่เป็นจริง ในทุกบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้

สุภัทธรณ์ พิบูลย์ (2544: 2) กล่าวไว้ว่า การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเป็น กระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและกิจกรรมที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐาน ของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อเด็กเหล่านั้น การประเมินจากสภาพจริงจะไม่เน้น การประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของ นักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริง ในการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้ค้นพบ ผู้ผลิตความรู้ ผู้ฝึกการปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตร และความต้องการ ของสังคม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 20) ได้กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมาย ให้ผู้ปฏิบัติ จะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง จึงเป็นงานที่ มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรม การเรียนทั่วไป

สมชาย ตะโกพร (2545: 1) กล่าวถึง การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง สรุปได้ดังนี้ การประเมินตามสภาพจริงว่า หมายถึง กระบวนการสังเกต บันทึก และรวบรวมข้อมูลจากผลงาน หรือกิจกรรมที่ ผู้เรียนทำ เพื่อตัดสินความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนโดยใช้ข้อมูล 3 ด้าน คือ

1. Performance of Learning ได้แก่ ความรู้ความคิด การปฏิบัติ เจตคติ และคุณธรรม
2. Process of Learning ได้แก่ วิธีการเรียนรู้ ทักษะในการเรียนรู้ กระบวนการ
3. Product of Learning ได้แก่ คุณภาพผลงาน คุณค่าของชิ้นงาน และกระบวนการในการทำงาน

สุวิมล ว่องวาณิช (2546ข: 7) ให้ความเห็นว่า การประเมินนั้นจะใช้วิธีการแบบใดก็ได้ แต่ต้องเชื่อว่าสิ่งที่ผู้เรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการประเมินจึงต้องยึดหลักการ เปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลา การประเมินตามสภาพจริงเป็นประเภทหนึ่ง ของการประเมินที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงทักษะและสมรรถภาพ ซึ่งสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ในชีวิตประจำวัน การบูรณาการความรู้และการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน โลกแห่งการเป็นจริง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2546: 13) กล่าวถึงการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นกระบวนการตัดสินใจความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริง ที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำหรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวัง และผลผลิตที่มีคุณภาพจะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุป ถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ใน ระดับความสำเร็จใด

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2546: 210) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกระบวนการทำงาน การปฏิบัติงาน และ ผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ ในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองแล้วนำข้อมูลสู่การตีค่า

กิตติ กิตติศัพท์ (2547: 13) ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) คือ การประเมินผลที่ใช้วิธีการและเกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน อย่างเต็มเวลาของกิจกรรมในแต่ละโปรแกรม โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหรือสร้างผลงานออกมา

เพื่อแสดงตัวอย่างของความรู้และทักษะที่ตนมี ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการประเมินนั้น จะมีลักษณะเหมือนและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าเป็นการทดสอบ และข้อมูลของการประเมินผลได้มาจากการเก็บรวบรวมผลงานที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การสังเกตพฤติกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ความเข้าใจ

Hart (1994: 106) กล่าวถึงความหมายของการประเมินตามสภาพจริงโดยสรุปได้ว่าการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึงกระบวนการเก็บรวบรวมและจัดเตรียมข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการประเมินที่หลากหลาย โดยเน้นการสะท้อนภาพของผู้เรียนและประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียนในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง

Gay (1996: 7) สรุปความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง การประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี constructivist ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในแง่ของประสบการณ์ และความสามารถของคนเป็นสำคัญ

จากความหมายต่างๆ ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตัดสินความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยการประเมินการกระทำหรือการแสดงออกหลาย ๆ ด้าน กระบวนการทำงาน การปฏิบัติงาน และผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ ของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นเรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน โดยใช้วิธีการและเกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน

1.2 หลักการสำคัญของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีหลักการสำคัญ ดังที่นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 183) กล่าวถึงหลักในการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า

1. การประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill Assessment) แต่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex Thinking Skill) ในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน
3. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบัน (Current Work) ของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
4. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการผูกติดนักเรียนกับงานที่เป็นจริง โดยพิจารณาจากงานหลาย ๆ ชิ้น
5. ผู้ประเมินควรมีหลาย ๆ คน โดยมีการประชุมระหว่างกลุ่มผู้ประเมินเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน
6. การประเมินต้องดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
7. นำการประเมินตนเองมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง
8. การประเมินตามสภาพจริง ควรมีการประเมินทั้ง 2 ลักษณะ คือ การประเมินที่เน้นการปฏิบัติจริงและการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2544: 98-99) ได้รวบรวมหลักของการประเมินตามสภาพจริง ตามที่นักวิชาการกล่าวไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินแนวใหม่มุ่งเน้นว่าความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งมีความหมายได้หลากหลายมิได้มีความหมายเดียวสำหรับทุกคนในทุกโอกาส (Roderick, 1991)
2. การเรียนรู้เป็นเรื่องของกระบวนการที่เป็นธรรมชาติมีการบูรณาการและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต มิใช่เป็นเรื่องของการหยิบยื่นหรือยัดเยียดให้เรียนรู้ ผู้เรียนต้องการกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าเพื่อหาความหมายของสิ่งที่เรียน การเรียนรู้จึงเป็นผลจากการปฏิบัติจริงมากกว่าการทำซ้ำหรือทำตามคำบอกกล่าวเท่านั้น (Newman and Archbald, 1992)
3. การประเมินแนวใหม่มุ่งเน้นกระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ที่เกิดขึ้น กระบวนการมีความสำคัญเช่นเดียวกับผลผลิตจากการกระทำมุ่งเน้นการพิจารณาว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้ได้อย่างไร และทำไมจึงเรียนรู้เช่นนั้น (Hutchings, 1993: Johnson, 1992)
4. การประเมินแนวใหม่มุ่งเน้นการสืบสวนสอบสวน (Inquiry) กล่าวคือ เน้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เรียนจะต้องสังเกต คิดตาม และทดสอบความคิดของตนเอง (Herman, Aschbacher, and Winter, 1992)
5. การประเมินแนวใหม่มีจุดหมายเพื่อกระตุ้น และอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Johnson, 1989 : Short and Burke, 1991 : Wolf, 1990) เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับแนวทางใหม่ ๆ และสามารถพัฒนาการเรียนรู้

ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้จุดมุ่งหมายของการประเมินจึงไม่ได้อยู่ที่มีการจัดลำดับ หรือจัดประเภทของผู้เรียนแต่อย่างใด

6. การประเมินแนวใหม่เน้นการเชื่อมโยงระหว่างพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะพิสัย (Skills) เมื่อผู้เรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนย่อมเกิดความสนใจที่จะศึกษาและเกิดความพยายามยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้สามารถเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ ได้อย่างมาก (Raven, 1992)

7. การประเมินแนวใหม่มีความเชื่อว่าการตัดสินใจในสิ่งที่จะสอนและสิ่งที่จะวัดเป็นเรื่องอัตนัย (Subjective) และเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่า (Value) (Bintz, 1991)

8. การประเมินแนวใหม่เน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยผู้สอนควรร่วมมือกับผู้เรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และร่วมกันตรวจสอบว่าได้เรียนรู้มากน้อยเพียงใด ซึ่งนับเป็นกระบวนการตัดสินใจเชิงประชาธิปไตย (Herron, 1988)

9. การประเมินแนวใหม่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือ (Collaborative Process) กล่าวคือ ผู้เรียนและผู้สอนถือเป็นผู้เรียนที่ต้องร่วมมือกัน มีอิสระที่จะแสดงออกทางความคิดและทดสอบความคิดซึ่งกันและกัน ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีความรับผิดชอบทางปัญญาต่อกัน เพื่อสร้างหลักสูตรที่ใช้ในชั้นเรียน (Bintz, 1991)

อนูวัติ คุณแก้ว (2548 : 113) กล่าวถึงหลักการของการประเมินผลจากสภาพจริงไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคนบนรากฐานของทฤษฎีทางพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย

2. การประเมินตามสภาพจริง จะต้องมีรากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย

3. หลักสูตรสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินตามสภาพจริง คือหลักสูตรต้องพัฒนามาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และที่ต้องเรียนรู้ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

4. การเรียน การสอน การประเมินผล จะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม

5. การเรียน การสอน การประเมิน เน้นสภาพที่สอดคล้อง หรือ ใกล้เคียงกับธรรมชาติความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดงานด้วยตนเอง

6. การเรียนการสอนจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สูงสุด ตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล เต็มตามศักยภาพของตนเอง การเรียน การสอน และการประเมินต้อง

เกี่ยวเนื่องกันและเน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่ใกล้เคียงหรือสภาพที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ดังนั้นหลักการสำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริงสามารถสรุปจากข้อมูลข้างต้นได้ ดังต่อไปนี้

1. ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill Assessment) แต่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex Thinking Skill) ในการทำงาน ความร่วมมือ และการแก้ปัญหา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ระดับการคิดขั้นสูง รวมถึงการประเมินตนเองด้วยการสังเกต คิดตาม และทดสอบความคิดของตน

2. เน้นประเมินความสามารถที่แท้จริง การปฏิบัติจริง พฤติกรรมที่แสดงออก และการแก้ปัญหาที่สะท้อนถึงชีวิตจริง หรือใกล้เคียงกับธรรมชาติความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต ตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล และสิ่งที่เรียนต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริงในชีวิตประจำวันได้

3. การประเมินมุ่งเน้นการแสดงออกในภาคปฏิบัติ กระบวนการในการปฏิบัติงาน และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของผู้เรียนโดยเน้นที่คุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น

4. การประเมินต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเมินได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ โดยเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการเพื่อให้เห็นและทราบถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน

5. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Styles) ความถนัด (Aptitudes) และความสนใจของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง รวมทั้งใช้ในการค้นหาจุดเด่นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล

6. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครองในการประเมินผล โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง ซึ่งการประเมินตนเองมีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติภารกิจจริงเพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้จักวางแผน การเรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง มีโอกาสแสดงความรู้สึกนึกคิด เหตุผลในการทำ ไม่ทำ ชอบหรือไม่ชอบในสิ่งต่างๆ เหล่านั้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง และสามารถพัฒนาข้อมูลได้

7. มีการเก็บข้อมูลในทุกด้านอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่การเรียนรู้เกิดขึ้นด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งการประเมินที่เน้นการปฏิบัติจริงและการประเมินจากแฟ้ม

สะสมงานเพื่อที่จะรู้จักผู้เรียนในทุกแง่ทุกมุม ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน

8. เน้นการเชื่อมโยงระหว่างพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะพิสัย (Skills) เมื่อผู้เรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนย่อมเกิดความสนใจที่จะศึกษา และเกิดความพยายามยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้สามารถเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ ได้อย่างมาก

9. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเกณฑ์ประเมินแก่นแท้ของการปฏิบัติมากกว่า เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ เป็นเกณฑ์ที่เปิดเผยและรับรู้กันอยู่ในโลกของความเป็นจริงของทั้งตัวนักเรียนเองและผู้อื่น จะต้องสะท้อนมุมมองที่หลากหลายของภารกิจที่มีความซับซ้อนมากกว่าจะย่นย่อหรือสรุปออกมาให้เห็นได้เพียงด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว และสะท้อนให้เห็นเป้าหมายและกระบวนการศึกษาอย่างแจ่มชัด จุดมุ่งหมายของการประเมินจึงไม่ได้อยู่ที่มีการจัดลำดับ หรือจัดประเภทของผู้เรียนแต่อย่างใด

1.3 ลักษณะสำคัญของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีลักษณะสำคัญ ดังที่นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

สมนึก นนธิจันทร์ (2544: 72) กล่าวว่าลักษณะสำคัญของการประเมินผลจากสภาพจริง คือ

1. เป็นการประเมินผลจากสภาพจริง กระทำได้ตลอดเวลาในทุกสถานการณ์ ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ โดยใช้การตัดสินใจของมนุษย์ในการให้คะแนน
2. กำหนดปัญหาหรืองานแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างคำตอบเอง (รูปแบบแก่ผู้เรียนต้องเลือกคำตอบจากผู้เขียนข้อสอบกำหนดไว้) คือ ให้ผู้เรียนตอบด้วยการแสดงสร้างสรรค์ ผลิต หรือทำงาน
3. ไม่เน้นการประเมินผลเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่ให้ผู้เรียนผลิต สร้าง หรือทำบางสิ่งที่เป็นทักษะการคิดที่ซับซ้อน การพิจารณาไตร่ตรอง การทำงาน และการแก้ปัญหา นั่นคือ เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา
4. เน้นสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน (โลกแห่งความเป็นจริง) เน้นการแก้ปัญหาที่สะท้อนถึงชีวิตจริง

5. ใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อการประเมิน คือ ความพยายามที่จะรู้จักเรียนในทุกแง่ทุกมุม ข้อมูลจึงต้องได้มาจากหลาย ๆ ทาง ซึ่งเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลต้องมีหลากหลายประการด้วย

6. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง

7. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะประเมินเขาตรงไหน เรื่องอะไร การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลทำให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเองว่าอยากรู้ อยากทำอะไรบ้าง ซึ่งนำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการเรียน และวางแผนองค์การประเมินผล อันเป็นการเรียนและการประเมินผลที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

สมชาย ตะโกพร (2545: 3) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงโดยสรุปได้ ดังนี้

1. เน้นพฤติกรรมที่แสดงออกจากความสามารถที่แท้จริง
2. ทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน
4. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์จริง
5. มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีการเก็บข้อมูลในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง
6. ตอบสนองการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนอย่างกว้างขวาง
7. สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน
8. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น
9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวก ในลักษณะการส่งเสริมชื่นชม และการอำนวยความสะดวก

ความสะดวกในการเรียนรู้

10. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง
11. เกิดความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองและผู้เรียน ในการพัฒนาการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2545: 159) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้

1. การวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงมีลักษณะสำคัญคือ ใช้วิธีการประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อนความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิตและกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

2. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนของที่ควรส่งเสริม และส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล

3. เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเอง และของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง สามารถพัฒนาข้อมูลได้

4. ข้อมูลที่ประเมินได้จะต้องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนของผู้สอนว่าสามารถตอบสนองความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่

5. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

6. ประเมินด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

Wiggins (1989) ได้จำแนกคุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง โดยสรุปได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การปฏิบัติในสภาพจริง (Performance in the Field) การประเมินตามสภาพจริง ออกแบบขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง เช่น นักเรียนเรียนการเขียนก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านจริง เป็นผู้อ่าน มิใช่เรียนการเขียนแล้ววัดผู้เรียนด้วยเพียงการใช้แบบทดสอบวัดการสะกดคำ หรือตอบคำถามเกี่ยวกับหลักการเขียน หรือถ้าให้นักเรียนเรียนวิทยาศาสตร์ก็ต้องให้นักเรียนทำการทดลอง วิทยาศาสตร์ ทำงานค้นคว้าวิจัย หรือทำโครงการแทนการทดลองเพียงความจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตามงานที่ให้นักเรียนทำต้องเป็นงานที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นจริง ทำทนายการใช้สติปัญญาที่ซับซ้อน หรือได้ความรู้ที่อาศัยทักษะทางอภิปัญญา (Meta-Cognition Skills) และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Styles) และความถนัด (Aptitudes) และความสนใจของผู้เรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถ และค้นหาจุดเด่นของผู้เรียน

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน (Criteria) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเกณฑ์ ประเมิน “แก่นแท้” (Essentials) ของการปฏิบัติมากกว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้หนึ่ง ผู้ใดโดยเฉพาะ เกณฑ์ที่เป็นแก่นแท้นี้เป็นเกณฑ์ที่เปิดเผย และรับรู้กันอยู่ในโลกของความเป็นจริง ของทั้งตัวนักเรียนเองและผู้อื่น การประเมินในสภาพจริงที่มีการเปิดเผยเกณฑ์ไว้ก่อนนั้น ถือว่า การเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้เรียนจะส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะรู้ว่า จะส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างไร ในแต่ละภารกิจจะมีเกณฑ์ซึ่งระบุถึงมาตรฐานของการปฏิบัติที่ แจ่มชัดและโปร่งใส เกณฑ์จะสะท้อนมุมมองที่หลากหลายของภารกิจที่มีความซับซ้อนมากกว่า

จะย่อหรือสรุปออกมาให้เห็นได้เพียงด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว เนื่องจากเกณฑ์เป็นเรื่องที่นำมาจากการปฏิบัติเกณฑ์จึงเป็นข้อชี้แนะสำหรับการสอนการเรียน และการประเมินที่สะท้อนให้เห็นเป้าหมายและกระบวนการศึกษาอย่างแจ่มชัด จึงทำให้ครูอยู่ในบทบาทของผู้ฝึก (Coach) และนักเรียนอยู่ในบทบาทของผู้ปฏิบัติ (Performers) พร้อมกับเป็นผู้ประเมินตนเอง (Self-Evaluators)

3. การประเมินตนเอง (Self-Assessment) การประเมินตนเองมีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติภารกิจจริง (Authentic Task) โดยจุดประสงค์ของการประเมินตามสภาพจริงก็คือ

- 1) เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการประเมินงานของตน โดยเทียบวัดกับมาตรฐานทั่วไปของสาธารณชน (Public Standard)
- 2) เพื่อปรับปรุง ขยับขยาย และเปลี่ยนทิศทางการดำเนินงาน
- 3) เพื่อริเริ่มในการวัดความก้าวหน้าของตนในรูปแบบต่าง ๆ หรือจุดต่าง ๆ อย่างที่ไม่มีการวัดเช่นนี้มาก่อน

4. การนำเสนอผลงาน คุณลักษณะประการหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริงนั้น นักเรียนมักได้รับการคาดหวังให้เสนอผลงานต่อสาธารณชน และเป็นการเสนอผลงานด้วยปากเปล่า (Oral Presentation) กิจกรรมการนำเสนอทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยังรากลึก เนื่องจากนักเรียนได้สะท้อนความรู้สึกของตนว่ารู้อะไร และนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แน่ใจว่านักเรียนได้เรียนรู้ในหัวข้อนั้น ๆ อย่างแท้จริง นอกจากนี้คุณลักษณะของการประเมินผลตามสภาพจริงเช่นนี้ มีประโยชน์ตอบสนองต่อเป้าประสงค์ที่สำคัญอีกหลายประการ คือ

- 1) เป็นสัญญาณบ่งบอกว่างานของนักเรียนมีความสำคัญมากพอที่จะให้ผู้อื่นรับรู้และชื่นชมได้
- 2) เปิดโอกาสให้ผู้อื่น เช่น ครู เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง ได้เรียนรู้ ตรวจสอบ ปรับปรุง และชื่นชมในความสำเร็จด้วยอย่างต่อเนื่อง
- 3) เป็นตัวแทนของการบรรลุถึงเป้าหมายในการวัดทางการศึกษาอย่างแท้จริงและมีชีวิตชีวา

Herman, Aschbacher และ Winters (1992) ได้จำแนกคุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงไว้โดยสรุปเป็น 6 ประการหลัก ดังนี้

1. ผู้สอนต้องจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในภาคปฏิบัติ คิดสร้างสรรค์ ผลิตผลงาน หรือกระทำบางสิ่งบางอย่างที่สัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน
2. ต้องตั้งหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ระดับการคิดขั้นสูง และให้ทักษะในการแก้ปัญหา
3. งานหรือภารกิจหรือกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน

4. สิ่งที่เราเรียนต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริงในชีวิตประจำวันได้
5. ต้องใช้คนเป็นผู้ตัดสินการประเมิน ไม่ใช่เครื่องจักรตัดสิน (People not Machine)
6. ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่ทั้งในด้านการสอนและการประเมิน

Buke, Forarty และ Belgrad (อ้างถึงใน เฉลิมพล พินทอง, 2542) ได้เสนอไว้ว่าการประเมินตามสภาพจริงนั้น ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. งานที่ปฏิบัติเป็นงานที่มีความหมาย คือ สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน
2. เป็นการประเมินรอบด้านด้วยวิธีการที่หลากหลาย คือ ประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะ ด้วยเครื่องมือที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ และกระทำหลายครั้งอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่การเรียนรู้เกิดขึ้น
3. ผลผลิตมีคุณภาพ งานทุกงานมีเกณฑ์มาตรฐานที่ร่วมกันตั้งไว้โดยครู ผู้เรียนและ อาจจะมีผู้ปกครองร่วมด้วย ผู้เรียนจะประเมินตนเองตลอดเวลาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง จนผลงานมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีการแสดงผลงานต่อสาธารณะเพื่อสร้างความภูมิใจแก่ผู้เรียนด้วย
4. ใช้ความคิดระดับสูง กล่าวคือ ผลงานที่สร้างนั้นต้องเกิดจากการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินทางเลือก ลงมือกระทำ ตลอดจนถึงต้องใช้ทักษะในการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง
5. มีปฏิสัมพันธ์ทางบวก กล่าวคือ ผู้เรียน ครู และผู้ปกครองจะต้องมีการร่วมมือกัน ประเมินและผู้เรียนไม่มีความเครียด
6. มีการกำหนดจำนวนงาน ขอบเขตและมาตรฐานอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้
7. สะท้อนลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีโอกาสแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด เหตุผลในการทำไม่ทำ ชอบหรือไม่ชอบในสิ่งต่างๆ เหล่านั้น
8. เป็นการประเมินอย่างต่อเนื่อง ประเมินได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเป็น การประเมินแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เห็นและทราบถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน
9. เป็นการบูรณาการซึ่งองค์ความรู้ กล่าวคือ ผลงานที่ต้องใช้ทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ในลักษณะสหสาขาวิชา (Interdisciplinary)

จากลักษณะสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่นักวิชาการ และ นักการศึกษาได้กล่าวไว้ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการประเมินผลจากสภาพจริง กระทำได้ตลอดเวลา กับทุกสถานการณ์ สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ โดยใช้การตัดสินใจของมนุษย์ในการให้คะแนน ทำไปพร้อม ๆ กับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการประเมินอย่างต่อเนื่อง ประเมินได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และเป็น การประเมินแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เห็นและทราบถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน
2. ไม่เน้นการประเมินผลเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่ให้ผู้เรียนผลิต สร้าง หรือทำ บางสิ่งที่ไม่เน้นทักษะการคิดที่ซับซ้อน การพิจารณาได้ตรง การทำงาน และการแก้ปัญหา
3. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในสภาพจริง สิ่งที่เรียนต้องสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในโลกลงความเป็นจริงในชีวิตประจำวันได้
4. เป็นการประเมินรอบด้านด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการเก็บข้อมูลใน ทุกด้านอย่างต่อเนื่อง คือ ประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะ ด้วยเครื่องมือ ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ และกระทำหลายครั้งอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่การเรียนรู้เกิดขึ้น
5. เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเอง และของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง สามารถพัฒนาข้อมูลได้
6. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างครู ผู้ปกครองและผู้เรียน ในการพัฒนาการเรียนรู้
7. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน (Criteria) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเกณฑ์ ประเมิน “แก่นแท้” (Essentials) ของการปฏิบัติมากกว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้หนึ่ง ผู้ใดโดยเฉพาะ เกณฑ์ที่เป็นแก่นแท้นี้เป็นเกณฑ์ที่เปิดเผย และรับรู้กันอยู่ในโลกของความเป็นจริง ของทั้งตัวนักเรียนเองและผู้อื่น

1.4 วิธีการที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการประเมินผู้เรียนในหลายด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนได้ตรงตามสภาพจริงมากที่สุด จึงต้องใช้วิธีการในการประเมินที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงวิธีการประเมินตามสภาพจริงไว้ ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 184-193) ได้กล่าวถึงวิธีในการประเมินตามสภาพจริงไว้สรุปได้ ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) การสังเกตส่วนใหญ่มักจะไม่มีการบันทึก โดยจะสรุปหรือตีความกันภายในระยะเวลาสั้น ๆ แต่ถ้ามีการบันทึกจะมีคุณค่ามาก เพราะจะช่วยให้ครูผู้สอนมองเห็นภาพของผู้เรียนที่สามารถอ้างอิงหรือนำไปเปรียบเทียบระหว่างเวลาหนึ่งกับเวลาหนึ่งได้ ดังนั้น เมื่อมีการสังเกตแล้วก็ควรจะมีการบันทึกทุกครั้งไป หากบันทึกการสังเกตไว้ไม่ได้ ไม่ละเอียด ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ก็แทบจะไม่มีประโยชน์อันใด ข้อมูลนั้นบิดเบือนไปจากสภาพที่เป็นจริง การตีความพฤติกรรมย่อมจะผิดพลาดไปจากความเป็นจริงเช่นกัน

2. การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ได้ดี เช่น ความคิด ความรู้สึก กระบวนการในการทำงาน วิธีการแก้ปัญหา การสัมภาษณ์หากนำไปใช้ประกอบกับวิธีการ และเครื่องมืออื่น ๆ จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความมั่นใจยิ่งขึ้น

3. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง que สร้างขึ้นมาเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการทราบถึงจากผู้ตอบ ซึ่งแบบสอบถามอาจมีลักษณะการสร้างขึ้นเพื่อทดแทนการสัมภาษณ์ แบบสอบถามไม่มีตัดสินว่าถูกหรือผิด

4. การตรวจผลงาน เป็นวิธีการประเมินผลที่ครูผู้สอนใช้เป็นประจำและใช้บ่อยที่สุด อีกวิธีการหนึ่ง การตรวจผลงานจะเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่ยังประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประการหนึ่ง ส่วนอีกประการหนึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจผลงานมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

5. การใช้บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากเพื่อนนักเรียน จากผู้ปกครอง

6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง ในกรณีที่ครูต้องการใช้แบบทดสอบข้อเสนอนั้นให้ใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติจริง

7. การศึกษารายกรณี (Case Study) การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษารายละเอียดที่ต่อเนื่องกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนได้ข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดที่พอจะวิเคราะห์หรือตีความได้ถูกต้อง และเป็นจริงของบุคคลหรือสิ่งที่ต้องการศึกษา

8. การใช้ข้อทดสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง (Authentic Assessment) การปฏิบัติจริง เป็นการประเมินที่นับว่ามีความตรงมากที่สุดวิธีการหนึ่ง เพราะความจริงที่แท้จริง คือ ประสบการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นต่อหน้าของเราเอง ประสบการณ์รวมความถึงการกระทำ การคิด และ

ความรู้สึกที่เป็นกระบวนการของประสบการณ์ โลกแห่งประสบการณ์เน้นการทำและผลของการกระทำ ฉะนั้น ความเป็นจริงของความรู้สึกที่แท้จริงอันเกิดจากการกระทำที่ต้องพิสูจน์ให้เห็นชัดเจนว่าสามารถปฏิบัติได้ แล้วจึงยอมรับว่าเป็นความรู้ที่แท้จริง

9. ระเบียบสะสม (Cumulative Record) ระเบียบสะสมเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญมากเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาขึ้นมา ระเบียบสะสมนอกจากจะรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมการเรียนแต่ละวิชาครูประจำชั้นยังบรรยายสรุปพฤติกรรมที่เด่น ๆ ทั้งทางบวกและทางลบไว้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน

10. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่น (Portfolio Assessment) การประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน เป็นเทคนิควิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมากในต่างประเทศ และกำลังเข้ามามีบทบาทต่อการวัดและประเมินผลในประเทศไทยในปัจจุบัน ด้วยการประเมินผลตามวิธีการนี้ผูกติดอยู่กับการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

นิรมล ศตวุฒิ (2546: 70-72) แบ่งการประเมินผลตามสภาพจริงออกเป็น 3 ประเภทสรุปได้ดังนี้

1. การสังเกตและจดบันทึก โดยครูกำหนดประเด็นที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้าแล้วบันทึกสิ่งที่พบจากพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น สังเกตเกี่ยวกับการคิด การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วม การลงมือปฏิบัติ การแก้ปัญหา การสรุป เป็นต้น แล้วนำข้อมูลมาประเมิน

2. การใช้แบบสำรวจ เป็นการประเมินคุณภาพของกิจกรรม ที่ผู้เรียนทำเป็น 5 ระดับ เช่น ดีมาก ดี ปานกลาง ไม่ดี ไม่ดีเลย หรือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือ ประเมินความถี่ของการทำกิจกรรมหรือการแสดงออก บ่อยที่สุด บ่อย ปานกลาง บางครั้ง ไม่ทำเลย

3. การประเมินกระบวนการ (process) และผลผลิต (product) ของงาน โดยครูประเมินขั้นตอนการทำกิจกรรมขณะที่ผู้เรียนกำลังดำเนินการทำกิจกรรมที่มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน เช่น การทดลอง การแก้ปัญหา การทำโครงการ เป็นต้น และเมื่อผลงานสำเร็จมีผลงานปรากฏก็มีการประเมินคุณภาพของผลงานด้วย ซึ่งการประเมินกระบวนการนี้อาจใช้เครื่องมือและวิธีการสังเกตและจดบันทึกแบบประเมินคุณภาพที่เป็นมาตรฐานค่าก็ได้ หรืออาจจะประเมินโดยมาตรฐานพรรณนา หรือรูบรีค (rubric assessment) และประเมินจากแฟ้มผลงาน (portfolio)

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2546: 193) ได้จำแนกวิธีการในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงไว้เป็น 17 ประเภท ดังนี้

1. การอภิปรายตามวัตถุประสงค์
2. แบบทดสอบมาตรฐาน
3. แบบทดสอบที่พัฒนาโดยครู
4. การเขียนบันทึกผลการเรียนรู้
5. การนำเสนอด้วยวาจา
6. โครงงาน
7. การปฏิบัติทดลอง
8. แฟ้มสะสมงาน/ผลงาน (Portfolios)
9. การสังเกต
10. การบันทึก
11. การสร้างสถานการณ์จำลอง
12. แบบสอบถาม
13. แบบสัมภาษณ์
14. บันทึกการเรียนรู้ หรือการเขียนอนุทิน
15. ทีมจัดการโดยผู้เรียน
16. ทีมประเมินโดยครู
17. การประชุมของผู้ปกครอง

กิตติ กิตติศัพท์ (2547: 16) กล่าวถึงวิธีการประเมินตามสภาพจริงซึ่งจำแนกได้ ดังนี้

1. การสังเกต วัตถุประสงค์ที่ลงมือปฏิบัติ แล้วสังเกตความสามารถและร่องรอยของการปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติตามคำสั่ง การทำงานร่วมกันอย่างมีขั้นตอน การเข้าร่วมการปฏิบัติ หรือกิจกรรมที่กำหนด

2. การสัมภาษณ์ สอบถามเพื่อให้ทราบถึงความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และการกระทำด้านต่างๆ เช่น ความกล้าในการแสดงความคิดเห็น บอกแนวความคิดที่มี อธิบายสิ่งที่มีความเชื่ออยู่ เป็นต้น

3. การสอบถาม ใช้วัดความต้องการ ความสนใจ ที่แสดงความรู้สึกได้อย่างอิสระ

4. การทดสอบ ทดสอบทักษะ ความรู้ความสามารถต่างๆ ที่ต้องการทราบ เช่น ความเร็วในการอ่าน รวมทั้งความเข้าใจในการอ่านและการเขียน และการสรุปความ เป็นต้น

5. แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) กิจกรรมที่ผู้เรียนทำเป็นชิ้นงานออกมา อาจเป็นรายงาน แบบบันทึก เทปบันทึกเสียง ฯลฯ และทำการประเมินโดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นโดยมีลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนคิดทบทวนและประเมินตนเอง

จากวิธีการในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่นักวิชาการและนักการศึกษา กล่าวไว้ข้างต้นสามารถสรุปได้เป็น 14 ประเภท ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) ครูกำหนดประเด็นที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้า วัตถุประสงค์ที่ลงมือปฏิบัติ แล้วบันทึกสิ่งที่พบจากพฤติกรรมของผู้เรียน แล้วจึงนำข้อมูลมาประเมิน

2. การสัมภาษณ์ (Interview) สอบถามเพื่อให้ทราบถึงความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และการกระทำด้านต่างๆ เช่น ความกล้าในการแสดงความคิดเห็น บอกแนวความคิดที่มี อธิบายสิ่งที่มีความเชื่ออยู่ เป็นต้น

3. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่สร้างขึ้นมาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ ที่ต้องการทราบจากผู้ตอบ ซึ่งแบบสอบถามอาจมีลักษณะการสร้างขึ้นเพื่อทดแทนการสัมภาษณ์ แบบสอบถามไม่มีตัดสินว่าถูกหรือผิด

4. การตรวจผลงาน เป็นวิธีการประเมินผลที่ครูผู้สอนใช้เป็นประจำและใช้บ่อยที่สุด อีกวิธีการหนึ่ง การตรวจผลงานจะเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่ยังประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประการหนึ่ง ส่วนอีกประการหนึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจผลงานมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

5. การใช้บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่างๆ เป็นบันทึกการเรียนรู้ หรือการเขียนอนุทิน เช่น จากเพื่อนนักเรียน จากผู้ปกครอง

6. การทดสอบมาตรฐานและพัฒนาโดยครู ใช้ทดสอบทักษะ ความรู้ความสามารถต่างๆ ที่ต้องการทราบ เช่น ความเร็วในการอ่าน รวมทั้งความเข้าใจในการอ่านและการเขียน และการสรุปความ เป็นต้น

7. การศึกษารายกรณี (Case Study) การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษารายละเอียดที่ต่อเนื่องกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนได้ข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดที่พอจะวิเคราะห์หรือตีความได้ถูกต้อง และเป็นจริงของบุคคลหรือสิ่งที่ต้องการศึกษา

9. ระเบียบสะสม (Cumulative Record) เป็นแหล่งข้อมูลที่ยาวนานผลการเรียนและพฤติกรรมนักเรียนแต่ละวิชา และบรรยายสรุปพฤติกรรมที่เด่น ๆ ทั้งทางบวกและทางลบไว้

10. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) กิจกรรมที่ผู้เรียนทำเป็นชิ้นงานออกมา อาจเป็นรายงาน แบบบันทึก เทปบันทึกเสียง ฯลฯ และทำการประเมินโดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นโดยมีลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนคิดทบทวนและประเมินตนเอง

11. การใช้แบบสำรวจ ครูจัดแบบสำรวจรายการที่จะประเมินแล้วนำมาใช้ขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม แบบสำรวจอาจจะอยู่ในรูปแบบของการสำรวจรายการ (checklists) หรืออาจอยู่ในรูปแบบของมาตราประมาณค่า (rating scales)

12. การอภิปรายตามวัตถุประสงค์

13. การปฏิบัติทดลอง

14. การสร้างสถานการณ์จำลอง

1.5 เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงต้องอาศัยเกณฑ์ในการประเมินที่เป็นไปตามสภาพจริงของผู้เรียน เพื่อวัดและประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการประเมินในลักษณะนี้จะต้องเป็นไปตามเกณฑ์ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้เกี่ยวกับองค์ประกอบ ลักษณะที่ดี การสร้าง และการกำหนดเกณฑ์การประเมิน รวมถึงการกำหนดระดับคะแนนรูบรีค การเขียนรูบรีค และขั้นตอนในการสร้างเกณฑ์รูบรีค ดังต่อไปนี้

1.5.1 องค์ประกอบของเกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubrics)

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2551: 6) กล่าวว่าไว้ว่าการวัดและการประเมินการเรียนรู้ที่เป็นผลงาน การปฏิบัติ และกระบวนการ ส่วนใหญ่ผู้สอนจะตั้งเกณฑ์การประเมิน ซึ่งเกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubrics) โดยทั่วไปมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. เกณฑ์ (Criteria) หรือแนวทางต่างๆที่นำมาใช้ในการพิจารณา เช่น ความถูกต้อง การใช้ภาษา ความคล่องแคล่ว ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

2. คำอธิบาย (Rubrics) ถึงระดับคุณภาพของแต่ละแนวทางหรือเกณฑ์ ว่ามีความสำเร็จอยู่ในระดับใดจึงจะได้ตามเกณฑ์

แนวทางในการสร้างเกณฑ์ในการพิจารณาคำตอบที่แสดงความสามารถทางภาษาของผู้เรียนควรกำหนดให้ครอบคลุมความสามารถที่ต้องการวัด และให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน เช่น ความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และโครงสร้าง ความสละสลวยของภาษา สื่อความได้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการ เป็นต้น

นอกจากนี้ McMillan (2001: 221 - 222) ยังกล่าวอีกว่าผู้ประเมินควรที่จะกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน และนักเรียนควรจะได้ทราบก่อนลงมือทำงานเกณฑ์การประเมินนี้ จะระบุคุณภาพที่ต้องการให้นักเรียนกระทำ แต่ละคะแนนบน Rubrics ซึ่งสอดคล้องกับตัวอย่างการตอบสนองนั้นๆ ดังนั้น การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนนั้น จะทำให้นักเรียนได้รู้ว่าครูต้องการอะไร และเขาจะต้องทำอะไร เพื่อที่จะให้ผลงานของเขาได้คะแนนในระดับที่ต้องการ Rubrics เป็นแนวทางการให้คะแนน (Scoring guideline) ที่เกิดจากการรวมกันระหว่างเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring criteria) กับมาตรประมาณค่าหรือระดับคะแนน (Rating scale) โดย Rubrics เป็นแนวทางการให้คะแนนที่ระบุถึงความแตกต่างของผลงาน หรือประสิทธิภาพ (Proficiency) ของงาน

1.5.2 ลักษณะที่ดีของเกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubrics)

Wiggins (1989: 184-185) กล่าวว่า Rubrics เป็นชุดคะแนนที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับการประเมินผลงานของผู้เรียน โดยลักษณะที่ดีของ Rubrics มีดังนี้

1. มีความเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายทั่วไป กล่าวคือ เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ
2. จำแนกการปฏิบัติได้อย่างเที่ยงตรง (Performances validly) แสดงถึงคุณภาพของการปฏิบัติ เป็นสิ่งสะท้อนถึงคุณภาพของงาน ไม่ได้เน้นถึงปริมาณ แต่เป็นเกณฑ์ตามสภาพจริง (Authentic criteria)
3. ในแต่ละ Rubric จะไม่มีการรวมเกณฑ์การให้คะแนน
4. วิเคราะห์งานได้อย่างละเอียด
5. ภาษาที่ใช้อธิบายคุณลักษณะงาน จำแนกคุณภาพของงานได้ถูกต้อง
6. สามารถตัดสินงานได้ถูกต้อง
7. อธิบายอย่างชัดเจนในแต่ละระดับของคะแนน และมีความแม่นยำตรงในการให้คะแนนในตัวเอง
8. ตัดสินให้คะแนนจากผลงานที่ปฏิบัติ มากกว่ากระบวนการ รูปแบบเนื้อหา หรือความตั้งใจในการทำงาน
9. คะแนนต้องมีลักษณะต่อเนื่อง กล่าวคือ ให้คะแนนเป็นจำนวนเต็ม เช่น ให้คะแนน เป็น 5 4 3 2 และ 1 คะแนนแต่ละคะแนน มีความห่างเท่ากัน
10. มีความสอดคล้องกัน คะแนนแต่ละระดับแสดงถึงความลดหลั่นของคุณภาพงาน
11. มีความเกี่ยวเนื่องกันในแต่ละระดับของการให้คะแนน
12. น้ำหนักการให้คะแนนในแต่ละระดับมีความเหมาะสม มีเหตุผล น้ำหนักของคะแนนในแต่ละระดับสามารถอ้างอิงไปยังระดับอื่น ๆ ได้

13. เชื่อถือได้ กล่าวคือ มีความคงเส้นคงวาในการให้คะแนน ถึงแม้ใครจะเป็นผู้ประเมิน และจะประเมินในช่วงเวลาใดก็ตาม

1.5.3 การสร้างเกณฑ์การประเมิน (Developing rubrics)

ในการสร้างเกณฑ์ในการประเมินหรือแนวทางในการให้คะแนนนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้การประเมินครอบคลุม พร้อมทั้งการให้คะแนนมีความยุติธรรม การสร้างเกณฑ์การประเมินมีดังนี้ (McMillan, 2001 : 224 - 228)

1.5.3.1 ต้องแน่ใจว่าเกณฑ์การให้คะแนน ได้เน้นประเด็นที่สำคัญของงาน

1.5.3.2 มีความสอดคล้องระหว่างระดับคะแนน กับ จุดมุ่งหมายของการประเมิน ถ้าจุดมุ่งหมายของการประเมินกว้างและต้องใช้ในการตัดสินทุก ๆ ส่วนของชิ้นงาน ควรจะใช้การประเมินแบบภาพรวม (Holistic Scale) แต่ถ้าการประเมินต้องการสะท้อนกลับให้เห็นความแตกต่างของประเด็นต่าง ๆ ของงาน ควรใช้การประเมินแบบแยกเป็นรายด้าน (Analytical approach)

1.5.3.3 ข้อความที่ใช้อธิบายในแต่ละระดับคะแนน ต้องเป็นข้อความที่สามารถประเมินหรือสังเกตได้

1.5.3.4 ควรให้นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญ ได้ร่วมกันสร้างเกณฑ์การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมสร้างเกณฑ์ การปฏิบัติงานนั้น ๆ จะเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้สนใจที่จะทำงาน และจะทำให้นักเรียนนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานนั้น ๆ

1.5.3.5 คุณลักษณะ หรือสิ่งที่จะวัดควรนิยามให้ชัดเจน

1.5.3.6 แสดงขั้นตอน หรือ ลำดับขั้น ที่เหมาะสมของคะแนนในแต่ละระดับ เพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด เช่น หลีกเลี่ยงการให้คะแนนที่สูงเกินไป การให้คะแนนต่ำเกินไป การให้คะแนนส่วนใหญ่อยู่ตรงกลาง และการให้คะแนนที่เกิดจากความพึงพอใจเป็นการส่วนตัวของครูที่มีต่อนักเรียนคนนั้นๆ

1.5.3.7 ระบบของการให้คะแนนต้องมีความเป็นไปได้ (The scoring system needs to be feasible) กล่าวคือ การให้คะแนนนิยมแบ่งระดับคะแนนเป็น 3 - 8 ระดับ ดังนั้นในแต่ละระดับคะแนนต้องมีความชัดเจน และแยกจากกันได้

จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การสร้างเกณฑ์การให้คะแนน ต้องคำนึงถึงงานที่ทำให้ทำ ต้องมีความสำคัญ มีความสอดคล้องระหว่างคะแนนกับจุดมุ่งหมายการประเมิน เกณฑ์ที่สร้างต้องเป็นรูปธรรม มีความชัดเจน เหมาะสมกับระดับชั้น และควรให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์การประเมินด้วย

1.5.4 การกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Designing Rubrics)

การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ดี ต้องเหมาะสมกับงาน และมีเหตุมีผล บอกระดับก่อนหลังของคะแนน (Chronology) นักเรียนสามารถประเมินด้วยตนเองได้ จากเกณฑ์ที่ครูสร้างขึ้น เกณฑ์ในการประเมินโดยทั่วไปมี 2 แบบ คือ

1.5.4.1 การกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวม (Holistic) โดยการอธิบายลักษณะคุณภาพของงานโดยจะมีคำอธิบายลักษณะของงานในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน เกณฑ์การประเมินในภาพรวมนี้เหมาะที่จะใช้ในการประเมินทักษะการเขียน สามารถที่จะตรวจสอบความต่อเนื่อง ความคิดสร้างสรรค์ และความสละสลวยของภาษาที่เขียนได้ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2544: 61- 60)

1.5.4.2 การกำหนดเกณฑ์โดยแยกเป็นด้าน ๆ (Trait - analytic) เป็นการให้คะแนนเป็นส่วนๆ โดยระบุรายละเอียดออกเป็นด้าน ๆ และแต่ละด้านมีคุณภาพอย่างไร เช่น การประเมินการเขียน จะแบ่งเป็นด้าน สำนวนภาษา ความคิดสร้างสรรค์ การเขียนถูกหลักไวยากรณ์ หรือ การประเมินทางด้านวิทยาศาสตร์ อาจพิจารณาด้านความถูกต้องในการคำนวณ และ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

1.5.5 การกำหนดระดับคะแนน Rubrics

การกำหนดระดับคะแนนใน rubrics ส่วนใหญ่จะมีตั้งแต่ 3 - 8 ระดับ ขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน และความต้องการของครูว่าจะพิจารณางานละเอียดมากน้อยเพียงใด การให้ระดับคะแนน 3 ระดับ คือ สูง-ปานกลาง-ต่ำ เป็นการง่ายในการอธิบายคุณลักษณะ และง่ายต่อการตัดสินใจ แต่บางคนชอบใช้ 4 ระดับ เพราะสัมพันธ์กับการให้ grade คือ 1, 2, 3 และ 4 จะเลือกใช้อย่างไร ขึ้นอยู่กับความต้องการของครูและนักเรียนที่จะตกลงร่วมกัน ในการกำหนดระดับคะแนน เมื่อครูและนักเรียนมีความเข้าใจ และมีทักษะแล้วค่อยเพิ่มเป็น 5 หรือ 6 ระดับได้

1.5.6 การเขียน Rubrics

ในการเขียน Rubrics จะเป็นแบบการประเมินภาพรวม หรือ ประเมินแยกเป็นด้าน ๆ ขึ้นอยู่กับความถนัดของครู โดยให้ยึดตามแนวทางคุณลักษณะที่ดีของ Rubrics ดังที่กล่าวมาแล้ว เทคนิคการเขียน Rubrics อาจจะเริ่มจากด้านดีที่สุดกับด้านที่แย่ที่สุด ให้ตรงข้ามกันก่อน เพื่อง่ายต่อการเขียนในระดับอื่น ๆ หรือ อาจจะเขียนด้านดีที่สุดก่อน (เขียนเหมือนกับแบบประเมินภาพรวม) แล้วระบุด้านลบ หรือ ด้านไม่ดี ในระดับคะแนนที่ต่ำลงมา หรือ อาจจะเขียนด้านแย่ที่สุดก่อน เป็นด้านลบทั้งหมด ซึ่งเป็นคะแนนต่ำสุด แล้วในระดับคะแนนที่สูงขึ้น ให้เพิ่มด้านบวกหรือด้านดีไปเรื่อย ๆ ในที่นี้ผู้เขียนขอเสนอแนวทางการเขียน Rubrics ดังนี้

1.4.6.1 การเขียนแบบประเมินภาพรวม ให้อธิบายคุณลักษณะของงานในแต่ละระดับ โดยต้องให้ครอบคลุมคุณภาพในระดับนั้น แต่ต้องไม่ใช่สิ่งเพื่อฟัน เกินความเป็นจริง จนนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้

1.5.6.2 การเขียนแบบแยกเป็นด้าน ๆ การให้คะแนนแบบนี้จะดีกว่าแบบประเมินภาพรวม เพราะมีความเป็นปรนัยในการให้คะแนนมากขึ้น และในการตัดสินให้คะแนน ผู้ประเมินสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้น โดยเทียบงานกับเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ

1.5.6.3 แนวในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubrics) มีดังนี้

ระดับ 5	ชั้นดีเยี่ยม	ผลงานดีเด่น มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ สมควรเป็นตัวอย่าง
ระดับ 4	ชั้นดี	ผลงานดี มีความสมบูรณ์แน่นอน แสดงถึงการใช้ทักษะในการปฏิบัติ
ระดับ 3	ชั้นผ่าน	ผลงานอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้ มีจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน
ระดับ 2	ชั้นต้องปรับปรุง	ผลงานโดยทั่วไปไม่สมบูรณ์ มีจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง
ระดับ 1	ชั้นเริ่มต้น	ผลงานยังไม่สำเร็จสมบูรณ์ มีข้อบกพร่องมาก ยังไม่เข้าประเด็น

1.5.7 ขั้นตอนในการสร้างเกณฑ์ในการประเมิน (Rubrics) ขั้นตอนในการสร้างเกณฑ์ในการประเมิน มี 12 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.5.7.1 กำหนดกิจกรรม/งานที่จะประเมิน
- 1.5.7.2 กำหนดองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมิน
- 1.5.7.3 นิยามปฏิบัติการให้สอดคล้องกับงานนั้น ๆ
- 1.5.7.4 กำหนดจำนวนระดับของเกณฑ์
- 1.5.7.5 พิจารณาเกณฑ์ผ่านและไม่ผ่านพร้อมคำอธิบาย
- 1.5.7.6 เขียนคำอธิบายในแต่ละระดับ
- 1.5.7.7 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 1.5.7.8 ปรับปรุงแก้ไขจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
- 1.5.7.9 ทดลองใช้เกณฑ์ตรวจสอบผลงาน
- 1.5.7.10 หาคุณภาพของเกณฑ์ เช่น Interrater reliability
- 1.5.7.11 ปรับปรุงเกณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน
- 1.5.7.12 จัดพิมพ์เกณฑ์การประเมินเป็นรูปเล่ม พร้อมคู่มือการใช้

1.6 ขั้นตอนของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีขั้นตอนในการประเมินตามลำดับขั้นตอนของการวัดและประเมินทั่วไป แต่อาจมีข้อแตกต่างในรายละเอียดบางขั้นตอน ดังที่มีผู้อธิบายถึงขั้นตอนในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ดังนี้

สมนึก นนธิจันทร์ (2544: 74) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรกลาง หลักสูตรท้องถิ่น คู่มือการเรียน ฯลฯ
2. ทำความชัดเจนกับลักษณะ และความหมายของผลสัมฤทธิ์เหล่านั้น
3. กำหนดแนวทางของงานที่จะต้องปฏิบัติ คือ
 - 3.1 งานที่ทุกคนต้องทำ
 - 3.2 งานที่ทำตามความสนใจ
4. กำหนดรายละเอียดของงาน
5. กำหนดกรอบการประเมินผล (ทำแผนผังการประเมินผลที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหากับพฤติกรรมที่ต้องการประเมินผล)
6. กำหนดวิธีการประเมินผล
7. กำหนดตัวผู้ประเมิน (ควรมีใครบ้าง ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือใครอีกที่เหมาะสม)
8. กำหนดเกณฑ์การประเมิน

ส.วาสนา ประवालพุกษ์ (2544: 1) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน ต้องสอดคล้องกับสาระมาตรฐานจุดประสงค์การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนาด้วย
2. กำหนดขอบเขตในการประเมิน ต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ความรู้ ทักษะและกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ เป็นต้น
3. กำหนดผู้ประเมิน โดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน ควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มสะสมงาน ฯลฯ

5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่างทำงานกลุ่ม โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่าง พักกลางวัน ฯลฯ

6. วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมินมาวิเคราะห์โดยระบุสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารจากเพิ่มสะสมงาน ฯลฯ รวมทั้งระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนน ผลงานว่าผู้เรียนทำอะไร ได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือ มีผลงานเป็นอย่างไร การให้คะแนนอาจจะให้ในภาพรวมหรือแยกเป็นรายให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้

อลิศรา ชูชาติ (2546: 229) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวม

สิ่งสำคัญอันดับแรกในการดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้สอนต้องมีความตระหนักถึงเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนการสอน การเรียนรายวิชานั้น ผู้สอนต้องรู้ว่าสอนวิชานั้นไปเพื่ออะไร มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างไร จะมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในการจัดการเรียนการสอนจะมีกิจกรรมอะไรบ้างเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติ และจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ กิจกรรม หรืองานแต่ละชิ้นที่กำหนด และมอบหมายให้ผู้เรียนทำนั้นจะพัฒนาผู้เรียนในเรื่องอะไร หรือพัฒนาด้านใดบ้าง สิ่งเหล่านี้จำเป็นที่ผู้สอนต้องวิเคราะห์เพื่อนำมาสู่การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ

2. การกำหนดภารกิจหรืองาน

ภารกิจนี้สืบเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 คือการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งในกระบวนการนั้นต้องประกอบด้วยภารกิจ หรืองานที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อการพัฒนา หรือสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงออกด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถของตน

3. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

เมื่อผู้สอนกำหนดภารกิจ หรือรูปแบบของกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออก หรือปฏิบัติ สิ่งที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญคือ การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินมีได้หลายลักษณะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนต้องการประเมินคุณภาพของผู้เรียนในระดับใด

อุทุมพร จามรมาน (2546: 329) กล่าวไว้ว่าการประเมินตามสภาพจริงมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการประเมินว่าต้องการประเมินผู้เรียนด้านใดบ้างและมีจุดเน้นที่ต้องการในเรื่องใด ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับทราบหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ด้วย โดยทั่วไปแล้วการประเมินจะครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ การปฏิบัติและด้านคุณธรรมของผู้เรียน

2. กำหนดเกณฑ์ วิธีการที่จะใช้ในการประเมินเพื่อให้ได้ผลหรือข้อมูล ซึ่งผู้เรียนควรมีโอกาสได้กำหนดเกณฑ์และรับทราบเกณฑ์ของการประเมิน

3. กำหนดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน เพื่อน เป็นต้น และกำหนดรายการพฤติกรรมที่ต้องการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

4. กำหนดเครื่องมือในการประเมิน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้จะต้องมีความหลากหลาย เหมาะกับผู้เรียน วัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน และเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

5. กำหนดช่วงเวลาที่ต้องการประเมิน หรือสถานการณ์ หรือสถานที่ที่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น การประเมินขณะทำกิจกรรม หรือการประเมินจากผลงาน หรือการประเมินในกิจกรรมหรืองานพิเศษ

6. วิเคราะห์ผลและจัดการข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ไว้ประเมิน เช่น จากแบบบันทึก จากรายการของข้อมูลแบบต่าง ๆ จากแฟ้มสะสมงาน จากแบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

7. การสรุปผลการประเมิน เป็นการสรุปผลโดยเปรียบเทียบจากเกณฑ์ที่กำหนด และนำผลระหว่างเรียนมาประกอบ จากนั้นจึงนำผลมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

จากขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน ต้องสอดคล้องหลักสูตร สาระมาตรฐานจุดประสงค์การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนาด้วย
2. กำหนดขอบเขตในการประเมิน โดยพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ความรู้ ทักษะและกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ เพื่อเป็นแนวทางของงานที่จะต้องปฏิบัติ
3. กำหนดผู้ประเมิน โดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
4. กำหนดกรอบการประเมินผล โดยทำแผนผังการประเมินผลที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหากับพฤติกรรมที่ต้องการประเมินผล
5. กำหนดวิธีการประเมินผล เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มสะสมงาน เป็นต้น
6. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่างทำงานกลุ่ม โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่าง พักกลางวัน เป็นต้น
7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนน ผลงานว่าผู้เรียนทำอะไร ได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือ มีผลงานเป็นอย่างไร การให้คะแนนอาจจะให้ในภาพรวมหรือแยกเป็นรายให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้

1.6 ประโยชน์ของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ผลจากการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน ดังที่นักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2546: 15) กล่าวว่าไว้ว่าผลจากการประเมินตามสภาพจริงทำให้ผู้สอนได้สารสนเทศสำหรับนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณธรรมของผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการประเมินทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงสามารถนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. การประเมินก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอน เพื่อจัดวางตำแหน่งผู้เรียน ประเมิน ความรู้หรือทักษะพื้นฐานของผู้เรียนก่อนเริ่มกิจกรรม อันจะได้สารสนเทศอันเป็นประโยชน์ต่อ การตัดสินใจในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และเตรียมการ สำหรับการปูพื้นฐานความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องมีมาก่อน

2. การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อตรวจสอบความรู้ ความสามารถ ทักษะของผู้เรียนขณะที่การเรียนการสอนยังคงดำเนินอยู่ อันจะได้สารสนเทศย้อนกลับที่เป็น ประโยชน์ต่อการติดตามดูความก้าวหน้าหรือพัฒนาการในการเรียนรู้ ตลอดจนจุดบกพร่องใน การเรียนรู้ของผู้เรียนสำหรับปรับปรุงแก้ไขและซ่อมเสริม

3. การประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อันจะได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจพัฒนาการและระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

กิตติ กิตติศัพท์ (2547: 15-16) ได้ประมวลสรุปประโยชน์จากการประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริงได้ดังนี้

1. ใช้งานที่มีลักษณะปลายเปิดและสะท้อนกิจกรรมการเรียนการสอนที่แท้จริง ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนายุทธวิธีการเรียนการสอนที่สำคัญ
2. เน้นการใช้ทักษะ ความรู้ความเข้าใจระดับสูงที่สามารถประยุกต์ใช้ข้ามวิชาได้
3. เน้นที่สาระสำคัญของลักษณะที่บ่งบอกถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้มากกว่า เพียงแต่การดูปริมาณของความบกพร่อง
4. เป็นปฏิบัติการที่เด่นชัดและแสดงให้เห็นกระบวนการแก้ปัญหาที่มีความสลับ ซับซ้อนและยุ่งยากได้เป็นอย่างดี
5. ส่งเสริมให้มีการใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และบันทึกผลการเรียนรู้ ในสภาพกว้างที่ได้มาจากการณ์ต่าง ๆ กัน
6. สามารถใช้ได้กับทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม
7. ให้ความสำคัญและสนใจในความคิดและความสามารถของปัจเจกบุคคลมากกว่า นำมาเปรียบเทียบระหว่างกัน
8. สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคลและประเภทของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ได้ เป็นอย่างดี
9. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการ วัดและการประเมินผลระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้ปกครอง
10. ผู้เรียนและผู้สอน ล้วนมีบทบาทสำคัญในการประเมินผล

11. ไม่เน้นว่าผลการศึกษจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์สมมุติฐานที่ตั้งไว้ก่อนหน้าที่จะมีการเรียนการสอน
12. สามารถนำมาใช้เป็นวิธีการประเมินในระยะยาวได้
13. ให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าที่ต้องการให้เกิดขึ้นมากกว่าการบันทึกจุดอ่อนของผู้เรียน

อัจนรา ชีวพันธ์ (2552: 219) กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของการประเมินตามสภาพจริงสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยทำให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างการเรียนรู้ของผู้เรียนและการประเมินผล การที่การประเมินผลการสอนและการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู โดยมีการประเมินผลที่ต่อเนื่องไม่แยกออกจากการเรียนการสอน
2. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำมากขึ้น เพราะการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ยังบ่งชี้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างงาน เพื่อแสดงความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนให้ประจักษ์ และยังสามารถเรียนรู้ด้วยการบูรณาการวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน
4. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง มีการจดบันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานของผู้เรียนขณะเรียน และมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. สะท้อนกิจกรรมการเรียนการสอนที่แท้จริง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา ยุทธวิธีการเรียนการสอนที่สำคัญ
2. เน้นการใช้ทักษะ ความรู้ความเข้าใจระดับสูงที่สามารถประยุกต์ใช้ข้ามวิชาได้
3. เน้นที่สาระสำคัญของลักษณะที่บ่งบอกถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้มากกว่า เพียงแต่การดูปริมาณของความบกพร่อง
4. เป็นปฏิบัติการที่เด่นชัดและแสดงให้เห็นกระบวนการแก้ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากได้เป็นอย่างดี
5. ส่งเสริมให้มีการใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และบันทึกผลการเรียนรู้ในภาพกว้างที่ได้มาจากสถานการณ์ต่างๆ กัน
6. สามารถใช้ได้กับทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

7. ให้ความสำคัญและสนใจในความคิดและความสามารถของปัจเจกบุคคลมากกว่านำมาเปรียบเทียบระหว่างกัน
8. สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคลและประเภทของผู้เรียนที่แตกต่างกันดี เป็นอย่างดี
9. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันในระหว่างกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการวัดและการประเมินผลระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้ปกครอง
10. ผู้เรียนและผู้สอน ล้วนมีบทบาทสำคัญในการประเมินผล
11. ไม่เน้นว่าผลการศึกษาจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์สมมุติฐานที่ตั้งไว้ก่อนหน้าที่จะมีการเรียนการสอน
12. สามารถนำมาใช้เป็นวิธีการประเมินในระยะยาวได้

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้นการวัดและประเมินผลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ หรือบรรลุเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงจะกล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย

การวัดและประเมินผลมีวัตถุประสงค์ในการประเมินเป็นไปตามธรรมชาติของแต่ละวิชา ซึ่งในวิชาภาษาไทยได้มีผู้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2538: 340) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยโดยพอสรุปได้ ดังนี้

1. เพื่อทดสอบพื้นฐานความรู้ภาษาไทยของนักเรียนที่ตนสอน ช่วยให้ครูทราบว่าเด็กนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถทางภาษาด้านไหนมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ตามความสามารถทางภาษาของนักเรียนเอง
3. เพื่อวัดพัฒนาการและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนว่ามีความก้าวหน้าและเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

4. เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทราบว่าการสอนของตนมีประสิทธิภาพหรือไม่ จะได้ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
5. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเองเป็นระยะ ทั้งความก้าวหน้าและจุดบกพร่องของตนเอง และปรับปรุงวิธีการเรียนของตนเองให้ดีขึ้น
6. เพื่อช่วยให้นักพิจารณาเห็นว่านักเรียนมีข้อบกพร่องทางการเรียนภาษาไทยด้านใดบ้าง เพื่อช่วยแก้ไขและสอนซ่อมเสริม
7. เพื่อสร้างความสนใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาไทย
8. เพื่อทราบทัศนคติที่นักเรียนมีต่อการเรียนภาษาไทย และหาทางช่วยเหลือให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีขึ้น
9. เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทยของนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาการเลือกวิชาเรียนในสาขาวิชาภาษาไทยต่อไป
10. เพื่อปรับปรุงวิธีการทดสอบและข้อทดสอบให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542: 299-300) กล่าวไว้ว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการวัดและประเมินผลภาษาไทยมีหลายประการ ดังนี้

1. เพื่อทราบพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนที่ตนจะสอน เป็นการทดสอบความรู้เดิมของนักเรียนก่อนลงมือสอน การทดสอบแบบนี้จะช่วยให้นักทราบว่านักเรียนแต่ละคน มีความสามารถทางภาษาไทยด้านไหนเพียงใด เมื่อทราบแล้วจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้อง
2. เพื่อการจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ในชั้นเรียนเด็กจะมีความรู้ความสามารถทางภาษาไทยไม่เท่ากัน การที่ครูทราบและจัดกลุ่มจะสะดวกแก่การจัดกิจกรรมโดยทั่วไปเวลาสอนจะสอนรวมๆ แต่เวลาปฏิบัติกิจกรรม พวกเด็กเก่งควรได้ทำงานที่เป็นการเสริมความสามารถของเขาเรื่อยๆ ขึ้น ส่วนเด็กอ่อนควรควรให้งานที่ง่ายกว่าและครูต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ และการแบ่งกลุ่มนี้ครูไม่จำเป็นต้องแบ่งในชั้นเรียนโดยการแยกกลุ่มอย่างชัดเจน แต่ครูเองควรจะทราบว่าเด็กคนใดมีความสามารถระดับใด
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะๆ เป็นการทราบความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อปรับปรุงวิธีการเรียนของตนให้ดีขึ้น
4. เพื่อวัดความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาไทย ดูว่านักเรียนพัฒนาขึ้นมากน้อยเพียงใด
5. ช่วยให้นักทราบประสิทธิภาพการสอนของตน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขวิธีการสอนของตน

6. เพื่อได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ทั้งด้านความสนใจ และเจตคติ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษา และจัดสอนซ่อมเสริม

7. เพื่อให้ผู้ปกครองทราบผลการเรียน ความก้าวหน้าของนักเรียนรวมทั้งให้ทราบ ความถนัดความสามารถหรือข้อบกพร่องเพื่อจะได้หาทางส่งเสริมและแก้ไข

8. เพื่อสร้างความสนใจนักเรียน ให้มีความกระตือรือร้น ในการเรียนวิชาภาษาไทย เพราะเมื่อทราบผลการเรียนแล้ว จะทำให้มีความมานะพยายามในการเรียนยิ่งขึ้น การให้นักเรียน ได้รู้ผลในการเรียนของตนเอง จะทำให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียน

9. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว การเรียนภาษาไทย เป็นการประเมินค่า คุณภาพในลักษณะต่างๆ โดยนำไปเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ทำให้นักเรียนได้ทราบความสามารถ ของตนเองและเป็นประโยชน์ในการชี้แนะ การบริหารทางวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน การศึกษาต่อของนักเรียนในอนาคตต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล การสอนภาษาไทย โดยสรุปได้ ดังนี้

1. เพื่อทราบความรู้พื้นฐานทางภาษาไทยของนักเรียน เพื่อที่ครูจะได้สามารถ จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนให้มากที่สุด

2. เพื่อวัดความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนว่าเมื่อผ่าน กระบวนการเรียนการสอนแล้ว นักเรียนมีพัฒนาการหรือสัมฤทธิ์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ครูก็จะได้หา วิธีปรับปรุงแก้ไขหรือสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น

3. เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนในชั้นเรียน อาจจะมีความรู้ความสามารถทางภาษาไทยแตกต่างกัน การที่ครูทราบข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ สามารถจัดกลุ่มนักเรียนได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

4. เพื่อให้นักเรียนทราบผลการเรียนของตนเองเป็นระยะๆ ทำให้นักเรียนได้ทราบ พัฒนาการหรือข้อบกพร่องของตนเอง และนำข้อมูลที่ได้นี้ไปปรับปรุงตนเอง

5. เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนวิชา ภาษาไทย ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อนักเรียนทราบผลการเรียนแล้ว นักเรียนก็จะมีกำลังใจและมีความ พยายามในการเรียนมากขึ้น

6. เพื่อทราบทัศนคติของนักเรียนต่อวิชาภาษาไทย ซึ่งถ้าครูทราบว่านักเรียนมี ทัศนคติที่ไม่ดีนัก ก็จะได้หาวิธีการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยให้มากขึ้น

7. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อการแนะแนวการเรียนวิชาภาษาไทยหรือ การศึกษาต่อของนักเรียนในอนาคต

8. เพื่อที่ครูจะได้ทราบประสิทธิภาพในการสอนของตนเอง และถ้าพบข้อบกพร่อง ก็จะได้ นำข้อมูลเหล่านี้ไปปรับปรุงให้การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9. เพื่อที่ครูจะได้ทราบว่าวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลนั้น มีประสิทธิภาพหรือไม่ เพื่อที่จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้วิธีการและเครื่องมือที่ใช้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

10. เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งจะเป็น แนวทางให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสส่งเสริมความสามารถของนักเรียนหรือแก้ไขข้อบกพร่องของ นักเรียนได้

2.2 หลักสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยมีหลักสำคัญดังที่นักการศึกษาและ นักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2538: 343-344) กล่าวถึงหลักในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยสรุปได้ ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลภาษาไทย ควรวัดพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจาก การเรียนการสอนภาษาไทยในทุกๆด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติของนักเรียนที่มี ต่อภาษาไทยโดยอาศัยวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเป็นหลัก

2. การวัดผลทุกครั้งควรวางวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าจะวัดอะไรบ้าง เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การคิดวิเคราะห์ ทักษะในการใช้ภาษาไทย หรือวัดทัศนคติของ นักเรียน เป็นต้น และควรศึกษาวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรให้ถ่องแท้

3. การวัดและประเมินผลควรถือเป็นกิจกรรมการเรียนชนิดหนึ่ง และควรใช้วิธีการ หรือกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป เพื่อจะได้วัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาของนักเรียน ได้ทุกด้าน

4. การวัดและประเมินผลควรทำเป็นประจำสม่ำเสมอ และเป็นขบวนการที่ต่อเนื่อง

5. ครูควรบันทึกผลการประเมินไว้ให้เรียบร้อย และเก็บรวบรวมไว้เป็นเครื่องแสดง พัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ทางภาษาของนักเรียน

6. ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเอง และของเพื่อนด้วย เช่น ให้นักเรียนได้ฟังเสียงพูดของตนเองแล้วลองประเมินผลโดยการให้คะแนนตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนด

7. การวัดผลที่ดีต้องมีความเที่ยงตรงสูง คือ สามารถวัดสิ่งที่เราต้องการได้อย่าง ถูกต้องตรงตามความมุ่งหมาย

8. เครื่องมือที่ใช้วัดควรเชื่อถือได้หรือที่เรียกว่ามีความเชื่อมั่นสูง คือให้คะแนนได้ คงที่ แน่นนอนไม่ผันแปร

9. การวัดและประเมินผลต้องไม่บั่นทอนกำลังใจของนักเรียน หรือทำให้นักเรียน เกิดความหวาดหวั่นพร้อพริ่ง ตระหนกตกใจ

10. ข้อสอบควรเป็นคำถามที่ลึกไม่ถามแบบผิวเผิน แต่ควรรู้ความจำ ควรให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หรือได้วิเคราะห์ด้วย

พวงเล็ก อุดระ (2539: 186) กล่าวถึงหลักในการประเมินผลการเรียนรู้ไว้สรุปได้ ดังนี้

1. ประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
2. เลือกใช้เครื่องมือวัดผลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้
3. แจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์ การผ่านจุดประสงค์ การเรียนรู้ขั้นต่ำของรายวิชาก่อนสอนรายวิชานั้น
4. สิ่งทีกลุ่มโรงเรียนต้องจัดทำและดำเนินการมีดังต่อไปนี้
 - 4.1 กำหนดอัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคกับปลายภาคของแต่ละวิชา
 - 4.2 จัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา
 - 4.3 เลือกและกำหนดจุดประสงค์สำคัญ เพื่อวัดผลกลางภาคเรียนและ ปลายภาคเรียน
 - 4.4 จัดทำข้อสอบวิชาบังคับวิชาแกนไว้ใช้ในกลุ่ม
5. ประเมินผลตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ในระเบียบ การประเมินผล

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542: 316) กล่าวถึงหลักสำคัญในการวัดและประเมินผลการเรียน การสอนภาษาไทยไว้ ดังนี้

1. การวัดและการประเมินผลทุกครั้งต้องวางจุดมุ่งหมายให้แน่นอนว่าต้องการ วัดอะไร หมายถึง วัดความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การใช้เหตุผล หรือทักษะการใช้ภาษา ไม่ใช่วัดด้านความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว

2. ในการสอบ เพื่อให้การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตร ควรออกข้อสอบแบบปรนัย (Objective) และเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) เพื่อครูจะสามารถถามได้มากข้อ และการตรวจให้คะแนน ดำเนินการไปได้โดยง่าย แต่อย่างไรก็ตามก็ควรมีข้อสอบแบบอัตนัยด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นบ้าง

3. การวัดควรวัดพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนภาษาไทยทุกๆ ด้าน หรือวัดตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเป็นหลัก

4. การวัดผล ควรทำเป็นประจำสม่ำเสมอให้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง

5. ควรทำบันทึกผลจากการประเมินเก็บเป็นข้อมูลไว้ทุกครั้ง

6. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการเรียนของตนเองและของเพื่อนบ้าง

7. ควรให้นักเรียนได้ทราบผลของการประเมินเพื่อจะได้ทราบข้อบกพร่องและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2551: 2) กล่าวไว้ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ยึดหลักการสำคัญ ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง และควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์และเป้าหมายการเรียนรู้

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องนำไปสู่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนรอบด้าน

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงความสามารถของตน

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะต้องมีความตรง ความเที่ยง และยุติธรรม

หลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยข้างต้นสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ควรวัดพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนภาษาไทยในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อภาษาไทย

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์และเป้าหมายการเรียนรู้

3. การวัดและประเมินผลควรถือเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ชนิดหนึ่ง และควรใช้วิธีการหรือกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป เพื่อจะได้วัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาของนักเรียนได้ทุกด้าน

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง และควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน

5. ครูควรบันทึกผลการประเมินไว้ให้เรียบร้อย และเก็บรวบรวมไว้เป็นเครื่องแสดงพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ทางภาษาของนักเรียน

6. ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเองและของเพื่อนด้วย เช่น ให้นักเรียนได้ฟังเสียงพูดของตนเองแล้วลองประเมินผลโดยการให้คะแนนตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนด

7. การวัดและประเมินผลต้องมีความเที่ยงตรงสูง คือ สามารถวัดสิ่งที่เราต้องการได้อย่างถูกต้องตรงตามความมุ่งหมาย

8. เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินควรเชื่อถือได้หรือที่เรียกว่ามีความเชื่อมั่นสูง คือให้คะแนนได้คงที่ แม่นอนไม่ผันแปร

9. การวัดและประเมินผลต้องไม่บั่นทอนกำลังใจของนักเรียน หรือทำให้นักเรียนเกิดความหวาดหวั่นพร่ำเพรียง ตระหนกตกใจ

10. ข้อสอบควรเป็นคำถามที่ลึกไม่ถามแบบผิวเผิน แต่ควรรู้ความจำ ควรให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หรือได้วิเคราะห์ด้วย

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงความสามารถของตน

2.3 วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยประกอบด้วยวิธีการที่ใช้ในการประเมินหลากหลายวิธี ดังนี้

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2538: 349-452) กล่าวถึงวิธีการในการวัดและประเมินการเรียนรู้ภาษาไทยโดยสรุปได้ ดังนี้

1. การถามตอบปากเปล่า ขณะที่การสอนดำเนินไปหรือเมื่อการสอนเสร็จสิ้นลงแล้ว ครูอาจถามคำถามปากเปล่าให้นักเรียนตอบเป็นการวัดผลว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่

2. การสอบปากเปล่า ครูสามารถใช้วัดผลการสอบภาษาไทยได้เพราะนอกจากวัดผลทางด้านเนื้อหาแล้วยังส่งเสริมความสามารถในการพูดจาโต้ตอบของนักเรียนอีกด้วย

3. การสัมภาษณ์ ทำให้ครูรู้จักนักเรียนของตนยิ่งขึ้น ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านเนื้อหา

4. การสนทนา จะทำให้ครูเข้าใจนักเรียนที่ตนสอนมากขึ้น นอกจากจะเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเกี่ยวกับด้านภาษาไทยแล้วยังทำให้ครูพอที่จะประเมินผลได้ว่านักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่เรียนไปแล้วหรือไม่

5. การอภิปราย เป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกและทัศนคติต่างๆ ซึ่งครูสามารถสังเกตความสามารถในการพูด มารยาทในการพูดได้

6. การประชุมกลุ่มย่อย แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มละประมาณ 3-5 คน หรือ 10-15 คน เพื่อให้นักเรียนอภิปรายระดมความคิดช่วยกันแก้ปัญหาหรือตั้งเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงการพูดหรือรายงานเสนอหน้าชั้น และผลการประชุมของนักเรียนช่วยให้ครูประเมินผลการสอนได้เป็นอย่างดี

7. การสังเกต ครูสังเกตการใช้ภาษาไทยของนักเรียนในขณะร่วมกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และควรที่จะจดบันทึกไว้ด้วย

8. การใช้แบบสอบถาม เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเอง นักเรียนจะได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย

9. การให้นักเรียนทำรายงานเสนอผลการค้นคว้า เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ การให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าแล้วทำเป็นรายงานจะได้รับความรู้ในวงที่กว้างขึ้น และถ้านักเรียนมีโอกาสได้เสนอผลการค้นคว้าหน้าชั้นเรียนด้วยแล้วจะทำให้วงความคิดกว้างขวางออกไปด้วย เพราะจะมีการอภิปรายซักถามการตั้งข้อสังเกต หรือกล่าวเพิ่มเติมจากครูหรือเพื่อนๆ ครูจึงสามารถวัดได้ทั้งในด้านเนื้อหาพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกัน

10. การใช้มาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ด้านการเรียนการสอนภาษาไทยผู้ประเมินจะเป็นบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครู เพื่อน และตัวของนักเรียนเอง มาตราส่วนประเมินค่าจะช่วยให้การประเมินผลละเอียดลออ และมีความเป็นปรนัยมากขึ้น และการที่นักเรียนมีโอกาสประเมินตนเองนั้น จะทำให้นักเรียนยอมรับข้อบกพร่องของตน และพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไข

11. การบันทึกพฤติกรรมทางภาษาของนักเรียน (anecdotal record) คือการที่ครูคอยสังเกตการใช้ภาษาของนักเรียนแล้วบันทึกไว้ โดยมีได้บันทึกความคิดเห็นของครูลงไปด้วย ในขณะที่ครูบันทึกพฤติกรรมการใช้ภาษาครูอาจได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านอื่นๆไปด้วย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการวางแผนปรับปรุงการใช้ภาษาและพฤติกรรมด้านอื่นของนักเรียนต่อไป

12. การสอบข้อเขียน ข้อสอบที่ใช้ควรเป็นทั้งอัตนัยและปรนัย เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด การวัดผลควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และควรได้วัดทุกด้านทั้งพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย และแต่ละพิสัยก็ควรวัดให้ครบทุกด้าน

พวงเล็ก อุดระ (2539: 186) กล่าวถึงวิธีการในการประเมินการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) การสังเกตเป็นเครื่องมือวัดผลที่ครูใช้ประกอบกับเครื่องมือวัดชนิดอื่นๆ ครูใช้การสังเกตเพื่อวัดและประเมินผลพฤติกรรมได้ทุกประเภท โดยเฉพาะด้านจิตพิสัย การทำงานที่เน้นกระบวนการ

2. การสัมภาษณ์ (Interview) คือการสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมไปถึงการซักถาม การสอบปากเปล่า ครูสามารถใช้วัดผลได้หลายลักษณะ เช่น ความสามารถในการใช้ภาษา มารยาทในการใช้ภาษา บุคลิกภาพ เจตคติ ฯลฯ ซึ่งช่วยให้คุณได้รู้จักและใกล้ชิดนักเรียนมากขึ้น การสัมภาษณ์ใช้ได้ทั้งก่อนและหลังเรียน

3. การปฏิบัติจริง (Performance) เป็นการวัดที่ครูให้คะแนนระหว่างปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น การเล่าเรื่อง การพูดในที่ประชุม ใ้ว่าที่ อ่านทำนองเสนาะ ฯลฯ ครูอาจเป็นผู้ประเมินโดยลำพัง หรือเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินก็ได้ เมื่อประเมินเสร็จควรมีการอภิปรายสรุปผลการปฏิบัติด้วย

4. การตรวจผลงาน (Examine Work) เป็นการวัดผลโดยตรวจผลงานของนักเรียน เช่น เรียงความ แต่งคำประพันธ์ เขียนแสดงความคิดเห็น รายงานการค้นคว้า ฯลฯ การตรวจผลงานต่างจากการปฏิบัติจริงตรงที่การปฏิบัติจริงให้คะแนนระหว่างปฏิบัติ ส่วนการตรวจผลงานให้คะแนนจากผลการปฏิบัติ

5. แบบทดสอบ (Test) แบบทดสอบมี 2 ประเภท คือ

5.1 แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบแบบความเรียงที่ตั้งคำถามให้ผู้ตอบเขียนตอบแบบยาวๆ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

5.2 แบบทดสอบปรนัย เป็นข้อทดสอบที่ผู้ตอบต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอ่านและคิด ใช้เวลาในกาตอบน้อย ตรวจง่ายให้คะแนนยุติธรรม สามารถถามได้ครอบคลุมเนื้อหาแต่วัดความสามารถได้จำกัด

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2551: 5-6) กล่าวไว้ว่าวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีแนวทางดังนี้

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบ ทั้งในลักษณะแบบเลือกตอบ ได้แก่ แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบถูก-ผิด และแบบทดสอบที่ให้นักเรียนเขียนตอบ ได้แก่ เติมข้อความลงในช่องว่าง เป็นความเรียงและเป็นแผนภูมิ

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินผลงาน เช่น เรียงความ รายงาน การวิจัย บันทึกประจำวัน รายงาน บทละคร บทร้อยกรอง เป็นต้น ผลงานจะเป็นสิ่งแสดงให้เห็นการนำความรู้ และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานของนักเรียน

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินการปฏิบัติ โดยผู้สอนสามารถสังเกตการนำทักษะและความรู้ไปใช้โดยตรงในสถานการณ์ให้ปฏิบัติจริง วิธีการนี้จะถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในการประเมินการปฏิบัติที่มีระเบียบ ข้อบังคับ เช่น การโต้วาที การกล่าวสุนทรพจน์ ละครเวที เป็นต้น

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินกระบวนการ วิธีการนี้จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการ หรือกระบวนการมากกว่าที่จะดูผลงาน

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2552: 203-208) กล่าวถึงวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทยโดยสรุปได้ ดังนี้

1. การใช้คำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า ผู้สอนอาจใช้คำถามในชั้นตอนต่างๆ ที่ดำเนินการสอนอยู่ เช่น ถามคำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ถามคำถามขณะสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทบทวนความเข้าใจในเนื้อหา รวมทั้งถามความคิด วิเคราะห์วิจารณ์เมื่อสิ้นสุดการสอนเพื่อประเมินผล การตั้งคำถามที่ดีควรครอบคลุมวัตถุประสงค์หลายๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ค่าและข้อความให้ชัดเจน รวมทั้งน้ำเสียงให้เหมาะสมในการเน้นคำหรือข้อความเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดแก่ผู้เรียน

2. การบันทึกพฤติกรรม การบันทึกพฤติกรรมการใช้ภาษาไทยของนักเรียน เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ครูได้รับข้อมูลจากด้านต่างๆ มาประกอบในการประเมินครูควรได้จดบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน ทั้งในขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในห้องเรียน และพฤติกรรมการใช้ภาษาไทยในสภาพการณ์ต่างๆ นอกห้องเรียน ถ้าพบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องครูต้องช่วยแนะนำและแก้ไขทันที เท่าที่พบบ่อยๆ คือ การพูดคำควบกล้ำไม่ชัดเจน การเขียน การสะกดคำไม่ถูกต้อง การใช้คำไม่ถูกต้องกับกาลเทศะและบุคคล สิ่งหนึ่งที่ครูพึงระวังก็คือ ไม่ควรด่วนสรุปตีความพฤติกรรมที่สังเกตได้ ควรบันทึกในเวลาต่างๆ และสถานที่ต่างๆ ให้ได้ ข้อมูลมากพอก่อนจะนำมาลงความเห็นตีความ

3. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นการอภิปรายซักถาม การอภิปรายเป็นกลุ่มตามหัวข้อที่ครูกำหนด หรือตามประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจ เป็นกิจกรรมที่ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาไทย ความรู้สึกนึกคิด เจตคติและค่านิยมของนักเรียนได้อย่างชัดเจนครูควรจัดบันทึกพฤติกรรมและการใช้สำนวนภาษาของนักเรียนไว้ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการประเมินพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนได้ทางหนึ่ง

4. การใช้แบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนการสอนโดยครูสามารถนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาใช้เพื่อปรับปรุงการสอน ซึ่งครูอาจจะสร้างแบบสอบถามเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่น จากประสบการณ์ของผู้เขียนวิธีการหนึ่งที่ได้ผลสำหรับการใช้แบบสอบถามก็คือ ผู้เขียนจะนำแบบสอบถามมาบูรณาการกับการทำแบบฝึกหัดเป็นแบบสอบถามที่ไม่เป็นทางการนัก เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น การเขียนจดหมายโต้ตอบกับญาติผู้ใหญ่ ผู้เขียนก็จะสอดแทรกแบบสอบถามไปในลักษณะการพูดคุยเล่าสู่กันฟัง ซึ่งนักเรียนชอบกันมาก เพราะนอกจากนักเรียนจะได้ฝึกการเขียนจดหมายตามรูปแบบแล้ว ครูยังจะได้ประเมินการเรียนการสอนจากแบบสอบถามที่ไม่เป็นทางการอีกด้วย

5. การสังเกต การประเมินผลโดยการสังเกตเป็นการตรวจสอบกระบวนการในการปฏิบัติจริงของผู้เรียน ช่วยให้ผู้สอนรู้เรื่องราว และพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนว่า มีการแสดงออกอย่างไรมีกระบวนการในการทำงานอย่างไรมีความสามารถในการจัดการแค่ไหน มีผลงานอย่างไร นอกจากนี้จากการสังเกตพฤติกรรม ครูควรจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐานเพื่อเป็นข้อมูลนำไปประเมินคุณลักษณะของนักเรียนตลอดถึงหาสาเหตุที่เป็นปัญหาเพื่อการช่วยเหลือนักเรียนให้พัฒนาตามศักยภาพ เพื่อให้การสังเกตมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้สอนอาจใช้การสนทนาและการสัมภาษณ์นักเรียนประกอบกันไปด้วยเพื่อช่วยให้ผู้สอนได้รู้จักนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่อบอุ่น เป็นกันเอง นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้สอนได้ทราบถึงเจตคติ ค่านิยมและความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนในแง่มุมต่างๆ เพิ่มขึ้นอีก

6. การทำงานกลุ่ม การทำงานกลุ่มทำให้ครูได้ศึกษาพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ในการประเมินผลกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนครูควรกำหนดประเด็นการประเมินว่านักเรียนมี การกำหนดเป้าหมายร่วมกันหรือไม่อย่างไร มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างไร สมาชิกมีการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้มอบหมายอย่างไร และมีการประเมินเพื่อปรับปรุงงานกลุ่มหรือไม่เพียงใด ในการประเมินการทำงานกลุ่มนอกจากครูจะเป็นผู้ประเมินแล้ว ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเองและประเมินสมาชิกในกลุ่มด้วย

7. การทำรายงานค้นคว้า นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้ว ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำรายงานค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาประกอบด้วย เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ที่กว้างขวางขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้านำข้อมูลมาสังเคราะห์เรียบเรียงใหม่ และนำเสนอผลงานในลักษณะต่างๆ เช่น จัดเป็นรูปเล่มรายงาน จัดนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียนโดยพยายามหาแบบการนำเสนอรายงานที่จะทำให้เพื่อนๆ สนใจ เช่น การจัดนิทรรศการ การอภิปราย การสาธิต การแสดงละคร ฯลฯ สิ่งต่างๆ ดังกล่าวช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างนิสัยที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้มีความรู้ความคิดที่กว้างขวางขึ้น

8. การใช้มาตราส่วนประเมินค่า เช่น แบบประเมินผลการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว โดยใช้การจัดอันดับคุณภาพ หรือการจัดลำดับคุณภาพการอ่านบทร้อยกรอง

9. การสอบด้วยข้อเขียน ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยการสอบข้อเขียนนั้นควรจะใช้ทั้งข้อสอบแบบปรนัยและแบบอัตนัย เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเขียนแสดงความคิดเห็นบ้างและจะได้ประเมินให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด นอกจากนี้ก็ควรที่จะวัดผลทุกด้านทั้งด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย โดยวัดในด้านความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

จากวิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลข้างต้นสามารถสรุปวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยได้ 12 ประเภท คือ

1. การถามตอบปากเปล่า ขณะที่การสอนดำเนินไปหรือเมื่อการสอนเสร็จสิ้นลงแล้ว ครูอาจถามคำถามปากเปล่าให้นักเรียนตอบเป็นการวัดผลว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ผู้สอนอาจใช้คำถามในขั้นตอนต่างๆ ที่ดำเนินการสอนอยู่ เช่น ถามคำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ถามคำถามขณะสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทบทวนความเข้าใจในเนื้อหา รวมทั้งถามความคิดวิเคราะห์วิจารณ์เมื่อสิ้นสุดการสอนเพื่อประเมินผล การตั้งคำถามที่ดีควรครอบคลุมวัดพฤติกรรมหลายๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ค่าและข้อความให้ชัดเจน รวมทั้งน้ำเสียงให้เหมาะสมในการเน้นคำหรือข้อความเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดแก่ผู้เรียน

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการทำให้ครูรู้จักนักเรียนของตนยิ่งขึ้น ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านเนื้อหา รวมไปถึงการซักถาม การสอบปากเปล่า ครูสามารถใช้วัดผลได้หลายลักษณะ เช่น ความสามารถในการใช้ภาษา มารยาทในการใช้ภาษา บุคลิกภาพ เจตคติ ฯลฯ ซึ่งการสัมภาษณ์นี้ใช้ได้ทั้งก่อนและหลังเรียน

3. การสนทนา จะทำให้ครูเข้าใจนักเรียนที่ตนสอนมากขึ้น นอกจากจะเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเกี่ยวกับด้านภาษาไทยแล้วยังทำให้ครูพอที่จะประเมินผลได้ว่านักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่เรียนไปแล้วหรือไม่

4. การอภิปราย เป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึก และทัศนะต่างๆ ซึ่งครูสามารถสังเกตความสามารถในการพูด มารยาทในการพูด ไม่ว่าจะเป็นการอภิปรายซักถาม การอภิปรายเป็นกลุ่มตามหัวข้อที่ครูกำหนด หรือตามประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจ เป็นกิจกรรมที่ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาไทย ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ และค่านิยมของนักเรียนได้อย่างชัดเจนครูควรจัดบันทึกพฤติกรรมและการใช้สำนวนภาษาของนักเรียนไว้เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการประเมินพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนได้ทางหนึ่ง

5. การสังเกต (Observation) ครูสังเกตการใช้ภาษาไทยของนักเรียนในขณะร่วมกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และควรที่จะจัดบันทึกไว้ด้วย การสังเกตเป็นเครื่องมือวัดผลที่ครูใช้ประกอบกับเครื่องมือวัดชนิดอื่นๆ ครูใช้การสังเกตเพื่อวัดและประเมินผลพฤติกรรมได้ทุกประเภท โดยเฉพาะด้านจิตพิสัย การทำงานที่เน้นกระบวนการ เป็นการตรวจสอบกระบวนการในการปฏิบัติจริงของผู้เรียน ช่วยให้ผู้สอนรู้เรื่องราว และพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนว่ามีการแสดงออกอย่างไรมีกระบวนการในการทำงานอย่างไรมีความสามารถในการจัดการแค่ไหน มีผลงานอย่างไร

6. การใช้แบบสอบถาม เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การเรียนของตนเอง นักเรียนจะได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย โดยครูสามารถนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาใช้เพื่อปรับปรุงการสอน ซึ่งครูอาจจะสร้างแบบสอบถามเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่น จากประสบการณ์ของผู้เขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้ผลสำหรับการใช้แบบสอบถามก็คือ ผู้เขียนจะนำแบบสอบถามมาบูรณาการกับการทำแบบฝึกหัดเป็นแบบสอบถามที่ไม่เป็นทางการนัก เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น การเขียนจดหมายโต้ตอบกับญาติผู้ใหญ่ ผู้เขียนก็จะสอดแทรกแบบสอบถามไปในลักษณะการพูดคุยเล่าสู่กันฟัง ซึ่งนักเรียนชอบกันมาก เพราะนอกจากนักเรียนจะได้ฝึกการเขียนจดหมายตามรูปแบบแล้ว ครูยังจะได้ประเมินการเรียนการสอนจากแบบสอบถามที่ไม่เป็นทางการอีกด้วย

7. การทำรายงานเสนอผลการค้นคว้า เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ และถ้านักเรียนมีโอกาสได้เสนอผลการค้นคว้าหน้าชั้นเรียนด้วยแล้วจะทำให้วงความคิดกว้างขวางออกไปด้วย เพราะจะมีการอภิปรายซักถามการตั้งข้อสังเกต หรือกล่าวเพิ่มเติมจากครูหรือเพื่อนๆ ครูจึงสามารถวัดได้ทั้งในด้านเนื้อหา พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกัน การศึกษาค้นคว้านำข้อมูล

มาสังเคราะห์เรียบเรียงใหม่ และนำเสนอผลงานในลักษณะต่างๆ เช่น จัดเป็นรูปเล่มรายงาน จัดนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียนโดยพยายามหารูปแบบการนำเสนอรายงานที่จะทำให้เพื่อนๆ สนใจ เช่น การจัดนิทรรศการ การอภิปราย การสาธิต การแสดงละคร ฯลฯ

8. การใช้มาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ผู้ประเมินจะเป็นบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครู เพื่อน และตัวของผู้เรียนเอง มาตราส่วนประเมินค่า จะช่วยให้การประเมินผลละเอียดลออ และมีความเป็นปรนัยมากขึ้น และการที่นักเรียนมีโอกาสประเมินตนเองนั้น จะทำให้นักเรียนยอมรับข้อบกพร่องของตน และพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไข เช่น แบบประเมินผลการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว โดยใช้การจัดอันดับคุณภาพ หรือการจัดลำดับคุณภาพการอ่านบทร้อยกรอง

9. การบันทึกพฤติกรรมทางภาษาของนักเรียน (anecdotal record) คือการที่ครูคอยสังเกตการใช้ภาษาของนักเรียนแล้วบันทึกไว้ โดยมีได้บันทึกความคิดเห็นของครูลงไปด้วย ในขณะที่ครูบันทึกพฤติกรรมการใช้ภาษาครูอาจได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านอื่นๆ ไปด้วย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการวางแผนปรับปรุงการใช้ภาษาและพฤติกรรมด้านอื่นของนักเรียนต่อไป การบันทึกพฤติกรรมการใช้ภาษาไทยของนักเรียน เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ครูได้รับข้อมูลจากด้านต่างๆ มาประกอบในการประเมินครูควรได้จดบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน ทั้งในขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในห้องเรียน และพฤติกรรมการใช้ภาษาไทยในสภาพการณ์ต่างๆ นอกห้องเรียน ถ้าพบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องครูต้องช่วยแนะนำและแก้ไขทันที เท่าที่พบบ่อยๆ คือ การพูดคำควบกำไม่ชัดเจน การเขียน การสะกดคำไม่ถูกต้อง การใช้คำไม่ถูกต้องกับกาลเทศะและบุคคล สิ่งหนึ่งที่ครูพึงระวังก็คือ ไม่ควรด่วนสรุปตีความพฤติกรรมที่สังเกตได้ ควรบันทึกในเวลาต่างๆ และสถานที่ต่างๆ ให้ได้ข้อมูลมากพอก่อนจะนำมาลงความเห็นตีความ

10. แบบทดสอบ (Test) ควรเป็นทั้งอัตนัยและปรนัย การสอบข้อเขียน ข้อสอบที่ใช้เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด การวัดผลควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และควรได้วัดทุกด้านทั้งพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย และแต่ละพิสัยก็ควรวัดให้ครบทุกด้าน ใช้แบบทดสอบทั้งในลักษณะแบบเลือกตอบ ได้แก่ แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบถูก-ผิด และแบบทดสอบที่ให้นักเรียนเขียนตอบ ได้แก่ เติมข้อความลงในช่องว่าง เป็นความเรียงและเป็นแผนภูมิ

11. การปฏิบัติจริง (Performance) เป็นการวัดที่ครูให้คะแนนระหว่างปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น การเล่าเรื่อง การพูดในที่ประชุม ใ้ว่าที่ อ่านทำนองเสนาะ ฯลฯ ครูอาจเป็นผู้ประเมินโดยลำพัง หรือเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินก็ได้ เมื่อประเมินเสร็จควรมีการอภิปรายสรุปผลการปฏิบัติด้วย

12. การตรวจผลงาน (Examine Work) เป็นการวัดผลโดยตรวจผลงานของนักเรียน เช่น เรียงความ แต่งคำประพันธ์ เขียนแสดงความคิดเห็น รายงานการค้นคว้า ฯลฯ การตรวจผลงานต่างจากการปฏิบัติจริงตรงที่การปฏิบัติจริงให้คะแนนระหว่างปฏิบัติ ส่วนการตรวจผลงานให้คะแนนจากผลการปฏิบัติ

2.4 ลักษณะของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยสามารถทำได้ในหลายลักษณะ ซึ่งมีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

พวงเล็ก อุดระ (2539: 183-184) แบ่งการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานก่อนเรียนที่จะเรียนรายวิชานั้นๆ หรือบทเรียนใหม่ ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะศึกษารายวิชานั้น หรือบทเรียนใหม่เพียงใด ถ้าพบว่าผู้เรียนยังมีความรู้ไม่เพียงพอต้องสอนซ่อมเสริม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เพียงพอที่จะเรียนบทเรียนใหม่ได้ไม่จำเป็นต้องประเมินทุกคาบที่ทำการสอน

2. ประเมินผลระหว่างภาคเรียน ต้องทำต่อเนื่องควบคู่กันไปกับการสอนอาจเก็บคะแนนได้หลายวิธี เช่น การตรวจแบบฝึกหัด การอภิปราย รายงาน เป็นต้น ควรวัดหลายๆ ครั้ง และวัดผลอีกครั้งเมื่อผู้เรียนเรียนจบแต่ละหน่วย เพื่อศึกษาว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนหรือไม่ หากผู้เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ใดจะใช้ผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนของผู้เรียน นอกจากนั้นข้อมูลจากการประเมินผลยังใช้ในการพัฒนาการสอนของคุณให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. การประเมินผลปลายภาค เป็นการประเมินผลรวมเพื่อตรวจสอบว่าตลอดทั้งภาคเรียน นักเรียนมีผลการเรียนเป็นอย่างไร การวัดผลปลายภาคต้องวัดให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่สำคัญของรายวิชานั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2539) ยังกล่าวถึงการวัดและประเมินใน 3 ลักษณะ คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ซึ่ง 3 คำนี้มีความเกี่ยวเนื่องกัน แต่ต่างกันที่ระยะเวลาและจุดประสงค์ของการวัดและประเมิน 3 คำนี้มีความหมายทั้งในมิติที่กว้างและแคบ ดังนี้

1. ก่อนเรียน

การวัดและประเมินก่อนเรียนมีจุดประสงค์เพื่อทราบสภาพของผู้เรียน ณ เวลา ก่อนที่จะเรียน เช่น ความรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ก่อนเรียนอาจจะหมายถึง

1.1 ก่อนเข้าเรียน ซึ่งอาจจะตั้งแต่ก่อนเรียนระดับปฐมวัย หรือก่อนจะเริ่มเรียนหลักสูตรสถานศึกษานั้น เช่น สถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ก่อนเรียนในชั้นนี้อาจจะหมายถึงก่อนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น

1.2 ก่อนเรียนช่วงชั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับช่วงชั้นให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ก่อนเรียนในชั้นนี้จึงหมายถึงก่อนจะเริ่มเรียนช่วงชั้นใดช่วงชั้นหนึ่ง เช่น ก่อนเรียนช่วงชั้นที่ 2 คือ ก่อนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.3 ก่อนเรียนแต่ละชั้น ถึงแม้จะมีการกำหนดเป็นช่วงชั้น แต่ชั้นเรียนหรือการเรียนแต่ละปีก็ยังคงมีความสำคัญ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา การเรียนแต่ละชั้นปี อาจะหมายถึงการเรียนกับครูคนใดคนหนึ่ง (กรณีที่ครูคนเดียวสอนนักเรียนทั้งชั้นทุกวิชาหรือเกือบทุกวิชาโดยทั่วไปจะเป็นครูประจำชั้น) หรือเรียนครูกลุ่มหนึ่ง (สอนแยกรายวิชา) การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละชั้นจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนตลอดทั้งปี

1.4 ก่อนเรียนแต่ละรายวิชา มีลักษณะเช่นเดียวกับก่อนเรียนแต่ละชั้น การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละชั้นอาจจะวัดและประเมินในภาพรวมหลายๆ วิชา แต่การวัดและประเมินนี้แยกวัดและประเมินแต่ละรายวิชา โดยทั่วไปจะสอนโดยครูแต่ละคน สำหรับระดับมัธยมศึกษาสายวิชาส่วนใหญ่จัดการเรียนรู้เป็นรายภาคเรียน

1.5 ก่อนเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้เป็นการจัดหมวดหมู่เนื้อหาในสาระการเรียนรู้เดียวกัน โดยจัดเนื้อหาเรื่องเดียวกันหรือสัมพันธ์กันไว้ในหน่วยเดียวกัน การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละหน่วย เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้พื้นฐานของผู้เรียนในเรื่องหรือหน่วยนั้น ซึ่งทั้งผู้เรียนและครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยนั้นได้อย่างเหมาะสม

1.6 ก่อนเรียนแต่ละแผนจัดการเรียนรู้ คือ การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละครั้งในหนึ่งหน่วยการเรียนรู้มักจะมีสาระที่จะเรียนรู้แยกย่อยสำหรับการสอนมากกว่า 1 ครั้ง แต่ละครั้งจะมีแผนการจัดการเรียนรู้

2. ระหว่างเรียน

จุดประสงค์ของการวัดและประเมินระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน โดยเทียบกับผลการวัดและประเมินก่อนเรียน การวัดและประเมินระหว่างเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนในขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยข้อมูลจากการวัด

และประเมินระหว่างเรียนจะเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้เรียน ครูผู้สอน สถานศึกษา และผู้ปกครอง สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่แตกย่อยมาจากมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นข้อมูลที่ใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. หลังเรียน

จุดประสงค์ของการวัดและประเมินหลังเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน โดยเทียบกับผลการวัดและประเมินก่อนเรียนและระหว่างเรียน การวัดและประเมินหลังเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนในขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยข้อมูลจากการวัดและประเมินหลังเรียนมีจุดประสงค์หลักคือใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ การวัดและประเมินผลหลังเรียนอาจจะเป็น ข้อมูลก่อนการเรียนในระดับต่อไป จึงเป็นประโยชน์ทั้งผู้เรียน และครูผู้สอนสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 17) ได้แบ่งการประเมินการเรียนรู้ภาษาไทยเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. การประเมินพื้นฐานการเรียนของผู้เรียนเพื่อผู้สอนจะได้เตรียมแผนการสอนวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับระดับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนต่อไป เครื่องมือที่ใช้วัด ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบสังเกต ผู้สอนจะใช้วิธีการทั้งหมดให้เหมาะสมกับการประเมิน ในลักษณะนี้จะใช้ก่อนที่ผู้สอนจะเริ่มต้นสอน ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการเตรียมวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และวิธีการประเมินโดยเลือกวิธีวัดผลเพื่อความเหมาะสมของแต่ละบทเรียน

2. ประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้วัดมีแบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบวัดเจตคติ ผู้สอนอาจใช้ทั้งหมดหรือเลือกใช้เป็น บางชนิดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. ประเมินเพื่อวิเคราะห์จุดบกพร่องในการเรียน ซึ่งเป็นการประเมินตามวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้และจิตพิสัย ผู้สอนจะเลือกใช้เครื่องมือวัดเฉพาะวัตถุประสงค์บางข้อเพื่อค้นหาจุดบกพร่องในการเรียน และนำผลมาใช้จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมต่อไป

4. ประเมินผลปลายภาคเป็นการประเมินเพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังจากผ่านกระบวนการของการฝึกฝนมาครบระยะตามที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้วัด ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ แบบสังเกต และแบบประเมินค่า ผลที่ได้จะนำมาประเมินการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนมาตลอดภาค หรือตลอดปีการศึกษา

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2552: 199) กล่าวว่าไว้ว่าการประเมินผลภาษาไทยควรได้จัดการประเมินก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประเมินผลก่อนการเรียนการสอน การประเมินผลก่อนการเรียนการสอนนี้เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความพร้อมหรือพื้นฐานการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนที่จะเรียนตามจุดประสงค์ใหม่ ผลของการประเมินจะทำให้ครูทราบว่านักเรียนคนใดบรรลุจุดประสงค์ใดแล้วก็ไม่จำเป็นต้องเรียนอีก ให้เริ่มเรียนเนื้อหาใหม่ได้เลย ในขณะที่เดียวกันถ้ามีจุดประสงค์ใดที่นักเรียนบางคนยังไม่รู้ หรือไม่ผ่านจุดประสงค์ใด ครูก็ควรจัดการสอนซ่อมเสริมให้บรรลุจุดประสงค์นั้นเสียก่อน ตัวอย่าง เช่น การผันเสียงอักษร นักเรียนควรมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องอักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ เพื่อเป็นทักษะเบื้องต้นสำหรับการผันเสียงได้ถูกต้อง ถ้าผลการประเมินก่อนสอนครูพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความแม่นยำหรือยังมีความเข้าใจสับสนในเรื่องดังกล่าว ครูก็ควรต้องจัดการซ่อมเสริมทบทวนใหม่ให้แก่ นักเรียนเพื่อจะได้ไม่เป็นอุปสรรคในการเรียนเนื้อหาใหม่ต่อไป

2. การประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าการเรียนการสอนยังบกพร่องในเรื่องใด ในจุดประสงค์ใดจะได้ปรับปรุงการสอนหรือจุดการซ่อมเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้บรรลุจุดประสงค์นั้น การประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนจึงเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาการสอนของครู โดยการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์นั้นๆ

3. การประเมินผลภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน การประเมินผลภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนเป็นการประเมินผลสรุป (summative evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินผล การเรียนโดยส่วนรวม และนำผลมาใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนชั้นเรียนของนักเรียนด้วย

ดังนั้นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยสามารถทำได้ใน 3 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินก่อนเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้พื้นฐานของผู้เรียนในเรื่องหรือหน่วยนั้น ซึ่งทั้งผู้เรียนและครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยนั้นได้อย่างเหมาะสม

2. การประเมินระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ซึ่งต้องทำต่อเนื่องควบคู่กันไปกับการสอน

3. การประเมินหลังเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน โดยเทียบกับผลการวัดและประเมินก่อนเรียน และระหว่างเรียน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

สุภรัตน์ มาระโกชน (2532) วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการวัดและประเมินผลทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 12” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการวัดและประเมินผลทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขต 12 จำนวน 231 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าครูมีปัญหาขาดอุปกรณ์การวัดและประเมินทักษะการฟัง ส่วนทักษะการพูด วัดและประเมินได้ไม่ทั่วถึงและมีเวลาไม่เพียงพอ และในด้านทักษะการเขียนมีปัญหามากในการวัดและประเมินผลการเขียนเรียงความ เนื่องจากตรวจยากและใช้เวลานาน และครูเห็นด้วยสำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาการวัดและประเมินทั้ง 4 ทักษะที่ได้ร่วมกันเสนอไว้

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2544ข) วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงเพื่อประกันคุณภาพการเรียนรู้ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา” การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนา รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงเพื่อประกันคุณภาพการเรียนรู้ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา และศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นมา ตลอดจนศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงของนักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย สาขาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยครั้งนี้ได้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงเพื่อประกันคุณภาพการเรียนรู้ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) เป้าหมายการเรียนรู้ 2) ดัชนีบ่งชี้การเรียนรู้ 3) การจัดโอกาสการเรียนรู้ 4) การกำหนดชิ้นงาน และ 5) เกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน รูปแบบการประเมินผลดังกล่าวให้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ

กับผู้เรียนทั้งด้านทักษะความรู้ ทักษะปฏิบัติและเจตคติต่อการเรียน การวิจัยการศึกษา เมื่อพิจารณา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงของนักศึกษาครั้งนี้ พบผล เป็นที่น่าพึงพอใจเช่นเดียวกัน

ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2547) วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนารูปแบบวัดและประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา (2) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบวัดและประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา (3) นำเสนอรูปแบบวัดและประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (2) ผู้สอนที่มีประสบการณ์สอนด้วยการเรียนอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 14 คน (3) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) รูปแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยรายละเอียดจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบการวัดประเมินตามสภาพจริง และขั้นตอนการวัดประเมินตามสภาพจริง (2) ผลจากการใช้รูปแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พัฒนาขึ้น โดยทดลองใช้รูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริง พบว่า ผู้เรียนมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนันท์ เกียรติสิริสาสน์ (2549) วิจัยเรื่อง “การศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร” การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ตัวอย่างประชากรคือ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์เนื้อหาความเชื่อมโยงของกลุ่มข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จากแบบสอบถามพบว่ายังมีครูวิทยาศาสตร์จำนวนน้อยที่มีการวางแผนการประเมินตามสภาพจริงและมีการดำเนินการประเมินตามสภาพจริง และจากการสนทนากลุ่มพบว่าการวางแผนการประเมินของครูมีลักษณะเป็นข้อตกลงร่วมกันของครูผู้สอน เกี่ยวกับรายละเอียดการให้คะแนนและการกำหนดผลงานของผู้เรียน แต่ไม่มีการบันทึก ส่วนการดำเนินการประเมินพบว่าครูส่วนใหญ่ขาดการประเมินในช่วงก่อนเรียน ขาดการประเมินเพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของนักเรียนเพราะมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป เวลาในการสอนมีจำกัด และเนื้อหาที่มีจำนวนมาก ในด้านวิธีการประเมินครูไม่ได้ใช้วิธีการสังเกต การซักถาม หรือสัมภาษณ์ประเมินผู้เรียน และการนำผลการประเมินไปใช้ยังจำกัดอยู่แค่การช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนกลุ่มที่มีคะแนนต่ำเท่านั้น และนำไปใช้เป็นเพียงบางครั้ง

ศรัญญา รณศิริ (2550) วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์สภาพการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย” การวิจัยเรื่องมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคของการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (2) เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน (3) เปรียบเทียบความแตกต่างและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยสะสมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กับคะแนนการประเมินผลสัมฤทธิ์ระดับชาติขั้นพื้นฐาน ใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และกลุ่มคุณภาพของการประเมิน (4) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนกับกลุ่มคุณภาพของการประเมินที่มีต่อผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยสะสมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กับคะแนนการประเมินผลสัมฤทธิ์ระดับชาติขั้นพื้นฐาน ใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 242 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลคือครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า (1) โรงเรียนส่วนใหญ่มีวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและระหว่างเรียนมากที่สุด ส่วนการประเมินหลังเรียนมีการนำผลไปใช้มากที่สุด (2) โรงเรียนขนาดใหญ่มีการประเมินผลการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ (3) คะแนนเฉลี่ยตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 กลุ่มสาระมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนการประเมินผลสัมฤทธิ์ระดับชาติขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) ขนาดโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคุณภาพการประเมินที่ส่งผลต่อผลต่างของคะแนนเฉลี่ยสะสมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กับคะแนนการประเมินผลสัมฤทธิ์ระดับชาติขั้นพื้นฐาน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีผลต่างของโรงเรียนน้อยที่สุดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Drummond (2003) วิจัยเรื่อง “การประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนในระบบออนไลน์: การใช้เทคนิคการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อสร้างรูปแบบการประเมินผลสำหรับวิชาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์เบื้องต้น” ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการของอินเทอร์เน็ตและเว็ลด์ไวด์เว็บในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาทำให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ๆ เช่น การเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในทางปฏิบัติพบว่าการนำรูปแบบการประเมินทางวิทยาศาสตร์แบบดั้งเดิมมาใช้กับสภาพแวดล้อมทางการเรียนแบบออนไลน์ หรือการนำวิธีประเมินแบบใหม่ ๆ หรือการประเมินตามสภาพจริงมาใช้ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มีการพัฒนาวิธีการประเมินการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ใช้ได้ผลจริง โดยเฉพาะในวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์เบื้องต้น เทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ประยุกต์ งานวิจัยนี้ศึกษาปัญหาของวิธีประเมินตามสภาพจริงในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบออนไลน์ การปฏิบัติจริง ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า การนำวิธีประเมินแบบตัวต่อตัวที่ใช้ในห้องเรียนไปใช้กับสภาพแวดล้อมออนไลน์โดยตรงนั้นยังไม่เพียงพอ และวิธีการดังกล่าวไม่ทำให้เกิดการประเมินตามสภาพจริงในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ อย่างไรก็ตามวิธีการที่ใช้ในการประเมินออนไลน์อยู่นี้ สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงในการเรียนวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ออนไลน์ได้ต่อไป

Pratt (2005) วิจัยเรื่อง “แนวทางการประเมินตามสภาพจริง ของโรงเรียนนอร์ธ ไฮส์แลนด์” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีประเมินการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนเพื่อการศึกษาทางไกล นอร์ธ ไฮส์แลนด์ และเพื่อเปรียบเทียบวิธีการดังกล่าวกับแนวทางการประเมินของกระทรวงการศึกษารัฐบริติชโคลัมเบีย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ผสมผสานการออกแบบวิจัยเชิงธรรมชาติและการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการประเมินตามสภาพจริงที่สามารถนำมาใช้กับโรงเรียนนี้ได้ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้มีมุมมองที่หลากหลาย จากการศึกษา พบว่ามีสี่แนวคิดหลัก ได้แก่ การประเมินตามสภาพจริงที่ใช้ในปัจจุบัน แหล่งที่มาของหลักฐาน กระบวนการสื่อสาร และปัญหาการนำการประเมินตามสภาพจริงไปใช้ที่โรงเรียนดังกล่าว

Yu (2007) วิจัยเรื่อง “การใช้วิธีประเมินตามสภาพจริงในการเรียนการสอนวิชาการเชิงเทคนิคเบื้องต้นในที่ทำงาน โดยใช้กรณีศึกษาในห้องเรียนและการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างกลไกการประเมินวิชาการเขียนในชั้นเรียนระดับมหาวิทยาลัยกับ

การประเมินในที่ทำงาน ผู้วิจัยศึกษาประเภทงานเขียน (Genre Studies) ทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) และทฤษฎีการประเมินการเขียน เพื่ออภิปรายว่าผู้สอนการเขียนเชิงเทคนิคจำเป็นต้องนำ การประเมินในที่ทำงานที่ได้ผลที่สุดมาบูรณาการเข้ากับการประเมินในห้องเรียน การบูรณาการ ดังกล่าวคือ การประเมินตามสภาพจริง ซึ่งหมายถึงการประเมินที่อ้างอิงบริบท มีการศึกษาใน ระยะยาว และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

ผลการวิจัย พบว่า มีการประเมินตามสภาพจริงในชั้นเรียนวิชาการเชิงเทคนิคเบื้องต้น วิธีการประเมินดังกล่าวประกอบด้วยกลวิธีแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง การประเมินระดับอาชีพ (Professional Assessment) การประเมินโดยเพื่อน การประเมินตนเอง การทบทวนผลการเรียน และการสอบย่อยเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลของวิธีการประเมินเหล่านี้ โดยอ้างอิงจากผลการสำรวจ ผู้เรียนและตัวอย่างงานเขียน พบว่าวิธีการเหล่านี้ให้ผลที่น่าพอใจ เพราะทำให้การประเมินการเรียน การสอนวิชาการเขียนถูกต้องและเชื่อถือได้มากขึ้น

Nicholai (2010) วิจัยเรื่อง “การประเมินตามสภาพจริง สำหรับนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษาตามหลักสูตร Yuuyaraq” งานวิจัยนี้ศึกษาการนำหลักสูตร Yuuyaraq ไปใช้ในโรงเรียน มัธยมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า มีการปรับปรุงหลักสูตร Yuuyaraq (YC) โดยรวมกิจกรรมตาม ฤดูกาลของท้องถิ่นไว้ในหลักสูตร แต่หลักสูตรไม่สอดคล้องกับการประเมิน ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในการระบุปัญหา สังเกตการณ์ วิเคราะห์และตีความข้อมูล และสร้างแผนการปฏิบัติการขึ้น จากข้อมูลพบว่าการประเมินตาม สภาพจริงที่ใช้กับหลักสูตร YC สามารถประเมินความรู้อย่างดีของท้องถิ่น ประเมินได้ว่าความรู้ของ ผู้สอนมีประโยชน์ต่อชั้นเรียนอย่างไร และบ่งชี้ว่าบางอย่างจำเป็นต้องนำมาใช้กับชั้นเรียนเพื่อ ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน และการประเมินตามสภาพจริงในรูปแบบต่างๆ ที่ใช้ กับหลักสูตร YC รวมถึงการนำความรู้และวิธีการของผู้สอนมาใช้ในชั้นเรียน ที่มุ่งเน้นให้สอดคล้อง กับวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์ กับวัฒนธรรม

Hendrickson (2010) วิจัยเรื่อง “การประเมินตามสภาพจริง: ความท้าทาย ความสำเร็จ และการค้นพบที่เกิดขึ้นในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษา ความสำเร็จ ความท้าทาย และการค้นพบของผู้วิจัยในการนำการประเมินตามสภาพจริงไปใช้ กับวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอลาสก้า เป้าหมายหลักของ การวิจัยนี้คือเพื่อให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและบุคลากรด้านการศึกษามองเห็นภาพความรู้และทักษะ

ทางวิชาการและการใช้ภาษาของนักเรียนอย่างชัดเจนขึ้น และเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในการนำการประเมินตามสภาพจริงไปใช้ในชั้นเรียน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคะแนนการประเมินตามมาตรฐาน ผลการประเมินตามสภาพจริง การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และบันทึกการวิจัย โดยนำผลงานของผู้เรียนสองคนมาแสดง ผลงานแรกมาจากการประเมินด้วยคะแนนสอบมาตรฐานเป็นหลัก ส่วนผลงานที่สองมาจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินตามสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่า ผลคะแนนที่ได้จากการประเมินผลงานของผู้เรียนในสภาพจริงสามารถอธิบายให้เห็นภาพของคะแนนที่ชัดเจน แสดงให้เห็นสภาพการทำงาน ทักษะการใช้ภาษาของผู้เรียนได้มากกว่าการประเมินผลงานด้วยคะแนนสอบมาตรฐาน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถสรุปได้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินแนวใหม่ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจนำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง จึงมีผู้ให้ความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ในสาขาวิชาและสถานศึกษาต่างๆ ดังที่พบในงานวิจัยข้างต้นพบว่าการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงส่งผลต่อผู้เรียนในด้านความสามารถในการรับรู้ของตนเองเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ และมีผลต่อการวัดและประเมินระดับผลสัมฤทธิ์ด้านต่างๆ ของผู้เรียนให้สูงขึ้น แต่การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงยังไม่บรรลุเป้าหมายตามหลักการและแนวคิดของการประเมินดังกล่าวเนื่องจากปัญหาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านครูผู้สอนที่ยังไม่เข้าใจการประเมินตามสภาพจริงอย่างถ่องแท้ หรือปัญหาด้านเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ยังไม่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับลักษณะวิธีการประเมินที่แท้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ประเภทศึกษาสำรวจ (survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- 1.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย
- 1.3 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และตำรา เกี่ยวกับวิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ ครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ตัวอย่างประชากรได้จากการแบ่งกลุ่มหรือแบ่งพื้นที่ (Cluster or area sampling) ตามเขตการปกครองการศึกษา ได้ตัวอย่างประชากรเป็นครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 ในปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 66 โรงเรียน

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวอย่างประชากรในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 287 คน จากจำนวนครูภาษาไทยที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด ตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นครูภาษาไทย จำนวน 8 คน และนักเรียน 8 คน

และตัวอย่างประชากรในการสังเกตการปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง คือ ครูภาษาไทย จำนวน 8 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการปฏิบัติงานของครูห้องเรียนละ 2 ครั้ง ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์และสังเกตการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างประชากร โดยใช้ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ได้กลับคืนมา โดยมีขั้นตอนในการเลือกตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

2.1 ตัวอย่างประชากรในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างประชากรครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยมีขั้นตอนในการเลือกตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

2.1.1 สํารวจจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 66 โรงเรียน (รายละเอียดรายชื่อโรงเรียน และจำนวนครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 ดูในภาคผนวก ข)

2.1.2 สํารวจจำนวนครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยมีจำนวนครูภาษาไทยทั้งสิ้น 287 คน (รายละเอียดรายชื่อโรงเรียน และจำนวนครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดูในภาคผนวก ข)

2.1.3 เลือกตัวอย่างประชากรครูทุกคนจากจำนวนครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมดของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แล้วส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่างๆ ตามจำนวนครูของแต่ละโรงเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและขอในวันรับแบบสอบถามคืน

2.2 ตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์และการสังเกตการปฏิบัติงาน

ตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูภาษาไทย และนักเรียน การคัดเลือกครูผู้ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยกำหนดให้ตัวอย่างประชากรครูในการสัมภาษณ์เป็นกลุ่มเดียวกันกับตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกตการปฏิบัติงาน ส่วนตัวอย่างประชากรนักเรียนที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอนเลือกตัวแทนนักเรียนในห้องเรียนของตนเองจำนวน ห้องเรียนละ 1 คน เพื่อเป็นผู้ให้การสัมภาษณ์

ขั้นตอนในการเลือกตัวอย่างประชากรมีดังนี้

2.2.1 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งไปยังโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แล้วตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่ส่งคืนมาพบว่า จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 287 ฉบับ มีแบบสอบถามที่มีข้อมูลสมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้น 215 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.91 ของแบบสอบถามทั้งหมด

2.2.2 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูล แล้วจึงคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยเป็นไปตามหลักการและแนวคิดของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงมากที่สุดตามลำดับ

2.2.3 เลือกตัวอย่างประชากรครูจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยคัดเลือกไว้ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามว่า ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปตามหลักการและแนวคิดการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากการจัดอันดับแบบสอบถามจากคำตอบที่เป็นไปตามหลักการและแนวคิดของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมากที่สุด 10 อันดับ ได้ตัวอย่างประชากรครูในการให้สัมภาษณ์ จำนวน 10 คน แต่เนื่องจากมีครูจำนวน 2 คนที่ผู้วิจัยได้เลือกไว้ย้ายไปปฏิบัติงานที่โรงเรียนอื่น จึงคงเหลือครูผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 8 คน

2.2.4 เลือกตัวอย่างประชากรนักเรียนที่ใช้ในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากจำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ครูผู้สอนให้เลือกตัวแทนนักเรียนจากห้องเรียนที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการปฏิบัติงานด้านการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงในขณะจัดการเรียนการสอน 8 ห้องเรียน โดยขอความร่วมมือจากนักเรียนในการให้สัมภาษณ์ ห้องเรียนละ 1 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการศึกษาการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ประกอบด้วยแบบสอบถามครูเกี่ยวกับการประเมินผล

การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการประเมิน การเรียนรู้ตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น ของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแบบสังเกตการประเมินการเรียนรู้ ตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (ดูในภาคผนวก ค) รายละเอียดของ เครื่องมือแต่ละฉบับมีดังนี้

3.1. แบบสอบถามครูเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิชาภาษาไทย แบ่งออกเป็น 3 ตอน รายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามซึ่งเป็นข้อมูล เกี่ยวกับ สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 7 ข้อคำถาม คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับชั้นที่สอน อายุการทำงาน จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ และจำนวนผู้เรียน ที่รับผิดชอบในชั้นเรียนโดยประมาณ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Check-list) และแบบเติมข้อความ

ตอนที่ 2 การดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1.วัตถุประสงค์ ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน และ 2.การประเมินผล การเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ซึ่งแต่ละส่วนมีลักษณะเป็นแบบสำรวจ แบบกำหนดคำตอบให้เลือก และแบบเติมข้อความ โดยจำแนกเป็นประเด็นคำถาม ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน จำแนกข้อคำถามออกเป็น 3 ระยะ คือ

- 1.1 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน
- 1.2 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน
- 1.3 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้หลังเรียน

2. การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน จำแนกข้อคำถาม แบ่งเป็น 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง ดู และพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดี และวรรณกรรม โดยในแต่ละสาระจำแนกเป็น 3 ประเด็นย่อย ดังนี้

2.1 สิ่งที่คุณต้องการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน ด้านกระบวนการคิด ด้านทักษะและ ความสามารถ และด้านคุณลักษณะของผู้เรียน โดยในแต่ละด้านได้กำหนดรายละเอียดของ แต่ละสาระตามตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบ

2.2 วิธีประเมินผลการเรียนรู้ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกวิธีการที่ตนเองใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยกำหนดไว้ 7 วิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบ การตรวจผลงาน การทำรายงาน การอภิปราย และวิธีอื่นๆ ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีอื่นที่นอกเหนือจาก 7 วิธีที่กำหนดไว้ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบวิธีการประเมินที่ตนใช้ได้มากกว่า 1 วิธี

2.3 ระยะเวลาของการประเมินผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน (ชั้นนำ ชั้นสอน ชั้นสรุป) และหลังเรียน

ตอนที่ 3 การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ และแบบเติมข้อความ โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ลักษณะการนำผลการประเมินไปใช้ โดยแบ่งเป็นการนำผลการประเมินก่อนเรียนไปใช้ การนำผลการประเมินระหว่างเรียนไปใช้ และการนำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้

2. ความถี่ของการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ แบ่งตามระดับความถี่จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ทุกครั้ง เกือบทุกครั้ง บางครั้ง แทบจะไม่ และไม่ได้นำไปใช้เลย

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง และการประเมินผลการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย

3.1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบและประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม

3.1.3 สร้างแบบสอบถามการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.1.4 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวิจัย ด้านการประเมินตามสภาพจริง และด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ตรวจพิจารณาในด้านความตรงตามเนื้อหา และภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

- 1) เพิ่มตัวเลขหน้าตัวเลือกในตอนที่ 1 เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2) ระบุให้บางข้อคำถามในตอนที่ 1 สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เพื่อนำข้อมูลไปอภิปรายผลได้ในเชิงลึก
- 3) เพิ่มเติมข้อมูลในส่วนของคำชี้แจงส่วนหน้าแจ้งให้ผู้ทำแบบสอบถามทราบถึงเหตุผลในการตั้งข้อคำถามบางข้อ และนิยามคำศัพท์ในแบบสอบถามให้ชัดเจน
- 4) แก้ไขและเพิ่มเติมข้อมูลบางส่วนในตอนที่ 2 และ 3 เพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อความ รวมทั้งแก้ไขการใช้คำให้ถูกต้องเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากขึ้น
- 5) เพิ่มคำชี้แจงในส่วนการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจชัดเจนขึ้น

3.1.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

3.1.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของภาษาและสำนวนที่ใช้

ผลของการทดลองใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยพบว่า ครูที่ตอบแบบสอบถามมีข้อสงสัยเกี่ยวกับคำถามส่วนข้อมูลทั่วไปในการใส่ชื่อและนามสกุลของตัวเองตอบแบบสอบถามเอง ทำให้ครูบางท่านไม่ได้ใส่ข้อมูลในส่วนนี้ และบางท่านเขียนระบุคำแนะนำกลับมาว่าแบบสอบถามไม่จำเป็นต้องระบุชื่อและนามสกุลของผู้ทำแบบสอบถาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยเพิ่มหมายเหตุเกี่ยวกับการใส่ชื่อและนามสกุลไว้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยระบุว่าข้อมูลส่วนตัวนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างจริงต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คำถามในแบบสัมภาษณ์นี้มีประเด็นคำถามเจาะลึกในประเด็นต่างๆ โดยผู้วิจัยกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับประเด็นที่ปรากฏในแบบสอบถาม เพื่อให้ได้รายละเอียดซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทย

โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน รายละเอียดในแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ซึ่งแต่ละระยะประกอบด้วยคำถามที่แบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งช่วงก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

2. วิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง รวมถึงเครื่องมือต่างๆ ที่สอดคล้องกับวิธีในการประเมินนั้นๆ ได้แก่ แบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต เป็นต้น นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นความสอดคล้องกับการประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยตามหลักการประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านต่างๆ ที่ครูประเมินผู้เรียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย โดยในข้อคำถามจำแนกรายละเอียดของคำถามในเชิงลึกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านกระบวนการคิด ด้านทักษะและความสามารถ และด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทั้ง 5 สาระในวิชาภาษาไทย คือ การอ่าน การเขียน การฟัง ดู และพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม

4. เกณฑ์ในการประเมินและวิธีการให้คะแนนของครูผ่านกิจกรรมหรือวิธีการสอนลักษณะต่างๆ โดยครูเป็นผู้ประเมิน หรือนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง หรือนักเรียนเป็นผู้ประเมินเพื่อนในห้องตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดให้ หรือนักเรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินเอง

5. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้นั้นๆ ของครูกลุ่มสาระภาษาไทย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ ทั้งในช่วงก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อศึกษาลักษณะการนำผลการประเมินไปใช้ของครูผู้สอน รวมทั้งปัญหาและวิธีแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการนำผลการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้

3.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งคำถามในแบบสัมภาษณ์นี้ใช้เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงในชั้นเรียน ประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะและวิธีการให้คะแนนของครูในการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน รวมถึงวิธีการเรียนการสอนในห้องเรียนที่นักเรียนมีโอกาสได้มีส่วนร่วม ซึ่งข้อคำถามต่างๆ จะสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

3.4 แบบบันทึกผลการสังเกตการปฏิบัติงานด้านการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงในชั้นเรียน เครื่องมือฉบับนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้สำหรับบันทึกผลการสังเกตการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงในวิชาภาษาไทย มีลักษณะเป็นแบบเติมข้อความ โดยผู้วิจัยใช้แบบบันทึกผลการสังเกตการประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อมูลจากผู้วิจัยได้รับจากการสัมภาษณ์กับผลจากการสังเกตการปฏิบัติงานด้านการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทยในห้องเรียน ซึ่งแบบบันทึกผลการสังเกตดังกล่าวประกอบด้วย 7 ประเด็น ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการประเมิน ซึ่งวัตถุประสงค์ที่สังเกตได้ในห้องเรียนอยู่ในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน หรือหลังเรียน
2. วิธีการที่ใช้ในการประเมิน นอกจากวิธีการที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม ครูมีวิธีประเมินอื่นๆหรือไม่
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เช่น แบบสังเกตการพูด แบบประเมินการแสดงละคร แบบสอบถามความคิดเห็นก่อนเรียน เป็นต้น
4. กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมดังกล่าวอยู่ในลักษณะการปฏิบัติ หรือการทำงาน เป็นต้น
5. ผลงานของนักเรียน เป็นผลงานด้านการเขียน การทำแบบฝึกหัด หรืออาจจะ เป็นผลงานทางศิลปะ เป็นต้น
6. ผู้ที่ประเมินผลการเรียนรู้ ครูเป็นผู้ประเมิน นักเรียนเป็นผู้ประเมิน หรือครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้
7. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินเป็นเกณฑ์รูบริคตามแบบแผนที่โรงเรียนกำหนดไว้ หรือครูเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ด้วยตนเอง หรือผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตั้งเกณฑ์การประเมินด้วย

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกผลการสังเกตการปฏิบัติงานด้านการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด

3.4.2 สร้างกรอบคำถามในการสัมภาษณ์และกรอบการสังเกตการประเมินการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์และการสังเกตการประเมินการเรียนรู้ผลตามสภาพจริง

3.4.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นนักเรียน และแบบสังเกตการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามที่ได้วางกรอบไว้

3.4.4 นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.4.5 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจพิจารณาในด้านความตรงตามเนื้อหา และภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

- 1) ข้อสังเกตเรื่องการใช้ข้อคำถามที่ยาวจะทำให้ครูเต็มใจตอบอย่างเต็มที่หรือไม่ แต่เนื่องด้วยผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลที่มีรายละเอียดมากผู้วิจัยจึงไม่ได้ปรับแก้ข้อคำถามดังกล่าว
- 2) ข้อสังเกตเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างแบบสอบถามกับแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยปรับแก้ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยเพิ่มรายละเอียดคำถามให้เชื่อมโยงกับข้อมูลในแบบสอบถามมากขึ้น
- 3) แก้ไขข้อคำถามให้เนื้อหาที่ถามมีความสมบูรณ์ครบถ้วนครอบคลุมวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยจึงแก้ไขการใช้คำและการเรียบเรียงประโยคให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากขึ้น
- 4) เพิ่มเติมประเด็นคำถามและอธิบายเพิ่มเติมในบางข้อคำถาม

3.4.6 นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

3.4.7 นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 6 คน โดยแบ่งเป็นตัวอย่างประชากรครู จำนวน 3 คน และตัวอย่างประชากรนักเรียน จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของภาษาและสำนวนที่ใช้ และนำมาแก้ไขปรับปรุงให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ขั้นตอนการเก็บข้อมูลรวบรวมแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ครูภาษาไทยและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูในห้องเรียน รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

4.1.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการของโรงเรียนต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ผู้วิจัยใช้เป็นตัวอย่างประชากร จำนวนทั้งหมด 66 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือจากครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในการตอบแบบสอบถาม

4.1.2 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยและแบบสอบถาม จำนวน 287 ฉบับ ตามสัดส่วนจำนวนของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของแต่ละโรงเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำเอกสารส่งด้วยตนเองที่ฝ่ายงานสารบรรณของโรงเรียนทั้ง 66 โรงเรียน เพื่อให้ฝ่ายงานผู้รับผิดชอบส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต่อไป

4.1.3 ผู้วิจัยติดต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างประชากรทุกโรงเรียนที่นำส่งแบบสอบถาม เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน และสอบถามความคืบหน้าของแบบสอบถามที่นำส่งไป เพื่อกำหนดวันที่สามารถเข้าไปรับแบบสอบถามที่ครูภาษาไทยทำเสร็จสมบูรณ์กลับคืนจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และวางแผนการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

4.1.4 ผู้วิจัยติดต่อไปยังฝ่ายที่รับผิดชอบของโรงเรียนเพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะไปรับแบบสอบถามคืน เพื่อความสะดวกและรวดเร็วของหน่วยงานและผู้วิจัยเอง

4.1.5 ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามการประเมินการเรียนรู้ของครูภาษาไทยกลับคืนด้วยตนเอง ตามที่ผู้วิจัยติดต่อและนัดหมายกับทางโรงเรียนไว้ เพื่อนำแบบสอบถามทั้งหมดเข้าสู่การดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

4.1.6 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมา และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปยังโรงเรียน 287 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ 215 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 71.91 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4.1.7 ผู้วิจัยเลือกแบบสอบถามฉบับที่ครูตอบคำถามเป็นไปตามหลักการและแนวคิดในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมากที่สุด 10 ฉบับ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยเพื่อนำมาใช้เป็นตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์และการสังเกตการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงในชั้นเรียนและดำเนินการในขั้นต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

4.2.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการของโรงเรียนต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ผู้วิจัยใช้เป็นตัวอย่างเป็นประชากร จำนวนทั้งหมด 8 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือจากครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในการสัมภาษณ์ และสังเกตการปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทยในห้องเรียน

4.2.2 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้บริหาร หรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูวิชาภาษาไทย โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตเข้าไปสัมภาษณ์ครู นักเรียน และสังเกตการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ระหว่างการจัดการเรียนการสอน ของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4.2.3 ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับครูภาษาไทยที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้ง 8 ท่าน เพื่อนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ที่ครูสะดวกให้สัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์ครู ตามที่นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูในห้องเรียน

4.3.1 ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับครูที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้ง 8 ท่าน หลังจากดำเนินการสัมภาษณ์เสร็จสิ้น นัดวัน เวลาและสถานที่ที่ครูสะดวกให้ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอนในชั้นเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์เอง คนละ 2 คาบเรียนโดยนัดหมายวันเวลาอีกครั้งหนึ่ง

4.3.2 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอนเพื่อขอศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในคาบที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

4.3.3 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนในการจัดหาตัวแทนนักเรียนเพื่อให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็น จำนวน 1 คน หลังจากเสร็จสิ้นการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน

4.3.4 ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการเรียนการสอนตามที่นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ รวมทั้งศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ของคาบเรียนนั้นควบคู่กับการสังเกตการเรียนการสอน และดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียนตัวแทนที่ครูแนะนำมาให้หลังจากจบคาบเรียน

4.3.5 ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณครูภาษาไทยและนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และสังเกตการเรียนการสอน และมอบของที่ระลึกแก่ครูและนักเรียนทุกคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกผลการสังเกตการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

5.1.2 การดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ในการประเมิน และการประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

5.1.3 การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทย และตัวแทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็นสำคัญและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียงประกอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกผลการสังเกตการประเมินในชั้นเรียน

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบบันทึกผลการสังเกต มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเชื่อมโยงประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นไปในทางเดียวกัน สรุปเป็นประเด็นสำคัญและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียงประกอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเชื่อมโยงประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นไปในทางเดียวกัน สรุปเป็นประเด็นสำคัญและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียงประกอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกผลการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการประเมินผลการเรียนรู้และวิธีแก้ปัญหาต่างๆ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างประชากร
- 1.2 การประเมินผลการเรียนรู้ของครูภาษาไทย
 - 1.2.1 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้
 - 1.2.2 สิ่งที่ครูประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน
 - 1.2.3 วิธีประเมินผลการเรียนรู้ในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน
- 1.3 การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 2.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน จำแนกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้
 - 2.1.1 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้
 - 2.1.2 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้
 - 2.1.3 ด้านที่ประเมินผลการเรียนรู้
 - 2.1.4 เกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนรู้
 - 2.1.5 ปัญหาและวิธีแก้ไขในการประเมินผลการเรียนรู้
 - 2.1.6 การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้

2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน จำแนกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

- 2.2.1 ลักษณะของกิจกรรมในชั้นเรียน
- 2.2.2 วิธีที่ใช้ในการประเมินการเรียนรู้
- 2.2.3 ลักษณะของเกณฑ์การให้คะแนน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการสังเกตในชั้นเรียน จำแนกเป็น 8 ประเด็น ดังนี้

- 3.1 วัตถุประสงค์ในการประเมิน
- 3.2 วิธีการที่ใช้ในการประเมิน
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
- 3.4 กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 3.5 ผลงานของนักเรียน
- 3.6 ผู้ที่ประเมินผลการเรียนรู้
- 3.7 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน
- 3.8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างประชากร

ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 215 คน ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่สอน จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ ประสบการณ์การทำงาน และจำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบ โดยนำเสนอข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่สอน จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ ประสบการณ์การทำงาน และ จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบ

รายการ	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 หญิง	180	83.72
1.2 ชาย	35	16.28
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 25 ปี	22	10.23
2.2 25-30 ปี	53	24.65
2.3 31-35 ปี	26	10.09
2.4 36-40 ปี	11	5.12
2.5 41-45 ปี	12	5.58
2.6 46-50 ปี	14	6.51
2.7 มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	77	35.81
3. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด		
3.1 ปริญญาตรี ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/ศิลปศาสตร์/ อักษรศาสตร์/มนุษยศาสตร์ จำแนกตามสาขาวิชาดังนี้	171	79.53
3.1.1 ภาษาไทย	152	70.70
3.1.2 การสอนภาษาไทย	9	4.19
3.1.3 ภาษาและวรรณคดีไทย	7	3.25
3.1.4 สาขาวิชาอื่นๆ	3	1.39
ได้แก่ มัธยมศึกษา	1	0.46
สุขศึกษา	1	0.46
บาลี-สันสกฤต	1	0.46
3.2 ปริญญาโท ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/ศิลปศาสตร์/ อักษรศาสตร์/มนุษยศาสตร์ จำแนกตามสาขาวิชาดังนี้	44	20.46
3.2.1 ภาษาไทย	10	4.65

ตารางที่ 1 จำนวน และค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา
สูงสุด ระดับชั้นที่สอน จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ ประสบการณ์การทำงาน
และจำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบ (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
3.2.2 การสอนภาษาไทย	5	2.32
3.2.3 ไทยศึกษา	2	0.93
3.2.4 บริหารการศึกษา	12	5.58
3.2.5 หลักสูตรและการสอน	5	2.32
3.2.6 เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา	2	0.93
3.2.7 จิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว	3	1.39
3.2.8 สาขาวิชาอื่นๆ	5	2.32
ได้แก่ บาลี-สันสกฤต	2	0.93
ศิลปการแสดง	1	0.46
ภาษาศาสตร์	2	0.93
4. ระดับชั้นที่สอน		
4.1 มัธยมศึกษาปีที่ 1	76	35.35
4.2 มัธยมศึกษาปีที่ 2	80	37.21
4.3 มัธยมศึกษาปีที่ 3	109	50.69
5. จำนวนคาบที่สอนภาษาไทย/สัปดาห์		
5.1 น้อยกว่า 10 คาบ/สัปดาห์	17	7.90
5.2 10-15 คาบ/สัปดาห์	32	14.88
5.3 16-20 คาบ/สัปดาห์	115	53.49
5.4 20 คาบ/สัปดาห์ขึ้นไป	51	23.72
6. ประสบการณ์การทำงาน		
6.1 น้อยกว่า 2 ปี	33	15.35
6.2 2-4 ปี	36	16.74
6.3 5-7 ปี	25	11.63
6.4 8-10 ปี	8	3.72
6.5 11 ปีขึ้นไป	113	52.56

ตารางที่ 1 จำนวน และค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่สอน จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ ประสบการณ์การทำงาน และ จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบ (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
7. จำนวนผู้เรียนที่รับผิดชอบทั้งหมด		
7.1 30-60 คน	30	13.95
7.2 61-90 คน	5	2.32
7.3 91-120 คน	8	3.72
7.4 120 คนขึ้นไป	174	80.93

จากตารางที่ 1 พบว่าครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 83.72 อยู่ในระดับอายุมากกว่า 50 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.81 โดยสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.53 ในสาขาวิชาเอกภาษาไทยมากที่สุดถึงร้อยละ 70.70 ส่วนใหญ่สอนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 50.69 จำนวนคาบเรียนที่ครูสอน 16-20 คาบ/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 53.49 ซึ่งครูร้อยละ 52.56 มีประสบการณ์การทำงานมาแล้ว 11 ปีขึ้นไป และจำนวนนักเรียนที่ครูรับผิดชอบมากที่สุดคือ 120 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80.93

1.2 การประเมินผลการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

การนำเสนอข้อมูลการปฏิบัติงานด้านการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ในการประเมิน สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และวิธีประเมินในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ดังปรากฏในตารางที่ 2-12 ดังต่อไปนี้

1.2.1 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูภาษาไทย จำแนกออกเป็น 3 ช่วงเวลา แบ่งเป็นวัตถุประสงค์ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการประเมินผล การเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
ก่อนเรียน		
1. เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียน ในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะสอน	201	93.49
2. เพื่อแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถทางภาษาไทย	104	48.37
3. เพื่อใช้ในการวางแผนการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	131	60.93
4. อื่นๆ ได้แก่ เพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ในวิชานั้นๆ คัดกรองนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้	2	0.93
ระหว่างเรียน		
1. เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียน	169	78.60
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม	114	53.02
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไปจนครบกระบวนการ	130	60.47
4. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน	105	48.84
5. เพื่อเก็บคะแนน	117	54.42
หลังเรียน		
1. เพื่อใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน	174	80.93
2. เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนในครั้งต่อไป	154	71.63
3. เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป	161	74.88
4. อื่นๆ ได้แก่ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยให้มีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น และสอนเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์	1	0.47

จากตารางที่ 2 พบว่าด้านวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ครูภาษาไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียนในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.49 รองลงมาคือ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวางแผนการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเพื่อแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถทางภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 60.93 และ 48.37 ตามลำดับ

ด้านวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน ครูจำนวนร้อยละ 78.60 ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียน และร้อยละ 60.47 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไปจนครบกระบวนการ และร้อยละ 54.42 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บคะแนน

ด้านวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้หลังเรียน ครูมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.93 รองลงมาคือวัตถุประสงค์เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป และเพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนในครั้งต่อไป คิดเป็นร้อยละ 74.88 และ 71.63 ตามลำดับ

1.2.2 สิ่งที่คุณประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน

การประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนในสาระการอ่าน การเขียน การฟัง ดู และพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม ครูสามารถประเมินโดยแบ่งเป็นด้านเนื้อหา ความรู้และความเข้าใจในบทเรียน ด้านกระบวนการคิด ด้านทักษะและความสามารถ และด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งในแต่ละด้านได้นำเสนอสิ่งที่ครูภาษาไทยประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยนำเสนอในตารางที่ 3-7 ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่คุณประเมินผู้เรียน และด้านที่ประเมิน ในสาระการอ่าน

สิ่งที่คุณประเมินผู้เรียนในสาระการอ่าน	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
1. ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน		
1.1 หลักการอ่านจับใจความสำคัญ	192	89.30
1.2 หลักการอ่านแปลความ ตีความ และขยายความ	167	77.67
1.3 การลำดับความจากเรื่องที่อ่าน	147	68.37
1.4 การอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมาย	124	57.67

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และด้านที่ประเมิน ในสาระการอ่าน (ต่อ)

สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนในสาระการอ่าน	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
2. ด้านกระบวนการคิด		
2.1 การคิดวิเคราะห์	203	94.41
2.2 การคิดสังเคราะห์	131	60.93
2.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	159	73.95
2.4 การคิดสร้างสรรค์	167	77.67
2.5 การคิดไตร่ตรอง	95	44.18
2.6 การคิดแก้ปัญหา	142	66.04
2.7 อื่นๆ ได้แก่ การคิดเปรียบเทียบ	1	0.46
3. ด้านทักษะและความสามารถในการอ่าน		
3.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง	205	95.34
3.2 ตีความคำยากในเอกสารวิชาการ	102	47.44
3.3 เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่าน	160	74.42
3.4 เขียนบันทึก หรือย่อความ และเขียน รายงานจากเรื่องที่อ่าน	175	81.39
3.5 อ่านคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของเครื่องมือเครื่องใช้แล้วปฏิบัติตาม	47	21.86
3.6 ระบุข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านอย่างสมเหตุสมผล	153	71.16
3.7 อภิปรายแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	141	65.58
4. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้สาระการอ่าน		
4.1 ความสนใจในเรื่องที่อ่าน	171	79.53
4.2 ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการอ่าน	151	70.23
4.3 ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	172	80.00
4.4 การศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่อ่าน	130	60.41
4.5 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	123	57.20
4.6 การรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง	90	41.86
4.7 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	151	70.23
4.8 การมีคุณธรรมจริยธรรมในการอ่าน	122	56.74

จากตารางที่ 3 พบว่า จากจำนวนครูภาษาไทยทั้งหมดที่มีการประเมินผู้เรียนในสาระการอ่าน พบครูภาษาไทยมากถึงร้อยละ 95.34 ที่ประเมินผู้เรียนในการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองมากที่สุด ซึ่งอยู่ในด้านของทักษะและความสามารถในการอ่าน รองลงมาครูภาษาไทยร้อยละ 94.41 ประเมินผู้เรียนในด้านกระบวนการคิด โดยประเมินการคิดวิเคราะห์ของ

ผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ และครูจำนวนร้อยละ 89.30 ประเมินผู้เรียนด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียนในเรื่องหลักการอ่านจับใจความสำคัญ

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และด้านที่ประเมิน ในสาระการเขียน

สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนในสาระการเขียน	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
1. ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน		
1.1 หลักในการเขียนสื่อสาร บรรยาย เรียงความย่อความ และแสดงความคิดเห็น	201	93.48
1.2 การเขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำถูกต้องตามระดับภาษา	170	79.06
1.3 หลักการเขียนจดหมายส่วนตัว และกิจธุระ	152	70.69
1.4 หลักในการเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า และโครงการ	148	68.83
1.5 หลักในการเขียนความเรียงขั้นสูง (Extended-Essay)	70	32.55
2. ด้านกระบวนการคิด		
2.1 การคิดวิเคราะห์	196	91.16
2.2 การคิดสังเคราะห์	126	58.60
2.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	149	69.30
2.4 การคิดสร้างสรรค์	154	71.62
2.5 การคิดไตร่ตรอง	96	44.65
2.6 การคิดแก้ปัญหา	130	60.46
2.7 อื่นๆ ได้แก่ การคิดเปรียบเทียบ	1	0.46
3. ด้านทักษะและความสามารถในการเขียน		
3.1 การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	91	41.32
3.2 เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจนเหมาะสม และสละสลวย	204	94.88
3.3 การกรอกแบบฟอร์มงาน	64	29.76
3.4 การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ	113	52.55

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และด้านที่ประเมิน ในสาระการเขียน (ต่อ)

สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนในสาระการเขียน	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
3. ด้านทักษะและความสามารถในการเขียน(ต่อ)		
3.5 การเขียนบรรยาย และพรรณนา	106	49.30
3.6 การเขียนเรียงความ	182	84.65
3.7 การเขียนแสดงความคิดเห็นจากสื่อ	198	92.09
3.8 การเขียนจดหมายส่วนตัวและกิจธุระ	185	86.04
3.9 การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า และโครงการ	194	90.23
3.10 การเขียนความเรียงขั้นสูง	71	33.02
3.11 การเขียนชีวประวัติ อุตชีวประวัติ	139	64.65
4. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้สาระการเขียน		
4.1 ความสนใจในเรื่องที่เขียน	191	88.83
4.2 ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเขียน	182	84.65
4.3 ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	201	93.48
4.4 การศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน	134	62.32
4.5 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	196	91.16
4.6 การรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง	167	77.67
4.7 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	127	59.06

จากตารางที่ 4 พบว่า จากจำนวนครูภาษาไทยทั้งหมดที่มีการประเมินผู้เรียนในสาระการเขียน พบครูภาษาไทยมากถึงร้อยละ 94.88 ที่ประเมินผู้เรียนในการเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจนเหมาะสม และสละสลวยมากที่สุด ซึ่งอยู่ในด้านของทักษะและความสามารถในการเขียน รองลงมาครูภาษาไทยร้อยละ 93.48 ประเมินผู้เรียนในด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน เรื่องหลักในการเขียนสื่อสาร บรรยาย เรียงความย่อความ และแสดงความคิดเห็น เท่ากับการประเมินในด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้สาระการเขียน เรื่องความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และ
ด้านที่ประเมิน ในสาระการฟัง ดู และพูด

สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนในสาระการฟัง ดู และพูด	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
1. ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน		
1.1 หลักการพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังหรือดู	136	63.25
1.2 เนื้อเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู	151	70.23
1.3 หลักในการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังหรือดู	164	76.37
1.4 หลักการพูดในโอกาสต่างๆ	133	61.86
2. ด้านกระบวนการคิด		
2.1 การคิดวิเคราะห์	201	93.48
2.2 การคิดสังเคราะห์	129	60.00
2.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	166	71.20
2.4 การคิดสร้างสรรค์	154	71.62
2.5 การคิดไตร่ตรอง	93	43.25
2.6 การคิดแก้ปัญหา	149	69.30
2.7 อื่นๆ ได้แก่ การคิดเปรียบเทียบ	1	0.46
3. ด้านทักษะและความสามารถในการฟัง ดู และพูด		
3.1 การพูดในโอกาสต่างๆ	205	95.34
3.2 การพูดเน้นน้ำวใจ	126	58.60
3.3 การพูดแสดงความคิดเห็น	204	94.88
3.4 การพูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	161	74.88
4. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้สาระการฟัง ดู และพูด		
4.1 ความสนใจในเรื่องที่ฟัง ดู และพูด	184	85.58
4.2 ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการฟัง ดู และพูด	151	70.23
4.3 ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	198	92.09
4.4 การศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่ฟัง ดู และพูด	122	56.74
4.5 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	145	67.44
4.6 การรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง	137	63.72
4.7 การมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด	120	55.81

จากตารางที่ 5 พบว่า จากจำนวนครูภาษาไทยทั้งหมดที่มีการประเมินผู้เรียนในสาระ การฟัง ดู และพูด พบครูภาษาไทยมากถึงร้อยละ 95.34 ที่ประเมินผู้เรียนเรื่องการพูดในโอกาส ต่างๆมากที่สุด ซึ่งอยู่ในด้านของทักษะและความสามารถ รองลงมาครูภาษาไทยร้อยละ 94.88 ประเมินผู้เรียนในด้านทักษะและความสามารถในการฟัง ดู และพูด เรื่องของการพูดแสดง ความคิดเห็น และครูจำนวนร้อยละ 93.48 ประเมินผู้เรียนด้านกระบวนการคิดในเรื่องของการคิด วิเคราะห์

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และ ด้านที่ประเมิน ในสาระหลักการใช้ภาษาไทย

สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนในสาระหลักการใช้ภาษาไทย	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
1. ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน		
1.1 ลักษณะของเสียงในภาษาไทย	167	77.67
1.2 หลักการสร้างคำในภาษาไทย	198	92.09
1.3 ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	162	75.43
1.4 ลักษณะและโครงสร้างของประโยคในภาษาไทย	128	59.53
1.5 หลักในการแต่งบทร้อยกรอง	95	44.18
1.6 ความหมายของคำ คำราชาศัพท์ คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ใน ภาษาไทย คำทับศัพท์ ศัพท์บัญญัติ คำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ	119	55.34
1.7 หลักในการใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย คำราชาศัพท์ คำทับศัพท์ ศัพท์บัญญัติ คำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ	172	88.00
1.8 ความหมายและหลักในการใช้สำนวน คำพังเพย และสุภาษิต	106	49.30
2. ด้านกระบวนการคิด		
2.1 การคิดวิเคราะห์	204	94.88
2.2 การคิดสังเคราะห์	139	64.65
2.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	161	74.88
2.4 การคิดสร้างสรรค์	188	87.44
2.5 การคิดไตร่ตรอง	91	42.32
2.6 การคิดแก้ปัญหา	126	58.60
2.7 อื่นๆ ได้แก่ การคิดเปรียบเทียบ	1	0.46

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และด้านที่ประเมิน ในสาระหลักการใช้ภาษาไทย (ต่อ)

สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนในสาระหลักการใช้ภาษาไทย	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
3. ด้านทักษะและความสามารถในการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย		
3.1 การสร้างคำในภาษาไทย	185	86.04
3.2 การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	207	96.27
3.3 การวิเคราะห์โครงสร้างประโยค	196	91.16
3.4 การแต่งบทร้อยกรองชนิดต่างๆ	99	46.04
3.5 การวิเคราะห์ระดับภาษา	124	57.67
3.6 การจำแนกและการใช้สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย	154	71.62
3.7 การใช้คำภาษาต่างประเทศ คำราชาศัพท์ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติ	96	44.65
4. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย		
4.1 ความสนใจในเรื่องหลักการใช้ภาษาไทย	179	83.25
4.2 ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	155	72.09
4.3 ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	195	90.69
4.4 การศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน	86	40.00
4.5 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	181	84.18
4.6 การรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง	90	41.86
4.7 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	166	77.20

จากตารางที่ 6 พบว่า จากจำนวนครูภาษาไทยทั้งหมดที่มีการประเมินผู้เรียนในสาระหลักการใช้ภาษาไทย พบครูภาษาไทยมากถึงร้อยละ 96.27 ที่ประเมินผู้เรียนในการวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคมากที่สุด ซึ่งอยู่ในด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน รองลงมาครูภาษาไทยร้อยละ 94.88 ประเมินผู้เรียนในด้านกระบวนการคิด โดยเน้นไปที่การคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ และครูจำนวนร้อยละ 92.09 ประเมินผู้เรียนด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียนในเรื่องหลักการสร้างคำในภาษาไทย

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และด้านที่ประเมิน ในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม

สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม	จำนวน (N=215)	ร้อยละ
1. ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน		
1.1 หลักในการสรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรม	198	92.09
1.2 หลักในการวิเคราะห์ วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรม	209	97.20
2. ด้านกระบวนการคิด		
2.1 การคิดวิเคราะห์	207	96.27
2.2 การคิดสังเคราะห์	136	63.25
2.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	122	56.74
2.4 การคิดสร้างสรรค์	179	83.25
2.5 การคิดไตร่ตรอง	156	72.55
2.6 การคิดแก้ปัญหา	122	56.74
2.7 อื่นๆ ได้แก่ การคิดเปรียบเทียบ	1	0.46
3. ด้านทักษะและความสามารถในการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม		
3.1 อธิบายและวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	114	53.02
3.2 ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	205	95.34
3.3 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	210	97.67
3.4 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่าน	95	44.18
4. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม		
4.1 ความสนใจในเรื่องวรรณคดีและวรรณกรรม	166	77.20
4.2 ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	179	83.25
4.3 ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	191	88.83
4.4 การศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน	120	55.81
4.5 การมีระเบียบวินัยในตนเอง	124	57.67
4.6 การรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง	112	52.09
4.7 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	185	86.04
4.8 การตระหนักถึงคุณค่าของวรรณคดีและวรรณคดี	146	67.90

จากตารางที่ 7 พบว่า จากจำนวนครูภาษาไทยทั้งหมดที่มีการประเมินผู้เรียนในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม พบครูภาษาไทยมากถึงร้อยละ 97.67 ที่ประเมินผู้เรียนในเรื่องการสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงมากที่สุด ซึ่งอยู่ในด้านของทักษะและความสามารถในการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม รองลงมาครูภาษาไทยร้อยละ 97.20 ประเมินผู้เรียนในด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน เรื่องหลักในการวิเคราะห์ วิวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม และครูจำนวนร้อยละ 96.27 ประเมินผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ตามลำดับ

จากตารางที่ 3-7 สามารถสรุปได้ว่าทั้ง 5 สาระ ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนในด้านทักษะและความสามารถมากที่สุด โดยประเมินในเรื่องการอ่านออกเสียง การเขียนสื่อสาร การพูดในโอกาสต่างๆ การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค และการสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ครูยังประเมินผู้เรียนในด้านกระบวนการคิดเป็นลำดับรองลงมา ในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ รวมถึงการประเมินด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียนเรื่องหลักการเขียนสื่อสาร หลักในการอ่านจับใจความสำคัญ หลักในการสร้างคำ และหลักในการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

1.2.3 วิธีประเมินผลการเรียนรู้ในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

ข้อมูลจากการวิจัยด้านวิธีประเมินผลการเรียนรู้เป็นการสำรวจวิธีการประเมินการเรียนรู้ของครู ซึ่งวิธีการต่างๆ ที่ปรากฏในแบบสอบถามจะมีทั้งวิธีการประเมินตามสภาพจริงและไม่ใช้การประเมินตามสภาพจริง ผู้วิจัยใช้ข้อมูลส่วนนี้ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงมากที่สุด เพื่อเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ การนำเสนอวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจำแนกออกเป็น 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง ดู พูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งในแต่ละสาระแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยวิธีการดังกล่าวที่ใช้ประเมินในแต่ละสาระ ผู้วิจัยจำแนกตามสาระต่างๆ ดังนี้

1.2.3.1 สาระการอ่าน

การประเมินผลเรียนรู้ในสาระการอ่าน ครูภาษาไทยมีวิธีการประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีต่างๆ หลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียนและกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจึงต้องเลือกใช้วิธีประเมินที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้

การประเมินผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ซึ่งครูภาษาไทยได้เลือกใช้วิธีต่างๆ เพื่อการประเมินใน
 สาระการอ่าน ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
 ของสาระการอ่านในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

วิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ สาระการอ่าน	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นสอน		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
1. วิธีในการประเมินด้าน เนื้อหาความรู้และ ความเข้าใจที่ได้จาก บทเรียน										
1.1 การสัมภาษณ์	46	21.39	17	7.90	19	8.83	12	5.58	16	7.44
1.2 การสังเกต	53	24.65	46	21.39	96	44.65	36	16.74	34	15.81
1.3 การใช้แบบสอบถาม	30	13.95	7	21.86	10	4.65	9	4.18	17	7.91
1.4 การใช้แบบทดสอบ	92	42.79	14	6.51	30	13.95	55	25.58	138	64.19
1.5 การตรวจผลงาน	8	3.72	3	1.39	45	20.93	61	28.37	118	54.88
1.6 การทำรายงาน	4	1.86	1	0.46	20	9.30	27	12.56	55	25.58
1.7 การอภิปราย	9	4.19	14	6.51	66	30.69	39	18.14	14	6.51
1.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. วิธีในการประเมิน ด้านกระบวนการคิด										
2.1 การสัมภาษณ์	53	24.65	22	10.23	37	17.21	27	12.56	19	8.83
2.2 การสังเกต	52	24.18	65	30.23	98	45.58	36	16.74	32	14.88
2.3 การใช้แบบสอบถาม	29	13.49	18	8.37	26	12.09	17	7.91	26	12.09
2.4 การใช้แบบทดสอบ	61	28.37	7	3.25	40	18.60	44	20.46	113	52.56
2.5 การตรวจผลงาน	12	5.58	6	2.79	46	21.39	56	26.05	120	55.81
2.6 การทำรายงาน	10	4.65	3	1.39	27	12.56	41	19.07	62	28.83
2.7 การอภิปราย	16	7.44	22	10.23	73	33.95	56	26.05	24	11.16
2.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
ของสาระการอ่านในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน (ต่อ)

วิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ สาระการอ่าน	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นนำ		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
3. วิธีในการประเมินด้าน ทักษะและความสามารถ ในการอ่าน										
3.1 การสัมภาษณ์	52	24.18	23	10.69	24	11.16	12	5.58	15	6.97
3.2 การสังเกต	64	29.77	52	24.18	97	45.12	35	16.28	37	17.21
3.3 การใช้แบบสอบถาม	23	10.69	14	6.51	19	8.84	16	7.44	29	13.49
3.4 การใช้แบบทดสอบ	57	26.51	14	6.51	57	26.51	51	23.72	107	49.77
3.5 การตรวจผลงาน	18	8.37	5	2.32	36	16.74	61	28.37	119	55.35
3.6 การทำรายงาน	11	5.12	5	2.32	24	11.16	38	17.67	58	26.97
3.7 การอภิปราย	14	6.51	22	10.23	63	29.30	54	25.12	21	9.76
3.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. วิธีในการประเมิน ด้านคุณลักษณะของ ผู้เรียนในการเรียนรู้ สาระการอ่าน										
4.1 การสัมภาษณ์	80	37.20	24	11.16	27	12.56	14	6.15	20	9.30
4.2 การสังเกต	63	29.30	61	28.37	124	57.67	50	23.25	57	26.51
4.3 การใช้แบบสอบถาม	27	12.56	24	11.16	14	6.51	14	6.51	31	14.42
4.4 การใช้แบบทดสอบ	39	18.14	8	3.72	24	11.16	40	18.60	82	38.14
4.5 การตรวจผลงาน	11	5.11	6	2.79	28	13.02	54	25.12	115	53.49
4.6 การทำรายงาน	10	4.65	4	1.86	25	11.63	38	17.67	63	29.30
4.7 การอภิปราย	12	5.58	14	6.51	49	22.79	35	16.28	25	11.63
4.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 8 พบว่าการประเมินผลการเรียนรู้ในสาระการอ่าน ด้านเนื้อหาความรู้ และความเข้าใจในบทเรียน ช่วงเวลาก่อนเรียนครูส่วนใหญ่ประเมินโดยใช้แบบทดสอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.79 ระหว่างเรียนในขั้นนำและขั้นสอนครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตคิดเป็น ร้อยละ 44.65 และ 21.39 และในขั้นสรุปร้อยละ 28.37 ครูใช้วิธีการตรวจผลงานเป็นส่วนใหญ่ ส่วนในช่วงเวลาหลังเรียน ครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบในการประเมินผู้เรียนคิดเป็นร้อยละ 64.19

ด้านกระบวนการคิดช่วงเวลาก่อนเรียนครูส่วนใหญ่ประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนด้วยการใช้แบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 28.37 การประเมินระหว่างเรียนครูใช้วิธีการสังเกตในขั้นนำ และขั้นสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.23 และ 45.58 ส่วนในขั้นสรุปครูใช้วิธีการตรวจผลงาน และการอภิปรายเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 26.05 และในการประเมินหลังเรียนครูใช้การตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55.81

ด้านทักษะและความสามารถในการอ่านครูใช้วิธีการสังเกตในการประเมินผล การเรียนรู้ผู้เรียนในช่วงเวลาก่อนเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.77 ส่วนในช่วงระหว่างเรียนครู ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตในขั้นนำร้อยละ 24.18 และขั้นสอนร้อยละ 45.12 ในขั้นสรุปครูใช้ การตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28.37 และในการประเมินหลังเรียนครูใช้วิธีการตรวจ ผลงานร้อยละ 55.35

ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้สาระการอ่าน ในช่วงเวลาก่อนเรียนครูใช้วิธี การสัมภาษณ์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 37.20 ในการประเมินระหว่างเรียนขั้นนำและ ขั้นสอนร้อยละ 28.37 และ 57.67 ครูใช้วิธีการสังเกตมากที่สุด และในขั้นสรุปครูส่วนใหญ่ใช้ วิธีการตรวจผลงานคิดเป็นร้อยละ 25.12 และในช่วงเวลาหลังเรียนครูใช้การตรวจผลงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.49

1.2.3.2 สาระการเขียน

การประเมินผลเรียนรู้ในสาระการเขียน ครูภาษาไทยมีวิธีในการประเมินผล ผู้เรียนด้วยวิธีต่างๆ หลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียนและกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอน ดังนั้นครูจึงต้องเลือกใช้วิธีประเมินที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้การประเมินผลการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ ซึ่งครูภาษาไทยได้เลือกใช้วิธีต่างๆ เพื่อการประเมินในสาระการเขียน ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
ของสาระการเขียนในช่วงเวลาก่อนเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน

วิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ สาระการเขียน	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นสอน		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
1. วิธีในการประเมิน ด้านเนื้อหาความรู้และ ความเข้าใจที่ได้จาก บทเรียน										
1.1 การสัมภาษณ์	47	21.00	15	6.97	17	7.90	10	4.65	14	6.51
1.2 การสังเกต	42	19.53	45	20.00	61	28.37	27	12.55	21	9.76
1.3 การใช้แบบสอบถาม	12	5.58	14	6.51	10	4.65	11	5.11	11	5.11
1.4 การใช้แบบทดสอบ	53	24.65	9	4.18	48	22.32	46	21.39	90	41.81
1.5 การตรวจผลงาน	16	7.44	8	3.72	52	24.18	66	30.69	111	51.62
1.6 การทำรายงาน	8	3.72	13	6.04	36	16.00	44	20.46	77	35.81
1.7 การอภิปราย	13	6.04	1	0.46	53	24.65	32	14.88	16	7.44
1.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. วิธีในการประเมิน ด้านกระบวนการคิด										
2.1 การสัมภาษณ์	54	25.11	23	10.69	17	7.90	16	7.44	16	7.44
2.2 การสังเกต	49	22.79	60	27.90	76	35.34	40	18.60	32	14.88
2.3 การใช้แบบสอบถาม	16	7.44	11	5.11	17	7.90	14	6.51	22	10.23
2.4 การใช้แบบทดสอบ	51	23.72	9	4.18	31	14.41	48	22.32	89	41.39
2.5 การตรวจผลงาน	16	7.44	7	3.25	34	15.81	62	28.83	129	60.00
2.6 การทำรายงาน	10	4.65	6	2.79	24	11.16	35	16.27	58	26.97
2.7 การอภิปราย	19	8.83	27	12.55	47	21.86	49	22.79	22	10.23
2.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
ของสาระการเขียนในช่วงเวลาก่อนเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน (ต่อ)

วิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ สาระการเขียน	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นสอน		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
3.วิธีในการประเมินด้าน ทักษะและความสามารถในการเขียน										
3.1 การสัมภาษณ์	47	21.86	19	8.83	15	6.97	7	3.25	11	5.11
3.2 การสังเกต	57	26.51	62	28.83	72	33.48	38	17.67	32	14.88
3.3 การใช้แบบสอบถาม	15	6.97	12	5.58	12	5.58	17	7.90	15	6.97
3.4 การใช้แบบทดสอบ	60	27.90	13	6.04	33	15.34	45	20.93	94	43.72
3.5 การตรวจผลงาน	16	7.44	9	4.18	48	22.32	71	33.02	142	66.04
3.6 การทำรายงาน	12	5.58	7	3.25	34	15.81	54	25.11	74	34.41
3.7 การอภิปราย	20	9.30	20	9.30	38	17.67	34	15.81	18	8.37
3.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.วิธีในการประเมิน ด้านคุณลักษณะของ ผู้เรียนในการเรียนรู้ สาระการเขียน										
4.1 การสัมภาษณ์	63	29.30	22	10.23	16	7.44	14	6.51	16	7.44
4.2 การสังเกต	65	30.23	58	26.97	106	49.30	42	19.53	46	21.39
4.3 การใช้แบบสอบถาม	17	7.90	16	7.44	8	3.72	13	6.04	24	11.16
4.4 การใช้แบบทดสอบ	32	14.88	11	5.11	32	14.88	35	16.27	60	27.90
4.5 การตรวจผลงาน	8	3.72	7	3.25	43	20.00	68	31.62	115	53.48
4.6 การทำรายงาน	6	2.79	7	3.25	25	11.62	41	19.06	65	30.23
4.7 การอภิปราย	8	3.72	13	6.04	38	17.67	29	13.48	17	7.90
4.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 9 พบว่าด้านของเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียนครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบในการประเมินผลการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 24.65 ก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่บทเรียน ส่วนในระหว่างเรียนขั้นนำและขั้นสอนครูใช้วิธีการสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 28.37 ในขั้นสรุปครูใช้วิธีการตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.69 ส่วนช่วงเวลาหลังเรียนครูส่วนใหญ่ใช้การตรวจผลงานคิดเป็นร้อยละ 51.62

ด้านกระบวนการคิดช่วงเวลาก่อนเรียน ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสัมภาษณ์คิดเป็นร้อยละ 25.11 ในการประเมินระหว่างเรียนครูร้อยละ 27.90 และ 35.34 ใช้วิธีการสังเกตในขั้นนำและขั้นสอนมากที่สุด ส่วนในขั้นสรุปครูใช้วิธีการตรวจผลงานคิดเป็นร้อยละ 28.83 และในช่วงเวลาหลังเรียนครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการตรวจผลงานคิดเป็นร้อยละ 60.00

ด้านทักษะและความสามารถในการเขียนช่วงก่อนเรียนครูใช้แบบทดสอบมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 27.90 ส่วนในขั้นนำและขั้นสอนในช่วงระหว่างเรียนครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28.83 และ 33.48 ส่วนขั้นสรุปเป็นการตรวจผลงานร้อยละ 33.02 และในการประเมินหลังเรียนร้อยละ 66.04 ครูใช้วิธีการตรวจผลงานมากที่สุด

ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้สาระการเขียน ในช่วงเวลาก่อนเรียนครูใช้แบบทดสอบมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 27.90 ในช่วงเวลาการประเมินระหว่างเรียนในขั้นนำและขั้นสอนครูประเมินผู้เรียนโดยวิธีการสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28.83 และ 33.48 ตามลำดับ และในขั้นสรุปครูใช้การตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.02 และในช่วงเวลาหลังเรียนครูใช้การตรวจผลงานมากที่สุดเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 53.48

1.2.3.3 สาระการฟัง ดู และพูด

การประเมินผลเรียนรู้ในสาระการฟัง ดู และพูด ครูภาษาไทยมีวิธีการประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีต่างๆ หลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียนและกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจึงต้องเลือกใช้วิธีประเมินที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้การประเมินผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ซึ่งครูภาษาไทยได้เลือกใช้วิธีต่างๆ เพื่อการประเมินในสาระการฟัง ดู และพูด ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
ของสาระการฟัง การดู และการพูดในช่วงเวลา ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

วิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ สาระการฟัง ดู และพูด	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นสอน		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
1. วิธีในการประเมิน ด้านเนื้อหาความรู้และ ความเข้าใจที่ได้จาก บทเรียน										
1.1 การสัมภาษณ์	53	24.65	24	11.16	14	6.51	20	9.30	18	8.37
1.2 การสังเกต	48	22.32	54	25.11	90	41.86	41	19.06	35	16.27
1.3 การใช้แบบสอบถาม	18	8.37	22	10.23	20	9.30	16	7.44	17	7.90
1.4 การใช้แบบทดสอบ	48	22.32	10	4.65	35	16.27	41	19.06	84	39.06
1.5 การตรวจผลงาน	8	3.72	7	3.25	30	13.95	51	23.72	100	46.50
1.6 การทำรายงาน	7	3.25	7	3.25	18	8.37	31	14.41	35	16.27
1.7 การอภิปราย	19	8.83	25	11.62	62	28.83	58	26.97	33	15.34
1.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. วิธีในการประเมิน ด้านกระบวนการคิด										
2.1 การสัมภาษณ์	53	24.65	23	10.69	26	12.09	16	7.44	22	10.23
2.2 การสังเกต	49	22.79	58	26.97	96	44.65	41	19.06	39	18.13
2.3 การใช้แบบสอบถาม	20	9.30	17	7.90	21	9.76	17	7.90	24	11.16
2.4 การใช้แบบทดสอบ	42	19.53	16	7.44	41	19.06	47	21.86	82	38.13
2.5 การตรวจผลงาน	9	4.18	5	2.32	23	10.69	45	20.93	110	51.16
2.6 การทำรายงาน	10	4.65	5	2.32	17	7.90	31	14.41	54	25.11
2.7 การอภิปราย	15	6.97	16	7.44	47	21.86	38	17.67	28	13.02
2.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
ของสาระการฟัง การดู และการพูดในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน (ต่อ)

วิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ สาระการฟัง ดู และพูด	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นสอน		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
3. วิธีในการประเมินด้าน ทักษะและความสามารถ ในการฟัง ดู และพูด										
3.1 การสัมภาษณ์	41	19.06	21	9.76	24	11.16	11	5.11	18	8.37
3.2 การสังเกต	54	25.11	66	30.69	97	45.11	53	24.65	45	20.93
3.3 การใช้แบบสอบถาม	11	5.11	13	6.04	11	5.11	12	5.58	14	6.51
3.4 การใช้แบบทดสอบ	23	10.69	8	3.72	25	11.62	29	13.48	55	25.58
3.5 การตรวจผลงาน	9	4.18	8	3.72	21	9.76	36	16.74	76	35.34
3.6 การทำรายงาน	6	2.79	10	4.65	21	9.76	40	18.60	44	20.46
3.7 การอภิปราย	21	9.76	19	8.83	65	30.23	49	22.79	38	17.67
3.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. วิธีในการประเมิน ด้านคุณลักษณะของ ผู้เรียนในการเรียนรู้ สาระการฟัง ดู และพูด										
4.1 การสัมภาษณ์	54	25.11	22	10.23	16	7.44	15	6.97	20	9.30
4.2 การสังเกต	70	32.55	75	34.88	118	54.88	64	29.76	64	29.76
4.3 การใช้แบบสอบถาม	10	4.65	23	10.69	15	6.97	15	6.97	20	9.30
4.4 การใช้แบบทดสอบ	32	14.88	11	5.11	23	10.69	30	13.95	61	28.37
4.5 การตรวจผลงาน	11	5.11	9	4.18	23	10.69	57	26.51	90	41.86
4.6 การทำรายงาน	9	4.18	9	4.18	18	8.37	28	13.02	46	21.39
4.7 การอภิปราย	12	5.58	18	8.37	38	17.67	44	20.46	26	12.09
4.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 10 พบว่าการประเมินผลการเรียนรู้ในสาระการฟัง ดู และพูด ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน ช่วงเวลาดำเนินการเรียนครูประเมินโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24.65 ส่วนระหว่างเรียนในชั้นนำและชั้นสอนครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตคิดเป็นร้อยละ 25.41 และ 40.81 และในชั้นสรุปครูร้อยละ 24.65 ใช้วิธีการอภิปราย และช่วงเวลาหลังเรียนครูร้อยละ 46.50 ใช้วิธีการตรวจผลงานมากที่สุด

ด้านกระบวนการคิดช่วงเวลาดำเนินการเรียนครูส่วนใหญ่ประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนด้วยการสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 24.65 ในระหว่างเรียนครูประเมินด้วยวิธีการสังเกตมากที่สุด ในชั้นนำและชั้นสอนคิดเป็นร้อยละ 26.97 และ 44.65 ส่วนในชั้นสรุปครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 21.86 และในช่วงเวลาหลังเรียนครูร้อยละ 51.16 ใช้วิธีการตรวจผลงานมากที่สุด

ด้านทักษะและความสามารถในการฟัง ดู และพูด ครูใช้วิธีการสังเกตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.11 ส่วนในช่วงระหว่างเรียนครูใช้วิธีการสังเกตในชั้นนำร้อยละ 30.69 และชั้นสอนร้อยละ 45.11 ในชั้นสรุปครูใช้วิธีการสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24.65 ส่วนการประเมินหลังเรียนใช้การตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.34

ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้สาระการฟัง ดู และพูด ในช่วงเวลาดำเนินการเรียนครูใช้วิธีการสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.55 โดยชั้นนำและชั้นสอนในการประเมินระหว่างเรียนครูร้อยละ 34.88 และ 54.88 ใช้วิธีการสังเกตมากที่สุด และชั้นสรุปครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกต คิดเป็นร้อยละ 29.76 และในช่วงเวลาหลังเรียนครูใช้การตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.86

1.2.3.4 สาระหลักการใช้ภาษาไทย

การประเมินผลเรียนรู้ในสาระหลักการใช้ภาษาไทย ครูภาษาไทยมีวิธีการประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีต่างๆ หลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียนและกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจึงต้องเลือกใช้วิธีประเมินที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้การประเมินผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ซึ่งครูภาษาไทยได้เลือกใช้วิธีต่างๆ เพื่อการประเมินในสาระหลักการใช้ภาษาไทย ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
ของสาระหลักการใช้ภาษาไทยในช่วงเวลา ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

วิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ สาระหลักการใช้ภาษาไทย	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นสอน		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
1. วิธีในการประเมิน ด้านเนื้อหาความรู้และ ความเข้าใจที่ได้จาก บทเรียน										
1.1 การสัมภาษณ์	45	20.93	14	6.51	13	6.04	11	5.11	14	6.51
1.2 การสังเกต	44	20.46	48	22.32	76	35.34	37	17.20	30	13.95
1.3 การใช้แบบสอบถาม	10	4.65	21	9.76	16	7.44	11	5.11	19	8.83
1.4 การใช้แบบทดสอบ	76	35.34	34	15.81	46	21.39	67	31.16	127	59.06
1.5 การตรวจผลงาน	14	6.51	6	2.79	35	16.27	62	28.83	126	58.60
1.6 การทำรายงาน	6	2.79	5	2.32	25	11.62	34	15.81	56	26.04
1.7 การอภิปราย	18	8.37	24	11.16	44	20.46	42	19.53	20	9.30
1.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. วิธีในการประเมิน ด้านกระบวนการคิด										
2.1 การสัมภาษณ์	44	20.46	20	9.30	21	9.76	13	6.04	12	5.58
2.2 การสังเกต	62	28.83	54	25.11	73	33.95	46	21.39	41	19.06
2.3 การใช้แบบสอบถาม	17	7.90	19	8.83	19	8.83	9	4.18	16	7.44
2.4 การใช้แบบทดสอบ	56	26.04	11	5.11	42	19.53	59	27.44	109	50.69
2.5 การตรวจผลงาน	12	5.58	6	2.79	29	13.48	50	23.25	101	46.97
2.6 การทำรายงาน	8	3.72	7	3.25	24	11.16	33	15.34	47	21.86
2.7 การอภิปราย	15	6.97	21	9.76	51	23.72	50	23.25	25	11.62
2.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
ของสาระหลักการใช้ภาษาไทยในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน (ต่อ)

วิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ สาระหลักการใช้ภาษาไทย	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นสอน		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
3. วิธีในการประเมินด้าน ทักษะและความสามารถ ในการเรียนรู้หลักการใช้ ภาษาไทย										
3.1 การสัมภาษณ์	42	19.53	17	7.90	12	5.58	9	4.18	12	5.58
3.2 การสังเกต	49	22.79	38	17.67	66	30.69	30	13.95	28	13.02
3.3 การใช้แบบสอบถาม	7	3.25	19	8.83	15	6.97	16	7.44	18	8.37
3.4 การใช้แบบทดสอบ	76	35.34	16	7.44	48	22.32	56	26.04	126	58.60
3.5 การตรวจผลงาน	14	6.51	12	5.58	36	16.74	66	30.69	121	56.27
3.6 การทำรายงาน	6	2.79	4	1.86	27	12.55	35	16.27	57	26.51
3.7 การอภิปราย	13	6.04	23	10.69	33	15.34	39	18.13	24	11.16
3.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. วิธีในการประเมิน ด้านคุณลักษณะของ ผู้เรียนในการเรียนรู้ หลักการใช้ภาษาไทย										
4.1 การสัมภาษณ์	54	25.11	18	8.37	18	8.37	9	4.18	22	10.23
4.2 การสังเกต	69	32.09	65	30.23	119	55.34	49	22.79	55	25.58
4.3 การใช้แบบสอบถาม	17	7.90	17	7.90	18	8.37	12	5.58	21	9.76
4.4 การใช้แบบทดสอบ	38	17.67	13	6.04	34	15.81	35	16.27	80	37.20
4.5 การตรวจผลงาน	11	5.11	7	3.25	26	12.09	56	26.04	99	46.04
4.6 การทำรายงาน	6	2.79	16	7.44	15	6.97	29	13.48	64	29.76
4.7 การอภิปราย	9	4.18	44	20.46	41	19.06	33	15.34	21	9.76
4.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 11 พบว่าการประเมินผลการเรียนรู้ในสาระหลักการใช้ภาษาไทย ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน ช่วงเวลาก่อนเรียนครูส่วนใหญ่ใช้วิธีประเมินโดยแบบทดสอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.34 ส่วนช่วงเวลาระหว่างเรียนในขั้นนำและขั้นสอนครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตคิดเป็นร้อยละ 22.32 และ 35.34 ส่วนในขั้นสรุปครูร้อยละ 31.16 ใช้แบบทดสอบในประเมิน และหลังเรียน ครูส่วนใหญ่ประเมินโดยใช้แบบทดสอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.06

ด้านกระบวนการคิดช่วงเวลาก่อนเรียนครูส่วนใหญ่ประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนด้วยการสังเกต คิดเป็นร้อยละ 28.83 โดยการประเมินในระหว่างเรียนใช้วิธีการสังเกตในขั้นนำและขั้นสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.11 และ 33.95 ส่วนในขั้นสรุปครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบคิดเป็นร้อยละ 27.44 และใช้แบบทดสอบในการประเมินหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 50.69

ด้านทักษะและความสามารถในการอ่านครูใช้แบบทดสอบในช่วงก่อนเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.34 ส่วนในช่วงระหว่างเรียนครูใช้วิธีการสังเกตในขั้นนำร้อยละ 17.67 และขั้นสอนร้อยละ 30.69 ส่วนในขั้นสรุปครูใช้การตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.69 และการประเมินหลังเรียนครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบคิดเป็นร้อยละ 58.60

ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้สาระหลักการใช้ภาษาไทย ในช่วงเวลาก่อนเรียนครูใช้วิธีการสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.09 โดยขั้นนำและขั้นสอนในช่วงเวลาระหว่างเรียนครูร้อยละ 30.23 และ 55.34 ใช้วิธีการสังเกตมากที่สุด ส่วนในขั้นสรุปครูใช้การตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 26.04 และในช่วงเวลาหลังเรียนการตรวจผลงานเป็นวิธีที่ครูใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.04

1.2.3.5 สาระวรรณคดีและวรรณกรรม

การประเมินผลเรียนรู้ในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ครูภาษาไทยมีวิธีการประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีต่างๆ หลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียนและกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจึงต้องเลือกใช้วิธีประเมินที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้การประเมินผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ซึ่งครูภาษาไทยได้เลือกใช้วิธีต่างๆ เพื่อการประเมินในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
ของสาระวรรณคดีและวรรณกรรมในช่วงเวลาดำเนินเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

วิธีในการประเมิน การเรียนรู้ สาระวรรณคดีและ วรรณกรรม	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นสอน		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
1. วิธีในการประเมิน ด้านเนื้อหาความรู้และ ความเข้าใจที่ได้จาก บทเรียน										
1.1 การสัมภาษณ์	44	20.46	22	10.23	16	7.44	9	4.18	14	6.51
1.2 การสังเกต	38	17.67	35	16.27	63	29.30	24	11.16	21	9.76
1.3 การใช้แบบสอบถาม	17	7.90	14	6.51	12	5.58	10	4.65	19	8.83
1.4 การใช้แบบทดสอบ	51	23.72	10	4.65	37	17.20	55	25.58	114	53.02
1.5 การตรวจผลงาน	11	5.11	4	1.86	26	12.09	70	32.55	113	52.55
1.6 การทำรายงาน	9	4.18	6	2.79	19	8.83	41	19.06	55	25.58
1.7 การอภิปราย	21	9.76	26	12.09	50	23.25	47	21.86	26	12.09
1.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. วิธีในการประเมิน ด้านกระบวนการคิด										
2.1 การสัมภาษณ์	50	23.25	20	9.30	21	9.76	10	4.65	18	8.37
2.2 การสังเกต	62	28.83	61	28.37	82	38.13	44	20.46	41	19.06
2.3 การใช้แบบสอบถาม	16	7.44	17	7.90	23	10.69	12	5.58	17	7.90
2.4 การใช้แบบทดสอบ	45	20.93	8	3.72	34	15.81	47	21.86	95	44.18
2.5 การตรวจผลงาน	13	6.04	8	3.72	27	12.55	60	27.90	106	49.30
2.6 การทำรายงาน	10	4.65	6	2.79	13	6.04	33	15.34	60	27.90
2.7 การอภิปราย	15	6.97	19	8.83	52	24.18	38	17.67	22	10.23
2.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้
ของสาระวรรณคดีและวรรณกรรมในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน (ต่อ)

วิธีในการประเมินผล การเรียนรู้ สาระวรรณคดีและ วรรณกรรม	ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้									
	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน						หลังเรียน	
			ขั้นนำ		ขั้นสอน		ขั้นสรุป			
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
3. วิธีในการประเมินด้าน ทักษะและความสามารถในการเรียนรู้วรรณคดี และวรรณกรรม										
3.1 การสัมภาษณ์	56	26.04	29	13.48	24	11.16	21	9.76	18	8.37
3.2 การสังเกต	46	21.39	50	23.25	82	38.13	38	17.67	32	14.88
3.3 การใช้แบบสอบถาม	14	6.51	17	7.90	15	6.97	11	5.11	23	10.69
3.4 การใช้แบบทดสอบ	61	28.37	7	3.25	43	20.00	51	23.72	106	49.30
3.5 การตรวจผลงาน	12	5.58	4	1.86	40	9.30	55	25.58	114	53.02
3.6 การทำรายงาน	14	6.51	8	3.27	18	8.37	39	18.13	65	30.23
3.7 การอภิปราย	16	7.44	26	12.09	51	23.72	38	17.67	27	12.55
3.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. วิธีในการประเมิน ด้านคุณลักษณะของ ผู้เรียนในการเรียนรู้ วรรณคดีและวรรณกรรม										
4.1 การสัมภาษณ์	60	27.90	31	14.41	21	9.76	13	6.04	17	7.90
4.2 การสังเกต	66	30.69	64	29.76	119	55.34	48	22.32	48	22.32
4.3 การใช้แบบสอบถาม	15	6.97	19	8.83	21	9.76	16	7.44	23	10.69
4.4 การใช้แบบทดสอบ	49	22.79	11	5.11	28	13.02	45	20.93	89	41.39
4.5 การตรวจผลงาน	11	5.11	7	3.25	27	12.55	57	26.51	106	49.30
4.6 การทำรายงาน	10	4.65	6	2.79	17	7.90	37	17.20	69	32.09
4.7 การอภิปราย	14	6.51	20	9.30	51	23.72	48	22.32	25	11.62
4.8 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 12 พบว่าครูใช้แบบทดสอบในการประเมินสาระวรรณคดีและวรรณกรรมก่อนเรียนในด้านของเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 23.72 ส่วนในระหว่างเรียนชั้นนำและขั้นสอนครูใช้วิธีการสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 16.27 และ 29.30 ในขั้นสรุปครูใช้วิธีการตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.55 ส่วนหลังเรียนครูร้อยละ 53.02 ใช้แบบทดสอบในการประเมินเป็นส่วนใหญ่

ด้านกระบวนการคิดช่วงเวลาก่อนเรียน ครูใช้วิธีการสังเกตร้อยละ 28.83 มากที่สุด ส่วนในการประเมินระหว่างเรียนครูร้อยละ 28.37 และ 38.13 ในชั้นนำและขั้นสอนใช้วิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ในขั้นสรุปครูใช้วิธีการตรวจผลงานร้อยละ 27.90 และในการประเมินหลังเรียนครูร้อยละ 49.30 ใช้วิธีการตรวจผลงานมากที่สุด

ด้านทักษะและความสามารถในการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมช่วงเวลาก่อนเรียน ครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 28.37 ส่วนในชั้นนำและขั้นสอนในช่วงระหว่างเรียนครูใช้วิธีการสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 23.25 และ 38.13 ส่วนขั้นสรุปเป็นการตรวจผลงานร้อยละ 25.58 และในการประเมินหลังเรียนครูร้อยละ 53.02 ใช้การตรวจผลงานมากที่สุด

ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการประเมินช่วงเวลาก่อนเรียนครูใช้การสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.69 ในชั้นนำและขั้นสอนในการประเมินระหว่างเรียนครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.76 และ 55.34 และในขั้นสรุปครูใช้วิธีการตรวจผลงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 26.51 และในช่วงเวลาหลังเรียนครูใช้วิธีการตรวจผลงานมากที่สุดเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 49.30

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 8-12 เกี่ยวกับวิธีที่ครูภาษาไทยใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนทั้ง 5 สาระ โดยแบ่งตามด้านที่ประเมิน เป็นช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน สามารถสรุปได้ว่า ในช่วงก่อนเรียนครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบในการประเมินผู้เรียนด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน และด้านทักษะความสามารถ นอกจากนี้ยังมีครูส่วนหนึ่งใช้วิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์ในด้านกระบวนการคิดและด้านคุณลักษณะของผู้เรียนรองลงมา ส่วนในช่วงระหว่างเรียนในชั้นนำและขั้นสอนครูภาษาไทยทุกคนใช้วิธีการสังเกตเพื่อประเมินผู้เรียนทุกด้าน ส่วนในขั้นสรุปครูใช้วิธีการตรวจผลงานเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับการประเมินในช่วงหลังเรียนที่ครูภาษาไทยเกือบทั้งหมดใช้วิธีการตรวจผลงานในการประเมินผู้เรียน โดยมีครูอีกจำนวนหนึ่งที่มีการประเมินโดยใช้แบบทดสอบรองลงมา

1.3 การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้

การนำเสนอการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ของครูภาษาไทย แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ดังปรากฏในตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามการนำผลการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนไปใช้ และความถี่ของการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้

ลักษณะการนำผลการประเมินไปใช้	ความถี่ของการนำผลการประเมินไปใช้									
	ทุกครั้ง		เกือบทุกครั้ง		บางครั้ง		แทบจะไม่		ไม่ได้นำไปใช้เลย	
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
1. การนำผลการประเมินก่อนเรียนไปใช้										
1.1 ปรับใช้กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	20	9.30	128	59.53	63	29.30	1	0.46	0	0
1.2 พัฒนาทักษะการคิดในการเรียนภาษาไทยของผู้เรียน	32	14.88	133	61.86	49	22.79	2	0.93	0	0
1.3 พัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น	50	23.25	127	59.06	37	17.20	1	0.46	0	0
1.4 เปรียบเทียบพัฒนาการหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	38	17.67	118	54.88	56	26.04	3	1.39	0	0
1.5 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามการนำผลการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนไปใช้ และความถี่ของการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ (ต่อ)

ลักษณะการนำผลการประเมินไปใช้	ความถี่ของการนำผลการประเมินไปใช้									
	ทุกครั้ง		เกือบทุกครั้ง		บางครั้ง		แทบจะไม่		ไม่ได้นำไปใช้เลย	
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
2. การนำผลการประเมินระหว่างเรียนไปใช้										
2.1 ช่วยเหลือและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เรียน	45	20.93	129	60.00	42	19.53	1	0.46	0	0
2.2 จัดกิจกรรมหรือสอนเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียน	35	16.27	128	59.53	51	23.72	2	0.93	0	0
2.3 ยกย่องระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน	39	18.13	142	66.04	30	13.95	2	0.93	0	0
2.4 ปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง	52	24.18	138	64.18	22	10.23	1	0.46	0	0
2.5 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. การนำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้										
3.1 ช่วยเหลือและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เรียน	50	23.25	129	60.00	32	14.88	1	0.46	0	0
3.2 จัดกิจกรรมหรือสอนเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียน	38	17.67	119	55.34	45	20.93	3	1.39	0	0

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละของครูภาษาไทย จำแนกตามการนำผลการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนไปใช้ และความถี่ของการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ (ต่อ)

ลักษณะการนำผลการประเมินไปใช้	ความถี่ของการนำผลการประเมินไปใช้									
	ทุกครั้ง		เกือบทุกครั้ง		บางครั้ง		แทบจะไม่		ไม่ได้นำไปใช้เลย	
	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ	จำนวน (215)	ร้อยละ
3. การนำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้ (ต่อ)										
3.3 ปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น	57	26.51	50	23.25	22	10.23	1	0.46	0	0
3.4 อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 13 พบว่าในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนครูภาษาไทย ร้อยละ 61.86 นำผลการประเมินไปใช้เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือนำไปปรับใช้กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 59.53 และเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 59.06 ตามลำดับ ซึ่งทั้งสามลำดับครุ้นำผลหลังการประเมินไปใช้เกือบทุกครั้ง

ส่วนในการนำผลการประเมินระหว่างเรียนไปใช้ พบว่าครุนำผลไปใช้ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเกือบทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.04 รองลงมาคือนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 64.18 และนำผลการประเมินไปใช้ช่วยเหลือและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ตามลำดับ

การนำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้ ครุนำผลไปใช้เกือบทุกครั้งในการช่วยเหลือและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาเกือบทุกครั้งที่ครุนำผลการประเมินไปใช้จัดกิจกรรมหรือสอนเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียนคิดเป็นร้อยละ 55.34

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในงานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านประเมินตามสภาพจริงของครูภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ข้อมูลดังกล่าวได้จากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทยซึ่งอยู่ในกลุ่มตัวอย่างประชากรที่กำหนดไว้และผ่านกระบวนการคัดเลือกด้วยระเบียบวิธีวิจัย รวมถึงการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นตัวแทนเกี่ยวกับเรื่องการประเมินผลตามสภาพจริง ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู และข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน รายละเอียดในแต่ละส่วนมีดังนี้

2.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน สามารถจำแนกได้เป็น 6 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ วิธีประเมินผลการเรียนรู้ ด้านที่ประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนรู้ ปัญหาในการประเมินผลการเรียนรู้และวิธีแก้ปัญหา และการนำผลการเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งในแต่ละประเด็นแบ่งการนำเสนอเป็นช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ดังนี้

2.1.1 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้

2.1.1.1 ก่อนเรียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่าครูภาษาไทยทุกคนให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนรู้ในช่วงเวลาก่อนเรียน โดยครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการประเมินผลก่อนเรียนทำให้ครูสามารถทราบถึงพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่บทเรียน ซึ่งความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ดังตัวอย่างรายละเอียดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ได้ทราบพื้นฐานของเด็กเป็นรายบุคคล ก่อนเรียนจะดูที่เครื่องมือด้วย ถ้าเป็นปรนัยเด็กอาจจะไม่ได้ตั้งใจทำกาผิดกาถูก ซึ่งอาจได้คะแนนมากกว่า หลังจากเรียน เพื่อจะดูว่าก่อนกับหลังเด็กมีพัฒนาการขึ้นมากน้อยเพียงใด”
(ครูภาษาไทย 1)

“เพื่อให้ทราบพื้นฐานของเด็กซึ่งพื้นฐานของเด็กแต่ละคนไม่เท่ากัน ถ้าไม่ประเมินก็จะไม่ทราบว่าเด็กมีพื้นฐานมากน้อยแค่ไหน เจาะเป็นรายคนได้เลยว่าอ่อนตรงไหนเก่งตรงไหนบ้าง” (ครูภาษาไทย 3)

“ต้องการรู้พื้นฐานของเด็กว่ามีมากน้อยแค่ไหน ดูการเตรียมตัวของเด็กว่าใส่ใจการเรียนหรือมีความกระตือรือร้นก่อนที่จะเรียนหรือไม่ พร้อมทั้งจะเรียนมากน้อยแค่ไหน พื้นเพของเด็กขึ้นอยู่กับคำถามที่ครูตั้งด้วยว่ามีจุดมุ่งหมายอะไร” (ครูภาษาไทย 4)

“เพื่อจะได้รู้พื้นฐานของเด็กว่ามีมากน้อยแค่ไหน ต้องทบทวนเพิ่มเติมอีกมากน้อยเพียงใด” (ครูภาษาไทย 5)

“เพื่อจะได้รู้พื้นฐานของเด็กว่ามีมากน้อยแค่ไหน ต้องมีการทบทวนก่อนเพื่อแบ่งระดับเด็กเก่งเด็กอ่อน ทราบจุดบกพร่องว่าต้องเสริมอะไรบ้าง” (ครูภาษาไทย 6)

นอกจากนี้ยังมีครูภาษาไทยอีกส่วนหนึ่ง ประเมินผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินนั้นไปปรับใช้กับการสอนในชั้นต่อไปให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม โดยครูในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อใช้ในการวางแผนการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“เมื่อประเมินไปแล้วจะทราบว่าเด็กมีความรู้มากน้อยแค่ไหนสำหรับเรื่องนั้นๆ จะได้ว่าเด็กมีพื้นฐานในระดับไหน จะได้จัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับตัวเด็ก” (ครูภาษาไทย 7)

“เพื่อจะได้รู้ว่าเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้เรื่องนั้นมากหรือน้อยแค่ไหน ครูจะได้เอาผลจากการประเมินช่วงนี้ไปปรับวิธีสอนให้เข้ากับเด็กส่วนใหญ่มากที่สุด” (ครูภาษาไทย 8)

2.1.1.2 ระหว่างเรียน

จากการสัมภาษณ์ ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การประเมินระหว่างเรียนทำให้ครูสามารถทราบว่า หลังจากทีครูเริ่มสอนเนื้อหาต่างๆไปแล้วผู้เรียนสามารถรับและเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอนได้มากน้อยเพียงใด และเปรียบเทียบกับความรู้ของผู้เรียนในช่วงก่อนเรียนว่ามีพัฒนาการไปในทิศทางใด นอกจากนั้นการประเมินก็ยังช่วยดึงความสนใจให้ผู้เรียนเห็น

ความสำคัญในการเรียนมากขึ้น ซึ่งความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียน ดังตัวอย่างรายละเอียดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“เพื่อดูความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังจากเริ่มสอนไปแล้วว่า เด็กเข้าใจมากขึ้นหรือไม่” (ครูภาษาไทย 2)

“การประเมินจะทำให้ผู้เรียนสนใจตลอดเวลา ไม่เช่นนั้นจะตอบคำถามครูไม่ได้ ครูผู้สอน ก็จะสามารถทราบได้ว่าเด็กรับได้มากน้อยแค่ไหน” (ครูภาษาไทย 4)

“ดูพัฒนาของเด็กระหว่างสอนว่าเด็กรู้เรื่องและเข้าใจหรือไม่ จากที่เด็กไม่รู้อะไรเลยจนมาถึงตอนที่ครูสอนไปแล้ว” (ครูภาษาไทย 5)

“เป็นภาพสะท้อนว่าเด็กรู้เรื่องมากน้อยขนาดไหน ถ้าไม่ประเมินหรือถามเด็กกลับไปบางที่เด็กไม่รู้แต่ไม่กล้าถาม” (ครูภาษาไทย 7)

“ทำให้ทราบว่าเด็กมีความรู้เรื่องไหน และทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น และเห็นความสำคัญในการเรียนมากขึ้น ไม่ใช่แค่เรียนไปเฉยๆ” (ครูภาษาไทย 6)

2.1.1.3 หลังเรียน

จากการสัมภาษณ์ ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การประเมินหลังเรียนทำให้ครูสามารถทราบว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ทั้งหมดที่ครูสอนมาใช้ได้มากน้อยเพียงใด มีพัฒนาการในการเรียนรู้อย่างไร และวัดความรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีประเมินของครูแต่ละคน หลังจากสิ้นสุดบทเรียนเรื่องนั้นๆ เพื่อตัดสินผลคะแนนทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน ดังตัวอย่างรายละเอียดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“วัตถุประสงค์หลังเรียนคือสิ่งที่ตกตะกอนจากการเรียนทั้งหมด เป็นผลที่เก็บเกี่ยวมาได้จากเนื้อหา” (ครูภาษาไทย 1)

“เพื่อวัดผลว่าความรู้ดีขึ้นแค่ไหน เด็กน้อยหรือมากหรือไม่ดีขึ้นเลย” (ครูภาษาไทย 2)

“คิดว่าเด็กควรจะทำสิ่งที่ครูสอนไปได้ ตอบคำถามได้ แสดงความคิดเห็นได้ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้” (ครูภาษาไทย 3)

“เด็กมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นหรือไม่บางคนก็ดีขึ้น บางคนก็ทำให้ผิดหวัง” (ครูภาษาไทย 5)

“ความรู้ที่ครูถ่ายทอดให้เด็ก สามารถทำแบบทดสอบที่ครูตั้งให้ได้มากที่สุด” (ครูภาษาไทย 6)

2.1.2 วิธีประเมินผลการเรียนรู้

2.1.2.1 ก่อนเรียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่าครูภาษาไทยมีวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนที่หลากหลายขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียนและสภาพของผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่ม โดยในช่วงก่อนเรียนการประเมินเรื่องหนึ่งๆ ครูส่วนใหญ่ใช้หลายวิธีควบคู่กันไป โดยเลือกใช้วิธีประเมินให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเด็กที่เรียน เพื่อประเมินความพร้อมของผู้เรียนและดูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังจะเรียน ซึ่งครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการถามคำถาม การสังเกต และการใช้แบบทดสอบ ควบคู่กันไป

การใช้แบบทดสอบก่อนเรียนเป็นวิธีที่ครูใช้มากที่สุดเพื่อประเมินความรู้ ความจำของผู้เรียน และใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนจากการสนทนาพูดคุย เพื่อประเมินความพร้อมของผู้เรียนก่อนเริ่มเรียนเรื่องนั้นๆ และให้ครูทราบว่าควรประเมินผู้เรียนด้วยวิธีใดต่อไปเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และเนื้อหาแต่ละเรื่อง ดังปรากฏในตัวอย่างรายละเอียดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การประเมินมีหลายวิธีแล้วแต่เนื้อหาที่เรียน ถ้าเป็นเนื้อหาที่เด็กรู้ อยู่แล้วก็ใช้การสังเกต แต่ถ้าเพิ่งเจอกันครั้งแรกก็จะใช้แบบทดสอบก่อนเรียน เพราะถ้าใช้วิธีสังเกตจะลำบาก” (ครูภาษาไทย 1)

“วิธีการก่อนเรียนจะเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนในแต่ละหน่วย และฟังจากการตอบคำถามเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องนั้น โดยสังเกตจากคำพูดเด็ก” (ครูภาษาไทย 2)

“วิธีการใช้หลากหลาย คุยกันเฉยๆก็มี การคุยถามคำถามจะได้รู้ถึงเบื้องหลังเด็ก ใช้แบบทดสอบก็มี วิธีเลือกวิธีประเมินจะดูที่เนื้อหา ดูกลุ่มเด็กด้วย เพราะบางกลุ่มเนื้อหาเดียวกันแต่ใช้วิธีเดียวกันไม่ได้” (ครูภาษาไทย 3)

“ก่อนเริ่มสอนต้องดูความพร้อมก่อน บางครั้งก็ให้เด็กนั่งสมาธิ แต่ภาวะน้ำท่วมทำให้ต้องมีการสอนชดเชยและต้องข้ามบางขั้นตอนไป ส่วนใหญ่ใช้วิธีสังเกตเด็กว่าพร้อมมั๊ย หรือตั้งคำถามทบทวนความรู้เดิม” (ครูภาษาไทย 4)

“มีแบบทดสอบเป็นหลักเพราะวัดและประเมินง่าย มีเกณฑ์มีรูปวาด เรียบร้อย แบบที่สองคือการสัมภาษณ์และพูดคุย บางทีก็สังเกตว่าเด็กทำงานกับเพื่อนได้หรือไม่ ถ้าลงมือปฏิบัติก็ดูที่ละคน” (ครูภาษาไทย 7)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ข้างต้นเห็นว่าครูยังใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อประเมินผู้เรียน อีกวิธีหนึ่งเพื่อทราบพื้นฐานความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังจะเรียน โดยครูบางส่วนมีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการถามคำถามเป็นหลักเพื่อดูพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ใช้วิธีการตอบคำถาม ดูว่าเด็กมีความรู้อะไรบ้าง จะไม่ค่อยใช้เป็นแบบทดสอบ” (ครูภาษาไทย 5)

“ใช้วิธีถามคำถามในเรื่องที่กำลังจะสอนเพราะจะดูพื้นฐานความรู้เพื่อดูว่าเด็กแต่ละคนมีพฤติกรรม หรือความรู้ประสบการณ์จริงของเด็ก” (ครูภาษาไทย 6)

2.1.2.2 ระหว่างเรียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่าครูภาษาไทยมีวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนที่หลากหลายขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียนและสภาพของตัวผู้เรียน ซึ่งครูส่วนใหญ่ประเมินผู้เรียน โดยใช้วิธีการสังเกตจากพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้เรียนแสดงออกมาให้เห็นขณะทำกิจกรรมในห้องเรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“วิธีประเมินหลากหลายมากแต่ไม่ได้จัดเป็นลายลักษณ์อักษร ใช้วิธีสังเกตเด็กว่าคนนี้เก่งตรงนี้อ่อนตรงนี้ ไม่เป็นรูปธรรมชัดเจนตามสภาพความเป็นจริง” (ครูภาษาไทย 1)

“ดูจากสภาพเนื้อหาและสภาพผู้เรียนเป็นหลัก ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกต ดูจากเวลาทำกิจกรรมในห้องสามารถเห็นได้เป็นรายบุคคล”
(ครูภาษาไทย 3)

นอกจากครูจะใช้วิธีการสังเกตผู้เรียนผ่านกิจกรรมในระหว่างเรียนแล้ว ครูยังสามารถสังเกตผู้เรียนจากการตอบคำถามในห้องเรียนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งวิธีการถามคำถามของครูก็เป็นวิธีประเมินที่ครูใช้กันอย่างกว้างขวาง และประเมินผู้เรียนด้วยวิธีนี้อย่างต่อเนื่องตลอดการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในห้องเรียนตลอดเวลา แต่ไม่ได้มีลักษณะเป็นลายลักษณ์อักษรหรือจดบันทึกเอาไว้ ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ประเมินเด็กโดยใช้วิธีถามเด็กตลอด แยกประเด็นสำคัญให้เด็กฟัง เป็นประเด็นแล้วถาม ถ้าเด็กไม่เข้าใจหรือสงสัยจะถามทันที ไม่ว่าจะเก่งหรืออ่อน เวลาสอนครูจะเดินไปตามโต๊ะ สังเกตจากแววตา ท่าทางของเด็กด้วยพิจารณาบุคลิกพฤติกรรมของเด็ก” (ครูภาษาไทย 2)

“ทุกคาบจะมีแบบฝึกหัด ประเมินจากผลงานการทำงานของเด็ก และคอยสังเกตการตอบคำถามในห้องเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน”(ครูภาษาไทย 5)

“ใช้การตอบคำถามเป็นส่วนใหญ่และให้เด็กทำใบงาน แต่จะประเมินยากเพราะบางคนลอกกันมาแต่ถือว่าทำกิจกรรมร่วมด้วย แต่พอทดสอบทำเรื่อง ถ้าเด็กทำไม่ได้ก็แสดงให้เห็นว่าตอนทำใบงานเด็กไม่ได้ค้นคว้าด้วยตนเอง” (ครูภาษาไทย 6)

“ใช้การซักถามเป็นหลักแต่ไม่ได้จดเป็นลายลักษณ์อักษร แต่จะวัดโดยถ้าเด็กตอบได้แสดงว่าเด็กรู้เรื่องกระตุ้นให้เด็กสนใจตลอดเวลา” (ครูภาษาไทย 7)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นจะเห็นได้ว่าครูบางท่านกล่าวถึงการประเมินด้วยวิธีการตรวจผลงานจากการทำแบบฝึกหัดหรือใบงานต่างๆ ควบคู่ไปกับการถามคำถามและการสังเกตพฤติกรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผู้เรียนหลังจากเรียนจบเรื่องนั้นๆ ซึ่งการตรวจผลงานเป็นวิธีประเมินที่มีคะแนนเป็นลายลักษณ์อักษร สอดคล้องกับตัวอย่างรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“วิธีที่ใช้บ่อยๆเป็นแบบทดสอบและใบงาน สอนไปด้วยทดสอบไปด้วย ให้ตอบคำถามในห้องแล้วเขียนตอบเลย เพื่อกระตุ้นให้เด็กไม่หลุดจากสมาธิในเรื่องนั้น” (ครูภาษาไทย 4)

“ถ้าเป็นคะแนนแบบเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นแบบทดสอบแบบเขียนตอบ วิเคราะห์ถูกผิด และแบบเลือกตอบ” (ครูภาษาไทย 7)

2.1.2.3 หลังเรียน

ครูภาษาไทยมีวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนที่หลากหลาย ซึ่งในช่วงเวลาหลังเรียนการทำแบบทดสอบเป็นวิธีการประเมินที่ครูส่วนใหญ่ใช้มากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีที่เก็บข้อมูลง่ายและสะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ครูยังใช้วิธีการตรวจผลงานประเมินผู้เรียนอีกทางหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาความรู้ที่ต้องการประเมินผู้เรียน ดังปรากฏในตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบวัดผล หรือเป็นชิ้นงาน หรือให้แสดงละคร โดยประเมินด้วยวิธีสังเกตวิธีการทำงาน ตรวจผลงานที่เด็กทำออกมา” (ครูภาษาไทย 2)

“ให้ทำแบบทดสอบเก็บคะแนนจะได้คะแนนที่แน่นอนแต่ผูกขาดเกินไป แต่ถ้าให้ทำชิ้นงาน เช่น วรรณคดีให้วาดรูป หรือให้แต่งกายก็จะแล้วแต่เรื่องว่าจะใช้วิธีใด” (ครูภาษาไทย 5)

“ใช้แบบทดสอบ เพราะเป็นข้อสอบที่ทำได้รวดเร็ว ถ้าเป็นอัตรัยเด็กจะเขียนไม่ออกนั่นคือปัญหา แต่ถ้าเป็นปรนัยเด็กเรียนรู้ได้ จำได้ ครูสามารถนำมาวัดได้แต่อาจเป็นความรู้ที่ไม่ถาวร” (ครูภาษาไทย 6)

“เป็นแบบทดสอบหลังเรียนส่วนใหญ่จะเป็นแบบเดียวกับก่อนเรียนที่ใช้แบบทดสอบ เพราะมีข้อมูลเก็บหลักฐานได้ง่าย มีเกณฑ์อยู่แล้ว ถ้าคะแนนไม่ผ่านต้องคุยกับเด็กให้ปรับเพื่อให้คะแนนเพิ่ม” (ครูภาษาไทย 7)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบปรนัยในการประเมิน แต่ในบางเนื้อหาครูก็เลือกประเมินโดยใช้วิธีการตรวจผลงานจากชิ้นงาน พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมและวิธีการทำงานของผู้เรียนไปด้วย ตามความเหมาะสมของแต่ละเนื้อหาสาระ หรือให้ผู้เรียนเขียนตอบคำถามแบบไม่มีตัวเลือกเป็นแบบทดสอบให้เขียนแสดงความคิดของตนเอง

เพื่อป้องกันการลอกข้อสอบของผู้เรียน เนื่องจากครูมีความเห็นว่าคะแนนจากแบบทดสอบผู้ขาดเกินไป และเป็นความรู้ที่ไม่ถาวร ดังตัวอย่างรายละเอียดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ให้เด็กลงมือปฏิบัติ ให้ตอบคำถามเขียนตอบจากสิ่งที่ได้ไปพบจริงๆ แสดงความคิดเห็น” (ครูภาษาไทย 1)

“ให้เด็กทดสอบโดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัย ไม่มีตัวเลือกเพื่อให้เด็กคิดเองเพื่อป้องกันการลอกข้อสอบ คอยสังเกตตลอดเวลา หรือให้นักเรียนอภิปรายการคิดเป็นกลุ่ม” (ครูภาษาไทย 4)

2.1.3 ด้านที่ประเมินผลการเรียนรู้

2.1.3.1 ก่อนเรียน

การประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแบ่งได้เป็น 4 ด้าน คือ ความรู้และความเข้าใจในบทเรียน กระบวนการคิด ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทย พบว่า ด้านที่ครูเน้นประเมินผู้เรียนในช่วงเวลาก่อนเรียนส่วนใหญ่คือ ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน ทั้งในเรื่องที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้ว และเรื่องที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน โดยประเมินจากการตอบคำถาม การทำแบบทดสอบ หรือจากการทำกิจกรรมต่างๆ ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ดูที่ความรู้ความจำของเด็กก่อนว่าเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งเด็กจะสามารถแสดงความคิดเห็นจากความรู้ที่เด็กมีอยู่ได้ในกรอบของความรู้นั้น” (ครูภาษาไทย 1)

“ได้ความรู้พื้นฐานของเด็กในการประเมินประกอบกิจกรรม เช่น การตอบคำถาม การทำแบบทดสอบ การเล่นเกมต่างๆ พร้อมทั้งสร้างคุณลักษณะของเด็กด้วย” (ครูภาษาไทย 2)

“เน้นที่ความรู้ก่อน โดยจะให้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วพอเข้าสู่เนื้อหาจึงเป็นเรื่องของการอ่าน ตามด้วยการเขียน” (ครูภาษาไทย 4)

“เน้นความรู้ความเข้าใจว่าเด็กมีพื้นฐานความรู้มากน้อยอย่างไร” (ครูภาษาไทย 5)

“ก่อนเรียนเน้นเรื่องความรู้ความจำจะถามเรื่องที่เคยเรียนผ่านไปแล้ว
หรือความจำส่วน หนึ่งที่เด็กเคยเรียนว่ามีมากน้อยแค่ไหนก่อนที่จะดำเนินการสอน
ต่อ และต้องสอนเพิ่มมากน้อยขนาดไหน” (ครูภาษาไทย 6)

“ก่อนเรียนจะดูเรื่องความรู้เป็นหลักเพราะไม่รู้ว่าเด็กมีต้นทุนมาขนาด
ไหน ตามด้วยทักษะเพราะบางที่เด็กรู้แต่เอาไปใช้ไม่เป็น ส่วนที่สามจะเป็นเรื่อง
คุณธรรมจริยธรรม รู้เยอะเก่งเยอะแต่ไม่ช่วยเหลือใคร ไม่มีน้ำใจก็อยู่ในสังคม
ไม่ได้” (ครูภาษาไทย 7)

2.1.3.2 ระหว่างเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทย พบว่า ด้านที่ครูส่วนใหญ่ประเมินใน
ช่วงเวลาระหว่างเรียน คือ ด้านกระบวนการคิด เน้นที่การคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนมากที่สุด
โดยประเมินจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน จากการตอบคำถามต่างๆ ซึ่ง
ความคิดเห็นของผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไปแต่อยู่ในกรอบของความถูกต้องและ
ความมีคุณธรรม ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“เด็กต้องเอาความรู้มาวิเคราะห์ต่อยอด เป็นการแสดงความคิดเห็น
ไม่ตำหนิเด็กว่าถูกหรือผิด โยงไปถึงชีวิตประจำวันการใช้ทักษะชีวิตเน้นคุณธรรม
ไม่เน้นให้เด็กเก่งทุกด้าน แต่เน้นให้เด็กมีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมการใช้ชีวิตใน
สังคมร่วมกับเพื่อนมนุษย์” (ครูภาษาไทย 1)

“ด้านที่สำคัญเน้นเรื่องการคิดจากเนื้อหา ตั้งคำถามให้เด็กคิด เช่น ถ้า
เด็กเป็นตัวละคร ตัวนั้นจะทำอย่างไร ฝึกให้คิดวิเคราะห์ ซึ่งในช่วงระหว่างเรียนจะ
เห็นความคิดของเค้าชัดเจน” (ครูภาษาไทย 2)

“เน้นการคิดวิเคราะห์ เรื่องทัศนคติ เพราะเด็กมีความคิดที่แตกต่างกัน
ไปและแนะนำวิธีคิดแก่เด็กให้ไปในทางที่ถูกที่ควร” (ครูภาษาไทย 5)

“เน้นเรื่องกระบวนการคิด ไม่ได้หมายความว่าเรื่องที่เรียนเด็กจะคิด
เหมือนครู บางที่เด็กจะมีความคิดที่แปลก บางที่ครูก็คิดไม่ถึง” (ครูภาษาไทย 7)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น ครูส่วนใหญ่ต้องการประเมินผู้เรียนในด้านกระบวนการ
การคิดมากที่สุด ซึ่งนอกจากนี้ครูยังมีการประเมินด้านทักษะความสามารถของผู้เรียนทาง

การแสดงออกอีกด้วย ทั้งทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยครูประเมินทักษะเหล่านี้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ของผู้เรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ประเมินฟัง พูด อ่าน เขียน เช่น อ่านทำนองเสนาะให้ครูฟัง คุณจากเวลาที่นักเรียนทำกิจกรรมส่วนใหญ่” (ครูภาษาไทย 3)

“ทักษะการฟังจะมาก่อน ถ้าเด็กตั้งใจฟังทักษะอื่นๆก็จะตามมา ซึ่งจะเริ่มประเมินในขั้นสรุปหลังจากจบบทเรียน ให้ออกมาพูดสรุปความหรือถามเป็นรายบุคคล” (ครูภาษาไทย 4)

2.1.3.3 หลังเรียน

การประเมินผลการเรียนรู้ในช่วงเวลาหลังเรียนนั้นครูส่วนใหญ่ประเมินด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน ควบคู่ไปกับด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งการประเมินในแต่ละด้านขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียนเป็นหลัก โดยคำนึงถึงสภาพของผู้เรียนระหว่างเด็กเก่งและเด็กอ่อนด้วย แต่ไม่ว่าจะเป็นการประเมินเด็กในกลุ่มใดครูก็ให้ความสำคัญกับการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ต้องดูก่อนว่าสอนเรื่องอะไร ถ้าสอนเรื่องอะไรก็ต้องเท้านักไปตรงนั้น ทั้งความรู้และคุณลักษณะต้องควบคู่กันไป แต่จะเน้นไปที่คุณลักษณะมากกว่า” (ครูภาษาไทย 1)

“เน้นประเมินทุกด้าน จำได้ เข้าใจ คิดเป็น แล้วคุณลักษณะจะออกมาจากที่เด็กเรียนมาทั้งหมด ส่วนใหญ่ชิ้นงานที่ส่งจะออกมาทุกด้าน คุณลักษณะหลักคือความเป็นไทยฝึกให้เด็กทำงานกันเป็นกลุ่ม” (ครูภาษาไทย 2)

“ด้านที่เน้นแล้วแต่เนื้อหาและตัวเด็กที่ประเมิน ถ้าเด็กห้องอ่อนจะไม่เน้นความจำ เน้นการเขียนและส่งงานครบ การแสดงความคิดเห็น ดูความรับผิดชอบ ถ้าเป็นเด็กเก่งจะดูมากกว่านี้ดูการเขียนการตอบคำถามที่สำคัญไม่ว่าจะเด็กเก่งเด็กอ่อนต้องการเน้นจริยธรรมมาก คนเราเก่งไม่เก่งไม่สำคัญที่สำคัญต้องดี” (ครูภาษาไทย 3)

“จะให้ในเรื่องคุณลักษณะมากที่สุด ถ้าเป็น 100% จะให้ 50% คือถ้าเด็กเก่งแต่คุณลักษณะไม่ผ่านก็เท่านั้น” (ครูภาษาไทย 6)

“ดูความรู้ของเด็กที่เรียนมาทั้งหมด แล้วก็บันทึกชะและคุณธรรม แต่ในหลังเรียนจะวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าได้คะแนนสูงหรือไม่”

(ครูภาษาไทย 7)

จากบทสัมภาษณ์ครูข้างต้น พบว่า ครูประเมินด้านความรู้เป็นหลักแต่สิ่งที่จะต้องประเมินควบคู่กันก็คือด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน คือมีความรับผิดชอบในการทำงาน และมีคุณธรรมจริยธรรมด้วย เพราะถ้าประเมินเพียงด้านใดด้านหนึ่งก็ไม่สามารถประเมินผู้เรียนที่เก่งและอ่อนได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งการประเมินดังกล่าวขึ้นอยู่กับเนื้อหาและตัวผู้เรียน นอกจากนี้การประเมินทั้งสองด้านแล้วด้านการคิดวิเคราะห์ก็เป็นอีกด้านที่ครูให้ความสำคัญในการประเมิน ดังรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ควรเน้นการคิดวิเคราะห์ ประเมินค่า เรียนแล้วสามารถตอบได้ว่าดีไม่ดี ส่วนไหนนำไปใช้ไม่ได้อย่างไร ซึ่งโรงเรียนมุ่งเน้นพัฒนาความคิด เพราะสอนแล้วไม่จำ รวมทั้งการคิดสร้างสรรค์ด้วย” (ครูภาษาไทย 4)

“ด้านที่เน้นแล้วแต่เรื่องที่สอนว่าควรเน้นด้านไหน แต่จะเน้นการคิดวิเคราะห์มากเป็นพิเศษ” (ครูภาษาไทย 5)

2.1.4 เกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนรู้

2.1.4.1 ก่อนเรียน

เกณฑ์ต่างๆ ที่ครูใช้ในการประเมินเด็กขึ้นอยู่กับสภาพของผู้เรียนแต่ละคน และเนื้อหาที่เรียนในแต่ละเรื่อง ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินก่อนเรียนส่วนใหญ่จะแยกเกณฑ์ในการประเมินระหว่างเด็กเก่งและเด็กอ่อน โดยคำนึงถึงสภาพของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ดังนั้นวิธีในการประเมินก็ต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดเพื่อให้สามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมที่สุด ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มาตรฐานในการวัดและประเมินผลใช้เกณฑ์ระหว่างเด็กอ่อนและเด็กเก่งต่างกัน แต่การแสดงความคิดเห็นของเด็กอ่อนและเด็กเก่งก็ต่างกันด้วย ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีการประเมินหลายวิธีในด้านที่ต่างกันตามสภาพของเด็ก”

(ครูภาษาไทย 1)

“ถ้าเด็กไม่เก่งก็ต้องยืดหยุ่นในการให้คะแนน ซึ่งเด็กก็จะถึงปลายทางเหมือนกัน ซึ่งเด็กไม่เก่งอาจใช้เวลาเยอะ เด็กเก่งจะใช้เวลาสั้นกว่า ให้เค้ารู้สึกว่าคุณสามารถทำได้ด้วยความสามารถของตัวเอง” (ครูภาษาไทย 3)

“โรงเรียนจะกำหนดคะแนนก่อนสอบ และภาระแต่ละวิชามาให้ แต่ถ้าเป็นก่อนเรียนจะไม่มีการให้คะแนนเพื่อความยุติธรรมเพราะพื้นฐานเด็กต่างกัน” (ครูภาษาไทย 4)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวิธีการให้คะแนนที่หลากหลายและใช้เกณฑ์ในการประเมินระหว่างเด็กอ่อนและเด็กเก่งแตกต่างกัน ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความยุติธรรมมากที่สุด โดยการให้คะแนนผู้เรียนในช่วงเวลาก่อนเรียนก็เพื่อเก็บข้อมูลพัฒนาการทางความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียน และจะนำไปใช้ตัดสินเป็นภาพรวมอีกครั้งในช่วงเวลาต่อมา ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เกณฑ์การให้คะแนนเก็บข้อมูลเพื่อดูพัฒนาการเด็กมากกว่า ถ้าเป็นแบบทดสอบถ้าคะแนนดีขึ้นก็จะเก็บคะแนน แต่ถ้าคะแนนน้อยลงก็จะไม่เก็บ” (ครูภาษาไทย 2)

“ดูทิศทางในการตอบในห้วงว่าตอบได้กี่คน ดูจากคะแนนด้วยว่าเกินครึ่งหรือไม่ เพราะต้อง 50% ขึ้นไปจึงจะผ่าน” (ครูภาษาไทย 5)

2.1.4.2 ระหว่างเรียน

จากบทสัมภาษณ์ครูภาษาไทย พบว่า เกณฑ์ต่างๆที่ครูใช้ในการประเมินระหว่างเรียนเป็นเกณฑ์รูบริค ส่วนใหญ่ครูจะเป็นผู้ประเมินเองเกือบทั้งหมด แต่ในระหว่างเรียนผู้เรียนมีโอกาสประเมินผลงานด้วยตนเอง ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ก็จะเป็นเกณฑ์ที่ครูกำหนด ดังรายละเอียดการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่ครูเป็นคนประเมิน บางครั้งก็ให้เด็กออกมาร่วมประเมินด้วย แต่ท้ายที่สุดครูก็จะเป็นคนตัดสิน” (ครูภาษาไทย 1)

“เด็กมีโอกาสประเมินตัวเองโดยครูมีแบบประเมินให้ โดยมีเกณฑ์ให้และให้เด็กให้เหตุผลด้วยว่าทำไมถึงให้คะแนนแบบนี้ และครูก็จะมาสรุปอีกครั้ง” (ครูภาษาไทย 2)

“เกณฑ์ที่ใช้คือเกณฑ์รูบรีค เช่น ถ้ามี 10 ข้อ จะได้กี่คะแนน ถูกกี่ข้อถึงจะได้ 5 คะแนน ถ้าน้อยกว่านี้ได้เท่าไร เด็กจะสามารถกลับมาดูคะแนนได้ว่า เพราะอะไรจึงได้เท่านี้สามารถพิจารณาได้” (ครูภาษาไทย 3)

นอกจากผู้เรียนมีโอกาสได้ประเมินตนเองแล้ว ผู้เรียนยังมีโอกาสประเมินผู้อื่นได้อีก โดยใช้วิธีเพื่อนประเมินเพื่อน หรือการสลับกันตรวจงานระหว่างผู้เรียนและเพื่อนที่อยู่ในชั้นเรียน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคตามเกณฑ์ที่ครูกำหนด และท้ายที่สุดครูก็จะเป็นผู้ประเมินทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

“จะให้เด็กสลับกันตรวจและใช้เกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้ให้ โดยเป็นเกณฑ์เดียวกันกับที่ครูใช้ซึ่งเป็นรูบรีคที่ครูตัวเอง แล้วเก็บผลงานมาให้ครูตรวจทั้งหมดอีกครั้ง” (ครูภาษาไทย 5)

“ใช้แบบประเมินที่ครูเป็นคนตั้ง ถ้าให้เพื่อนประเมินเพื่อนจะทำให้เด็กสนใจตลอดแล้วครูจะเก็บสิ่งที่เด็กประเมินมาพิจารณาอีกครั้ง ซึ่งจะใช้เกณฑ์เดียวกันกับที่ครูใช้ประเมินเด็กเป็นรูบรีคที่ครูตัวเอง” (ครูภาษาไทย 6)

“มีการประเมินเพื่อน หรือการประเมินตนเอง โดยครูจะบอกเกณฑ์ให้เด็กทราบก่อน แต่ส่วนใหญ่ครูจะเป็นผู้ประเมิน” (ครูภาษาไทย 8)

2.1.4.3 หลังเรียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า เกณฑ์รูบรีคเป็นเกณฑ์ที่ครูใช้ในการประเมินผู้เรียน มากที่สุด โดยตั้งเกณฑ์อิงตามมาตรฐานตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางของวิชาภาษาไทย และมีการปรับเกณฑ์ตามความเหมาะสมตามดุลยพินิจของครูผู้สอน ประสพการณ์ รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมของครู โดยเกณฑ์ที่ใช้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียน เพื่อใช้ในการให้คะแนนผู้เรียนระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เกณฑ์ในการประเมินนิยมใช้รูบรีคแต่เป็นเพียงตุ๊กตาที่เราตั้งขึ้น จริงๆ แล้วมีเกณฑ์มากมายขึ้นอยู่กับดุลยพินิจ ประสพการณ์ของครู และคุณธรรมจริยธรรมของครูด้วย แล้วแต่ว่า ประเมินด้านไหน แต่ก็ยึดมาตรฐานตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่เหลือก็จะแทรกความคิดเข้าไป” (ครูภาษาไทย 1)

“ส่วนใหญ่ข้อสอบเป็นแบบคิดวิเคราะห์ เขียนอธิบายทั้งหมด ยกสถานการณ์แล้วให้เด็กคิด คำถามปลายเปิดวัดเด็กได้ดีกว่าแบบกากบาท การนำเสนอเหตุผลดีหรือไม่ก็จะให้คะแนนไปตามเกณฑ์ จากการใช้ภาษา การเรียบเรียงคำ การสะกด การลำดับเหตุการณ์” (ครูภาษาไทย 2)

“เกณฑ์ที่ใช้ดูริยาท่าทาง ดูเนื้อหาที่พูด ดูการเตรียมตัว ความคิดของเด็ก”(ครูภาษาไทย 3)

“เมื่อสอนจบเรื่องหนึ่งก็จะประเมินหนึ่งครั้ง เอาคะแนนส่วนนี้ไปหารเฉลี่ยให้เด็ก ถ้าเก็บทีเดียวเด็กจะไม่เห็นความสำคัญ โดยจะประเมินทุกเรื่องที่สอน” (ครูภาษาไทย 6)

นอกจากนี้การประเมินหลังเรียนยังมีการยืดหยุ่นตามสภาพของผู้เรียนแต่ละคน ครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ให้เข้ากับทั้งเด็กเก่งและเด็กอ่อน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมมากที่สุด ขึ้นอยู่กับวิธีการปรับเกณฑ์ของครูแต่ละคน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เด็กห้องเก่งกับห้องอ่อนจะต่างกันมาก ผลงานของเด็กที่ออกมาจะไม่ยุติธรรม เกณฑ์ในการประเมินก็ต้องต่างกัน แยกเกณฑ์ในการประเมินเด็กเก่งกับเด็กอ่อน” (ครูภาษาไทย 4)

“ความสามารถเด็กต่างกัน ถ้าวัดตามที่กำหนดเด็กบางคนจะไม่ได้เลย ต้องเอาเด็กเก่งกับอ่อนมาไว้กลุ่มเดียวกันให้เพื่อนเก่งช่วยเพื่อนอ่อน ถ้าเลือกประเมินเดี่ยวตลอดเด็กที่เก่งก็จะได้คะแนนสูงมาก เด็กที่อ่อนก็จะได้คะแนนต่ำไปเลย ดังนั้นจึงใช้เกณฑ์เท่ากันแล้วดูการพัฒนาของเด็ก” (ครูภาษาไทย 7)

2.1.5 ปัญหาและวิธีแก้ไขในการประเมินผลการเรียนรู้

2.1.5.1 ก่อนเรียน

ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ครูแต่ละคนพบปัญหาและวิธีในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน ปัญหาที่พบมากที่สุดเกิดจากตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกันทางด้านความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนมี ทำให้ครูต้องปรับวิธีสอนให้เข้ากับพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคนมากที่สุด และวิธีแก้ปัญหาดังกล่าว ยังได้รับผลกระทบจากจำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนที่มีมากเกินไป และช่วงเวลาเวลาในการประเมินมี

อยู่อย่างจำกัด ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก้ไขได้ยากกว่าที่ครูวางแผนเอาไว้ ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัญหาในการประเมินต้องดูแลเรื่อง ถ้าการแสดงความคิดเห็นของเด็กใช้มาตรฐาน เดียวกันในช่วงก่อนเรียน แล้วใช้วิธีให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กที่อ่อนกว่าเป็นวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน” (ครูภาษาไทย 1)

“ถ้าตั้งคำถามแล้วเด็กตอบไม่ได้ซึ่งก่อนเรียนไม่ใช่ปัญหา เพียงแต่จะทำให้ทราบว่าควรสอนเด็กในขั้นต่อไปอย่างไร” (ครูภาษาไทย 2)

“ปัญหาคือเด็กมีความรู้ไม่เท่ากัน ครูต้องมาปรับ การเป็นครูที่ดีมันยาก ต้องมีเวลามากกว่านี้และมีจำนวนเด็กที่น้อยกว่านี้” (ครูภาษาไทย 4)

“ปัญหาคือพื้นฐานของเด็กไม่เท่ากัน ช่วงเวลาเวลาในการให้เนื้อหาถ้าเป็นเด็กอ่อนก็ต้องให้ เวลาในการสอนมากกว่าเด็กเก่ง และเพิ่มแบบฝึกหัดเข้าไป” (ครูภาษาไทย 5)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าปัญหาในการประเมินก่อนเรียนที่ครูพบส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนไม่เท่ากัน และเนื่องจากเป็นการประเมินที่อยู่ในช่วงเวลาก่อนเรียน ดังนั้นวิธีแก้ปัญหามากกว่าครึ่งจึงเป็นการปรับวิธีสอนเพิ่มให้คนที่ยังอ่อน หรือใช้วิธีให้ผู้เรียนเก่งช่วยเหลือผู้ที่เรียนอ่อน แต่ปัญหาที่ทำให้การแก้ไขเป็นไปได้ยากคือ เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด และจำนวนผู้เรียนที่มากเกินไปทำให้ไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง

2.1.5.2 ระหว่างเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทย พบว่า ในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนครูแต่ละท่านพบปัญหาที่แตกต่างกัน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่และบ่อยครั้งที่สุดจะเป็นเรื่องความรับผิดชอบในการทำงานของผู้เรียน ทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่มที่ครูได้มอบหมาย และกำหนดให้ส่งตรงตามเวลา ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอาใจใส่ในการทำงานตามที่ครูมอบหมาย ทำให้ผลคะแนนในส่วนของการทำงานไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งครูมีวิธีในการแก้ไขปัญหาดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ครูต้องขยันหมั่นตามงาน ต้องจำให้ได้ว่าเด็กต้องส่งอะไรบ้าง ต้องคอยถามเด็กเพราะตามสภาพจริงแล้วงานต้องให้เด็กส่งในห้องเพราะถ้าให้กลับไปทำที่บ้านจะไม่ได้งานกลับมา อย่างดีก็แค่ 20 %” (ครูภาษาไทย 1)

“ปัญหาคือเด็กคนไหนขาดเรียนบ่อยก็จะได้ไม่ในส่วนที่ขาดและเด็กพวกนี้จะไม่ตามงาน เป็นปัญหาไปถึงปลายเทอม แก้โดยตรวจสอบว่ามีใครขาดบ้างและถ้าขาดอีกต้องเรียกเข้ามาให้ใบงานตามหลังแต่บางคนให้ไปก็หายไปเลย”
(ครูภาษาไทย 3)

“ปัญหาคือไม่สามารถประเมินได้เพราะเด็กไม่ยอมทำงาน ง่ายแค่นี้ก็ไม่ทำมาเรียนคือมานั่งเฉยๆ เรียกมาคุยทีละคนก็แล้ว พบผู้ปกครองก็แล้ว แต่ไม่เป็นผล เรียกมาชี้แจงคะแนนให้เข้าใจเพื่อกระตุ้นแต่บางคนก็ไม่มีผล ดังนั้นปัญหาใหญ่อยู่ที่ตัวเด็ก” (ครูภาษาไทย 3)

“ในการทำงานกลุ่มเด็กบางคนไม่ทำแต่อาศัยเพื่อน คนนี้ทำคนเดียว คนนี้ไม่ช่วยงาน ครูก็ตัดเกณฑ์โดยใครทำงานน้อยหรือมากจะให้คะแนนลดหลั่นกันไป” (ครูภาษาไทย 6)

จากบทสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาสำคัญในการประเมินระหว่างเรียนคือผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ ขาดเรียนแต่ไม่ตามงาน ไม่ยอมทำงานที่ครูสั่ง หรือส่งงานไม่ตรงกำหนด ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเอง ดังนั้นครูจึงต้องแก้ปัญหาโดยพยายามให้ผู้เรียนทำงานแล้วส่งในภายในคาบ ครูต้องตามงานจากผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนทำงานอย่างอื่นทดแทนเพื่อให้สามารถประเมินผู้เรียนได้ และถ้าไม่เป็นผลครูก็ต้องเรียกผู้เรียนหรือผู้ปกครองมาคุยเป็นรายบุคคลเพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

นอกจากนี้ปัญหาแทรกซ้อนอื่นๆ ก็มีผลต่อการประเมินระหว่างเรียนเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องเวลาในการเรียนเนื่องจากผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมที่ทำให้มีการเรียนชดเชย ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอ่อนล้า ครูจึงใช้วิธีเปลี่ยนกิจกรรมการสอนเพื่อดึงความสนใจให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัญหาในการประเมินจะเป็นเรื่องของเวลา ซึ่งปัญหาน้ำท่วมต้องมีการสอนชดเชยตอนเย็น เด็กก็เหนื่อยล้าที่จะเรียน และก็เรื่องเด็กลอกงานกัน แต่ก็ใช้วิธีสังเกตว่าใครลอกใครแล้วใช้ วิธีให้คะแนนคนที่ส่งงานตรงเวลาที่กำหนด”
(ครูภาษาไทย 4)

“มีปัญหเวลาของคาบเรียนถ้าเป็นคาบบ่ายเด็กจะไม่มีสมาธิในการเรียนเพราะง่วงนอน ครูจะเปลี่ยนกิจกรรมให้เด็กเพื่อเรียกสติเด็กให้กลับมา”
(ครูภาษาไทย 7)

ปัญหาอีกด้านหนึ่งที่ไม่ได้กระทบกับผู้เรียนโดยตรง แต่ทำให้การประเมินของครู เป็นไปได้ยากขึ้น คือ ปัญหาของเกณฑ์การประเมินที่ไม่เหมือนกัน ครูจึงต้องปรับให้สามารถใช้ได้ กับทุกคนและเหมาะสมที่สุดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในภายหลัง โดยการปรึกษาและพูดคุยกับทุกคน ที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ปัญหาเรื่องเกณฑ์ในการประเมิน ถ้ามีครูหลายคนต้องคุยกัน เพื่อร่วมกันปรับเกณฑ์การให้คะแนน เพราะเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน” (ครู ภาษาไทย 2)

“ปัญหาเกิดจากความไม่ยุติธรรมในการให้คะแนน คือเด็กไม่เข้าใจใน เกณฑ์ที่ครูใช้ครูก็ต้องบอกและอธิบายให้เด็กเข้าใจ และให้ยอมรับในเหตุผลของ การให้คะแนน” (ครูภาษาไทย 6)

2.1.5.3 หลังเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทย พบว่า ในการประเมินผลการเรียนรู้ หลังเรียนครูแต่ละท่านพบปัญหาในเรื่องความรับผิดชอบของตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดจากผู้เรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนสอบหลังเรียน และไม่สนใจติดตามงานที่ครูมอบหมาย ส่งผลให้ผู้เรียน ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งครูมีวิธีในการแก้ไขปัญหาก็แตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาและสภาพของตัวผู้เรียน โดยปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินหรือ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เข้ากับสภาพของผู้เรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ปัญหาเด็กได้คะแนนน้อยลงต้องรวมตัวกันเพื่อสอนเพิ่มเติม ถ้ามเป็นรายบุคคลเพราะอะไรจึงได้คะแนนน้อย 80% คือเด็กไม่อ่านหนังสือ เด็กจึงต้องยอมเรียนนอกเวลาเพื่อเสริมความรู้” (ครูภาษาไทย 1)

“ปัญหาอยู่ที่ตัวเด็กตรงที่ขาดความรับผิดชอบ รักความสบาย เกียจคร้าน แก้โดยให้กติกาใหม่ๆ เช่น ถ้าไม่ยอมท่องกลอนก็ต้องเขียนมาส่งแทน และกำหนดเวลาว่าจะให้คะแนนอย่างไร” (ครูภาษาไทย 3)

“ปัญหาคือเด็กสอบไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวนไม่ถึงครึ่งห้อง ก็จะทำให้ทำ แบบฝึกหัดเพิ่มเติมและให้ลองสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยเด็กจะติดตามผลคะแนน ของตัวเองด้วย” (ครูภาษาไทย 5)

“ปัญหาคือเด็กไม่อ่านหนังสือ เกียจคร้าน ไม่ตั้งใจทำข้อสอบในขณะที่ครูเห็นว่าเด็กตอบคำถามในห้องได้หมดแต่ทำไมสอบไม่ได้ ก็ต้องกลับมามองที่แบบทดสอบว่ายากเกินไปหรือไม่ ลองปรับให้ง่ายขึ้น แต่ถ้าปรับแล้วยังไม่ได้สักก็แสดงว่าเด็กไม่ตั้งใจทำจริงๆ” (ครูภาษาไทย 6)

จากบทสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ปัญหาอยู่ที่ตัวผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องคะแนนสอบหลังเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากผู้เรียนไม่ยอมอ่านหนังสือเนื่องจากความเกียจคร้าน ครูจึงแก้ไขปัญหาโดยจัดเรียนซ่อมเสริมให้แก่เด็กที่สอบไม่ผ่าน ให้ทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมและลองสอบใหม่อีกครั้ง หรือปรับเปลี่ยนภาระงานให้เข้ากับเด็กที่ไม่มีความรับผิดชอบ นอกจากนี้ปัญหาในเรื่องเวลาก็เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพในการประเมินผลลดลงเช่นกัน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัญหาคือวัดไม่ได้มาตรฐานเรื่องการพูด การอ่าน การเขียน เวลาสอนเด็กทุกคนไม่ได้พูดครบทุกคน ส่วนการเขียนเรียงความไม่มีเวลาเขียนในห้องให้กลับไปทำที่บ้านก็ไม่ได้ทำเอง จึง ต้องมีทดสอบก่อนและหลังเรียนการเขียนเรียงความ ครูงานเยอะตรวจงานไม่ทัน แต่ถ้าเด็กน้อยกว่านี้จะแก้ไขได้เพราะครูต้องตรวจงานพวกนี้แบบละเอียด” (ครูภาษาไทย 4)

“เรื่องเวลาเป็นเรื่องสำคัญมาก ช่วงหลังจะเรียนภาษาไทยน้อยลงพอจะประเมินอะไรก็ยากเพราะแต่ละหน่วยการเรียนรู้นั้นน้อยลง” (ครูภาษาไทย 2)

2.1.6 การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้

2.1.6.1 ก่อนเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทยพบว่า การนำผลการประเมินไปใช้มีความสำคัญกับครูภาษาไทยในหลายด้าน ซึ่งครูส่วนใหญ่ให้นำผลการประเมินก่อนเรียนไปใช้เตรียมการสอนในชั้นต่อไป โดยดูจากพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีข้อบกพร่องในส่วนใดที่ควรสอนเพิ่มเติม และเตรียมปรับวิธีสอนตามลักษณะของผู้เรียนให้เหมาะสม ครูส่วนใหญ่นำผลการประเมินก่อนเรียนไปใช้ในทิศทางเดียวกัน คือ ไปปรับใช้กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นหลัก ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“สอนเด็กอ่านครั้งแรกแล้วตอบคำถามครูจึงทราบว่าเขาอ่านแล้ว
ตอบไม่ได้ ครูจึงรู้ว่าข้อบกพร่องคืออะไรก็เอามาปรับว่าครั้งต่อไปควรสอนให้เด็ก
อ่านก่อน” (ครูภาษาไทย 1)

“ก่อนเรียนวัดเพื่อเตรียมการสอน ว่าควรใช้กิจกรรมอะไรโดยดูตาม
พื้นฐานของเด็ก” (ครูภาษาไทย 2)

“ถ้าทราบพื้นฐานลักษณะนิสัยของเด็กก็จะได้ว่าควรสอนเด็กอย่างไร
แล้วปรับตามพื้นฐานของเด็กซึ่งเด็กแต่ละคนพื้นฐานไม่เท่ากัน” (ครูภาษาไทย 3)

“ถ้าเด็กไม่รู้ตัวไหนก็จะเพิ่มความรู้อื่นๆนั้นเข้าไป” (ครูภาษาไทย 5)

“ใช้ในการปรับวิธีสอนของคุณ โดยต้องรู้พื้นฐานของเด็กแต่ละคนก่อน”
(ครูภาษาไทย 6)

“ในช่วงก่อนเรียนถ้าสังเกตตั้งแต่ต้นเด็กอ่อนมากก็ต้องหาวิธีอื่นมา
สอน และประเมินเด็กซ้ำทบทวนความรู้เดิม และประเมินอีกครั้งหนึ่ง และการใช้
วิธีสอนในห้องหนึ่งอาจใช้ได้ผลแต่อีกห้องอาจใช้ไม่ได้ผลครูก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธี”
(ครูภาษาไทย 7)

2.1.6.2 ระหว่างเรียน

จากการสัมภาษณ์พบว่าครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประเมินระหว่างเรียนไปใช้
ปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ หรือวิธีการพูดกับนักเรียนในขณะที่กำลังสอนได้ตลอดเวลา จากการสังเกต
พฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากที่สุดในเรื่องที่กำลังสอน ซึ่งครูส่วนใหญ่
นำผลการประเมินก่อนเรียนไปใช้ในทิศทางเดียวกัน คือ ไปปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนรู้ให้
เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นหลัก ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“พอเริ่มเรียนรู้ว่าเด็กอ่อนตรงไหนก็ต้องเน้นต่อไป ถ้าส่วนไหนดี
อยู่แล้วก็ลดลงเล็กน้อย แล้วประเมินเด็กโดยสอนไปด้วยประเมินไปด้วย”
(ครูภาษาไทย 1)

“ระหว่างที่เรียนครูสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอน วิธีการพูดในขณะที่
กำลังสอนได้ตลอดเวลา” (ครูภาษาไทย 2)

“ระหว่างเรียนดูว่าเด็กบกพร่องตรงไหนก็จะแก้ไขในคาบทันที โดยใช้วิธีบอกเด็กจากการแสดงความคิดเห็นในห้อง อธิบายชี้แจงในห้องเพื่อให้เด็กปรับ”
(ครูภาษาไทย 3)

“ประเมินระหว่างเรียนสำคัญที่สุดเพราะต้องประเมินตลอดเพื่อให้เด็กได้ตลอดทั้งเรื่อง” (ครูภาษาไทย 4)

“ระหว่างเรียนเป็นส่วนที่เด็กได้รับจริงๆ โดยดูพฤติกรรมความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจเรียน แล้วเอาไปปรับการสอนในขณะนั้นเลย หรืออธิบายซ้ำจนเข้าใจ” (ครูภาษาไทย 5)

“ในระหว่างเรียนจะเห็นพฤติกรรมของเด็กในการร่วมกิจกรรม เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันช่วยเหลือกันหรือไม่ และนำมาปรับวิธีสอน” (ครูภาษาไทย 6)

2.1.6.3 หลังเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูภาษาไทย พบว่า ครูนำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้จัดกิจกรรมหรือสอนเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียน ซึ่งนำมาจัดเรียนซ่อมเสริมในภายหลังจากสอบแล้ว หรือนำไปปรับใช้ในปีการศึกษาถัดไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

“หลังเรียนจะนำไปปรับใช้ในเทอมหน้าหรือปีหน้าต่อไปว่าเด็กต้องเรียนเพิ่มเติมหรือไม่ คำตอบที่ได้จากการประเมินครบถ้วนหรือยังขาดตรงไหนบ้าง” (ครูภาษาไทย 2)

“หลังเรียนดูจากผลการเรียน ถ้าไม่ผ่านก็ต้องซ่อมเสริม”
(ครูภาษาไทย 3)

นอกจากนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูยังนำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น โดยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนของตนเองในภาคการศึกษาหน้าหรือปีการศึกษาถัดไป ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ใช้ในการปรับวิธีสอนของครู และปรับแบบทดสอบถ้ายากเกินไปก็ต้องเปลี่ยนให้ง่ายขึ้นโดยดูที่วัยของเด็ก และหลังจากทำกิจกรรมตามที่จัดไว้เป็นการวัดตัวครูเองว่าประสบความสำเร็จในกิจกรรมนั้นหรือไม่” (ครูภาษาไทย 6)

“นำมาใช้ปรับการจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรมจากปีที่แล้ว มาใช้ในปีถัดไป” (ครูภาษาไทย 8)

2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน

ในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทย โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ ลักษณะกิจกรรมในชั้นเรียน วิธีที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ และลักษณะของเกณฑ์การให้คะแนน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

2.2.1 ลักษณะกิจกรรมในชั้นเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า กิจกรรมที่ครูให้นักเรียนทำส่วนใหญ่เป็นงานเดี่ยว โดยให้ผู้เรียนทำใบงานหรือทำชิ้นงานเป็นหลัก แต่ถ้าเป็นงานที่มีรายละเอียดมากขึ้น ครูจะให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการหน้าชั้นเรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่ครูให้ทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งให้ทำกิจกรรมมากกว่าที่จะมานั่งสอบในห้อง” (นักเรียน 1)

“ในห้องจะมีให้ทำกิจกรรมเสียมากกว่าได้ทำงานเป็นคู่ส่วนใหญ่ โดยทำเป็นชิ้นงานหรือให้ออกมานำเสนอนิทานพื้นบ้านที่ละคน” (นักเรียน 2)

“ส่วนใหญ่จะให้ทำงานเดี่ยว ถ้างานเยอะจะให้ทำเป็นกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเป็นทำใบงาน”(นักเรียน 3)

“ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเดี่ยว ทำใบงานเป็นหลัก วาดภาพก็มีเป็นการทำวรรณรูป” (นักเรียน 5)

“ส่วนใหญ่ครูให้ทำงานเดี่ยว มีงานกลุ่มบ้างเล็กน้อย งานเดี่ยวก็จะเป็นงานชิ้นเอก ส่วนงานกลุ่มจะเป็นการนำเสนอหน้าชั้นเรียน” (นักเรียน 6)

“การทำกิจกรรมกลุ่ม จะให้ทำใบงานหรือใบกิจกรรมและต้องทำโดยตอบคำถามด้วยตัวเอง” (นักเรียน 8)

2.2.2 วิธีที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับวิธีการที่ครูใช้ประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบที่เป็นข้อสอบปรนัยในการประเมินผู้เรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้ข้อสอบแบบวิเคราะห์ซึ่งเป็นข้อเขียนให้ผู้เรียนเขียนแสดงความคิดเห็น ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่ครูจะให้สอบเขียนมากกว่าสอบแบบกากบาท และให้ทำแบบฝึกหัดแค่ก่อนและหลังเรียน” (นักเรียน 1)

“ครูจะสอนให้เข้าใจอย่างละเอียดแล้วค่อยทำแบบทดสอบ ส่วนมากจะสอบเป็นข้อสอบปรนัย” (นักเรียน 3)

“มีให้ทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัย หรือไม่ก็เขียนแสดงความคิดเห็น” (นักเรียน 4)

“จะมีการสอนก่อนและหลังเรียนทุกครั้ง และระหว่างเรียนก็จะมีแบบทดสอบ” (นักเรียน 5)

“ครูใช้แบบทดสอบในการเก็บคะแนน และก็จะมีการวิเคราะห์ทำใบงานบ้าง” (นักเรียน 6)

2.2.3 ลักษณะของเกณฑ์การให้คะแนน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า เกณฑ์การให้คะแนนของครูภาษาไทยส่วนใหญ่ ครูส่วนใหญ่ให้คะแนนจากพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนในขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ในด้านความรับผิดชอบต่องาน ความตั้งใจและความเอาใจใส่ต่องาน และคุณภาพผลงานของผู้เรียนตามมา ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ครูจะให้คะแนนเป็นรายบุคคล โดยดูจากการทำงานว่าเนื้อหาที่ได้ตรงหรือไม่” (นักเรียน 1)

“ครูจะให้คะแนนโดยดูจากความตั้งใจเป็นส่วนใหญ่” (นักเรียน 2)

“ครูดูจากความรับผิดชอบในการส่งงานว่าตรงเวลาหรือไม่” (นักเรียน 3)

“ครูดูความเรียบร้อย ความสะอาด การสะกดคำถูกต้อง และการเรียบเรียงประโยค” (นักเรียน 4)

“ครูให้คะแนนทุกครั้งที่ทำงาน ดูจากพฤติกรรมว่าตามงานแค่ไหน ดูส่วนร่วมของเรา ไม่ได้ดูผลงานที่เราทำอย่างเดียว ดูความสนใจในการเรียนและการทำงานมากกว่า” (นักเรียน 6)

“ครูจะดูหลายด้าน ให้คะแนนเนื้อหาเป็นภาพรวม ส่วนคะแนนจากชั้นลักษณะจะให้เป็นคน” (นักเรียน 5)

เกณฑ์ที่ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากครูเป็นผู้ประเมินแล้ว นักเรียนก็มีโอกาสเป็นผู้ประเมินเองได้ โดยใช้เกณฑ์ที่ครูตั้งให้หรือใช้เกณฑ์เดียวกันกับที่ครูใช้ตามที่ครูกำหนด อาจจะเป็นการตรวจงานของตนเอง หรือการตรวจงานให้เพื่อน หรือร่วมกันประเมินกับครูในชั้นเรียน โดยครูก็จะเป็นผู้ประเมินในลำดับสุดท้าย ตามรายละเอียดการสัมภาษณ์ ดังนี้

“มีตรวจงานเองบ้าง อย่างเช่น มีบทท่องจำให้เราเขียน แล้วก็ให้เพื่อนเป็นคนตรวจให้ส่วนเราก็ตรวจให้คนอื่นอีกที” (นักเรียน 1)

“มีการตรวจงานเอง ถ้าเป็นงานเขียนครูจะให้ตรวจความถูกต้องเอง” (นักเรียน 2)

“ทำแบบทดสอบหรือแบบฝึกหัด โดยเป็นแบบเขียน แล้วก็ค่อยตรวจให้คะแนน ครูจะแนะนำงานที่ส่งหลังจากตรวจแล้วให้นักเรียนทราบบเพื่อปรับปรุงแก้ไข” (นักเรียน 3)

“มีการตรวจชิ้นงานโดยให้เราตรวจเอง แล้วเฉลยในห้องเรียนพร้อมกัน และครูก็จะเก็บไปตรวจอีกครั้งหนึ่ง” (นักเรียน 5)

“เคยมีแลกเปลี่ยนตรวจกับเพื่อนบ้าง แต่ครูไม่ได้ให้เกณฑ์ในการตรวจ” (นักเรียน 6)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการสังเกตในชั้นเรียน

จากผลการสังเกตในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลในคาบเรียนของครูภาษาไทยที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 8 คน โดยเข้าไปเก็บข้อมูลในชั้นเรียนจากครูท่านละ 2 คาบเรียน และวิเคราะห์จากแบบบันทึกผลการสังเกตการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน รวมถึงการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ของคาบเรียนนั้นๆ ประกอบกับแบบบันทึกผลการสังเกตการเรียนการสอนดังกล่าว ซึ่งสิ่งที่สังเกตได้ในชั้นเรียนแยกเป็น 7 ประเด็น ดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์ในการประเมิน

จากการไปสังเกตการณ์การเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นคาบเรียนที่สอนอยู่ในช่วงเวลาก่อนเรียนและระหว่างเรียน เนื่องจากช่วงเวลาที่เข้าไปสังเกตเป็นช่วงเวลาตั้งแต่ครูยังไม่เข้าสู่บทเรียนไปจนกระทั่งเริ่มเข้าสู่เนื้อหาและดำเนินการสอน แต่ยังไม่จบเนื้อหาหรือเรื่องที่สอนดังกล่าว ดังนั้นจึงพบวัตถุประสงค์หลังเรียนเพียงส่วนน้อย โดยวัตถุประสงค์ในการประเมินของครูส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อตรวจสอบความรู้ และความก้าวหน้าของทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียนในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้นั้น และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียนในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะสอน

จากการสังเกต พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอนก่อนที่จะเริ่มเรียนเรื่องนั้นๆ โดยอาจจะเป็นความรู้เดิมที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้ว หรือยังไม่เคยเรียนมาก่อน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกต ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 เพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนหลังจากที่สอนไปแล้ว

ครูภาษาไทย 3 เพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน

ครูภาษาไทย 4 ตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มเรียน

ครูภาษาไทย 6 ตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว

ครูภาษาไทย 7 ตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียนหรือความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวตรงกับผลจากการสังเกตการณ์การเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนใช้วิธีประเมินในการตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันตามเนื้อหาของบทเรียนที่จะสอน ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 ครูตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนโดยถามความรู้พื้นฐานในประเด็นต่างๆ

ครูภาษาไทย 3 นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความรู้ที่จะเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนนั้น

ครูภาษาไทย 4 นักเรียนแสดงความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน โดยให้นักเรียนอาสาพูดอธิบายความรู้ตามที่ตนเองเคยเรียนหรือเคยรู้มา

ครูภาษาไทย 6 ให้นักเรียนทบทวนความรู้ และเนื้อหาในแต่ละทักษะที่เรียนมาในชั้น ม.1

ครูภาษาไทย 7 ครูให้นักเรียนดูรูปภาพเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียนแล้วสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความรู้จากภาพที่นักเรียนรู้จัก

3.1.2 เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียน

จากการสังเกต พบว่า ในช่วงเวลาระหว่างเรียนครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียนหลังจากเริ่มเรียนไปแล้ว หรือขณะเรียนเรื่องนั้นๆ อยู่ ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกตต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 2 เพื่อตรวจสอบความรู้ความก้าวหน้าหลังจากที่เรียนไปแล้ว ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

ครูภาษาไทย 5 เพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียนหลังจากเรียนเรื่องนั้นไปแล้ว เป็นการต่อยอดความรู้ และตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้นักเรียนหลังจากฟังเพื่อนรายงานหน้าชั้นเรียน

ครูภาษาไทย 6 ตรวจสอบความก้าวหน้าหลังจากสอนไปแล้ว

ครูภาษาไทย 8 เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้จากที่ครูกำลังสอน

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และ เจตคติของผู้เรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวตรงกับผลจากการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนใช้วิธีประเมินในการตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันตามเนื้อหาของบทเรียน ที่จะสอน ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 2 ครูซักถามนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยอธิบายถึงความหมาย และกระบวนการของเรื่องที่กำลังเรียนอยู่

ครูภาษาไทย 5 ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนในแต่ละกลุ่มมาพูดแสดง ความคิดเห็นหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกัน และกัน

ครูภาษาไทย 6 ให้นักเรียนทบทวนและสรุปประเด็นความรู้ และร่วมกัน ตอบคำถามเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจ

ครูภาษาไทย 8 นักเรียนร่วมกันสังเกตว่า จากการยกตัวอย่างคำที่สะกดด้วย ตัวต่าง ๆ มา มีอักษรใดบ้างที่ไม่เป็นตัวสะกด

3.1.3 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนทั้ง รายบุคคลและรายกลุ่ม

นอกจากนี้การสังเกตในช่วงเวลาระหว่างเรียนครูยังมีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ในระหว่างที่กำลังประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกตต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 ตรวจสอบพฤติกรรมทางภาษาของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม หน้าชั้นเรียน

ครูภาษาไทย 2 เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมทางภาษาของผู้เรียนขณะทำ กิจกรรมหน้าชั้นเรียน

ครูภาษาไทย 3 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ครูภาษาไทย 6 รวบรวมพัฒนาการทางภาษาจากแบบฝึกหัดที่นักเรียนทำ

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวตรงกับผลจากการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนใช้วิธีประเมินในการรวบรวมพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนที่แตกต่างกันตามเนื้อหาของบทเรียนที่จะสอน ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็นในการเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการดูตัวอย่าง

ครูภาษาไทย 2 ครูให้ตัวแทนนักเรียนออกมาอ่านบทกลอนของสุนทรภู่ที่เป็นวรรคทองจากวรรณคดีเรื่องต่างๆ แล้วให้นักเรียนบอกชื่อเรื่อง หรือที่มาของบทกลอนนั้นๆ

ครูภาษาไทย 3 ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความหมายของคำที่ครูกำหนด โดยเขียนคำตอบบนกระดานแล้วให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาว่า คำตอบของใครถูกต้องที่สุด

ครูภาษาไทย 6 ครูกำหนดให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงบิดามารดา หรือคนใดคนหนึ่ง เพื่อแสดงความขอบคุณที่ท่านทำทุกสิ่งทุกอย่างให้กับนักเรียน

3.2 วิธีการที่ใช้ในการประเมิน

จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการประเมินที่คล้ายคลึงกัน คือ การสัมภาษณ์ การสังเกต และการตรวจผลงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 การสัมภาษณ์ หรือการถามคำถาม

จากการสังเกต พบว่า ในช่วงเวลาระหว่างเรียนครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการถามคำถามผู้เรียนเพื่อตรวจสอบความรู้ที่นักเรียนได้รับหลังจากครูสอนเรื่องนั้นไปแล้ว โดยตรวจสอบความรู้ดังกล่าวในขณะที่กำลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง เรื่องที่อ่าน หรือจากรูปภาพที่ให้ผู้เรียนดูในชั้นเรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกตต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 การถามคำถามทบทวนบทเรียนที่สอนไปแล้ว สังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในห้อง

ครูภาษาไทย 3 ถามคำถามเพื่อตรวจสอบความรู้ที่นักเรียนมี และถามความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง สังเกตผู้เรียนขณะฟังครูพูด

ครูภาษาไทย 6 ถามคำถามผู้เรียนขณะสอนเพื่อตรวจสอบความรู้ ถามคำถามและสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะตอบคำถามและความสนใจในชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

ครูภาษาไทย 7 การถามคำถามจากรูปภาพ สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคลขณะทำกิจกรรมการอ่าน การอภิปรายร่วมกัน ระหว่างครูและนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ในส่วนของรวัดและประเมินผลของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูบางส่วนใช้วิธีการถามคำถามผู้เรียนในการประเมินผลการเรียนรู้ในช่วงเวลาระหว่างการจัดการเรียนการสอนเรื่องหนึ่งๆ ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวยังไม่ตรงกับผลจากการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียนทั้งหมด โดยครูผู้สอนประเมินความรู้ผู้เรียนจากการถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่กำลังเรียนอยู่ แต่ยังไม่ได้นำผลจากการถามคำถามทั้งหมดมาใช้ในการประเมินผู้เรียนเนื่องจากครูสามารถประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนขณะตอบคำถามได้อีกทางหนึ่งเพื่อเป็นการส่งเสริมการประเมินให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 สังเกตความสามารถในการตอบคำถาม และความสามารถในการยกตัวอย่าง

ครูภาษาไทย 3 สนทนาซักถาม อภิปราย สรุปองค์ความรู้

3.2.2 การสังเกต

นอกจากนี้จากการสังเกตการเรียนการสอนยังพบว่าในช่วงเวลาว่างเรียนครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลจากการตอบคำถาม หรือการนำเสนอหน้าชั้นเรียน และสังเกตเป็นรายกลุ่มจากการแสดงละครหรือการทำงานร่วมกันเป็น

กลุ่มซึ่งการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนสามารถทำได้ทั้งในระหว่างที่ครูกำลังสอน และในขณะที่ผู้เรียนกำลังทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกตต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 ครูเดินตรวจผลงานนักเรียนระหว่างทำกิจกรรม และสังเกตพฤติกรรมไปด้วย

ครูภาษาไทย 2 สังเกตนักเรียนจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล และถามคำถามนักเรียนหลังจากเพื่อนรายงานหน้าชั้นเสร็จ

ครูภาษาไทย 4 สังเกตพฤติกรรมขณะนักเรียนทำงานกลุ่มคิดบทละคร และตรวจผลงานจากโครงเรื่องละครที่ครูกำหนด

ครูภาษาไทย 5 การรายงานหน้าชั้นโดยใช้สื่อ พาวเวอร์พอยท์ และ สังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่ออกมารายงานหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคลถามคำถามนักเรียนหลังจากฟังเพื่อนรายงาน

ครูภาษาไทย 8 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะครูกำลังสอน และระหว่างการนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล การถามคำถามนักเรียนขณะสอนและหลังจากรายงานแต่ละกลุ่ม

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ในส่วนของรวัดและประเมินผลของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในการประเมินผล การเรียนรู้ในช่วงเวลาระหว่างการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวตรงกับผลจากการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนประเมินผู้เรียนจากการสังเกตพฤติกรรมทั้งในขณะที่ครูกำลังสอนและขณะทำกิจกรรม เช่นเดียวกับที่ผู้วิจัยสังเกตได้จากการเรียนการสอนในชั้นเรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 สังเกตความความกระตือรือร้น และกระบวนกรเรียนรู้ในการทำชิ้นงานที่กำหนด

ครูภาษาไทย 2 สังเกตความสามารถในการยกตัวอย่าง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จากการตอบคำถาม

ครูภาษาไทย 4 สังเกตกระบวนกรในการทำงาน และกรวิเคราะห์ออกแบบการเสนอผลงาน

ครูภาษาไทย 5 สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ตอบคำถาม การค้นหาคำตอบ การพูดนำเสนอ และการเอาใจใส่ต่อ งานที่ได้รับมอบหมาย

ครูภาษาไทย 8 สังเกตพฤติกรรม การสรุปความ มารยาทในการฟัง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

3.2.3 การตรวจผลงาน

จากการสังเกต พบว่า หลังจากเรียนจบเรื่องหนึ่งๆ ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีตรวจผลงานจากแบบฝึกหัด หรือจากชิ้นงานต่างๆ ซึ่งเป็นผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนจึงประเมินผู้เรียนจากผลงานดังกล่าวในลักษณะงานเดียว โดยไม่ได้ดูเพียงคุณภาพของผลงานที่ออกมาเท่านั้นแต่ยังประเมินไปถึงกระบวนการทำงานของผู้เรียน และสิ่งที่คุณเรียนแสดงออกขณะผลิตงานชิ้นนี้ด้วย ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกตต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 3 ตรวจผลงานการเขียนของผู้เรียน สังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคลขณะทำชิ้นงาน

ครูภาษาไทย 4 การตรวจผลงานจากการทำแบบฝึกหัด และการทำแบบทดสอบก่อนเรียน การถามคำถามและสังเกต พฤติกรรมนักเรียนขณะทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ครูภาษาไทย 5 การรายงานหน้าชั้นโดยใช้สื่อ พาวเวอร์พอยท์ และตรวจผลงานนักเรียนจากรายงานรูปเล่ม

ครูภาษาไทย 6 ตรวจผลงานจากแบบฝึกหัดพร้อมทั้งสังเกตผู้เรียนจากความรับผิดชอบในการส่งงาน

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ในส่วนของการวัดและประเมินผลของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการตรวจผลงานผู้เรียนในการประเมินผล การเรียนรู้หลังจากสอนจบเนื้อหาในแต่ละคาบเรียน ผลงานที่พบส่วนใหญ่เป็นแบบฝึกหัดหรือใบงานที่ครูจัดทำขึ้นให้ผู้เรียนทำเพื่อสรุปความรู้ที่สอนทั้งหมดในแต่ละเรื่อง นอกจากนี้ยังมี การตรวจชิ้นงานต่างๆ ตามรูปแบบที่ครูกำหนด ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวตรงกับผลจากการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่พบการตรวจผลงานในช่วงเวลาว่างเรียน เนื่องจาก

ผลงานที่ครูประเมินเป็นผลงานที่ใช้ตรวจเพียงสรุปความรู้ในแต่ละคาบเรียน ไม่ใช่การสรุปความรู้รวบยอดหลังจากเรียนจบหน่วยการเรียนรู้หนึ่งๆ ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 3 ตรวจชิ้นงานการเขียนนิทานหลักภาษา

ครูภาษาไทย 4 ตรวจใบงานที่นักเรียนทำท้ายคาบเรียน

ครูภาษาไทย 5 ตรวจแผนภาพความคิดการจับใจความสำคัญ

ครูภาษาไทย 6 ตรวจแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้แบบประเมินการเรียนรู้ที่ไม่ได้เป็นแบบแผน แต่เป็นแบบประเมินในลักษณะที่ครูคิดขึ้นเอง ซึ่งครูส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือในการประเมินการสังเกตมากที่สุด ตามด้วยแบบประเมินผลงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 แบบประเมินผลการสังเกต

จากการสังเกต พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้แบบประเมินผลการสังเกตเพื่อใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียน โดยครูประเมินพฤติกรรมผู้เรียนจากการพูด แสดงความคิดเห็น พฤติกรรมการอ่าน การแสดงละครหน้าชั้นเรียน และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการนำเสนอหน้าชั้นเรียน (ดูตัวอย่างแบบประเมินในภาคผนวก ง) ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกตต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 แบบประเมินการแสดงละคร

ครูภาษาไทย 2 แบบประเมินการพูดแสดงความคิดเห็น

ครูภาษาไทย 3 แบบประเมินการพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ครูภาษาไทย 4 แบบบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม

ครูภาษาไทย 5 แบบสังเกตการพูดหน้าชั้นเรียน

ครูภาษาไทย 6 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่าน

ครูภาษาไทย 7 แบบประเมินการอภิปราย แบบประเมินการท่องอาขยาน

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ในส่วนของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่ประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการสังเกตเป็นส่วนมาก ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้จึงเป็นแบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่คุณต้องการประเมิน แบบประเมินการสังเกตดังกล่าวจึงมีหลายรูปแบบเพื่อให้ครอบคลุมการประเมินพฤติกรรมในทุกด้านที่ผู้เรียนแสดงออกมาให้คุณได้เห็น ซึ่งผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวตรงกับผลจากการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยมีเครื่องมือในการประเมินตรงกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ได้เข้าไปสังเกตการเรียนการสอน (ดูตัวอย่างแบบประเมินในภาคผนวก ง) ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 แบบประเมินการแสดงละคร

ครูภาษาไทย 2 แบบประเมินการพูดแสดงความคิดเห็น

ครูภาษาไทย 4 แบบบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม

ครูภาษาไทย 6 แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่าน

3.3.3 แบบประเมินผลงาน

จากการสังเกต พบว่า ครูใช้แบบประเมินผลงานในการตรวจประเมินผลงานหรือชิ้นงานที่คุณมอบหมายให้ผู้เรียนทำ ซึ่งผลงานที่พบจากการไปสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียนครูใช้แบบประเมินผลงานในรูปแบบของรายงานรูปเล่ม และใบความรู้จากเรื่องที่เรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกต ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 2 แบบประเมินการเขียนรายงาน

ครูภาษาไทย 5 แบบประเมินการทำรูปเล่มรายงาน

ครูภาษาไทย 8 แบบประเมินใบความรู้จากเรื่องที่เรียนท้ายคาบ และ
แบบประเมินการเขียนรายงาน

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ในส่วนของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูส่วนหนึ่งใช้แบบประเมินผลงานผู้เรียนในการประเมินผลการเรียนรู้จากการตรวจชิ้นงานหรือผลงานที่คุณมอบหมายให้ทำ ดังนั้นเครื่องมือ

ที่ใช้จึงเป็นแบบประเมินเพื่อใช้ในการบันทึกผลคะแนนเกี่ยวกับรูปแบบและขั้นตอนในการทำผลงาน
นั้นๆ ซึ่งผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวตรงกับผลจากการสังเกตการเรียนการสอน
ในชั้นเรียน โดยมีเครื่องมือในการประเมินเป็นแบบบันทึกคะแนนการตรวจผลงาน สามารถใช้
ประเมินได้ทั้งการตรวจรายงานรูปเล่ม และชิ้นงานต่างๆ รวมถึงการวางแผนและกระบวนการใน
การทำงานด้วย ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 2 แบบบันทึกคะแนนการตรวจผลงาน

3.3 กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม
เป็นส่วนใหญ่ ทั้งแบ่งกลุ่มใหญ่เพื่อทำกิจกรรมการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การแบ่งกลุ่มอภิปราย
แสดงละครหน้าชั้นเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งห้องในการอ่านทำนองเสนาะพร้อมกัน หรือ
อภิปรายร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกตต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 ให้นักเรียนเขียนบทละคร และแบ่งกลุ่มแสดงละครตามเนื้อหาที่
กำหนดและร่วมกันอภิปรายตอบคำถามในชั้นเรียน

ครูภาษาไทย 2 การนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียนประกอบสื่อพาวเวอร์พอยท์
และให้นักเรียนพุดวิจาร์ณีกุ่มเพื่อนหลังจากรายงานจบ

ครูภาษาไทย 3 ให้นักเรียนเขียนเรียงความแสดงทัศนะ โดยให้นักเรียนร่วมกัน
คิดหัวข้อเสนอครู และแต่ละคนเลือกทำเพียง 1 หัวข้อ

ครูภาษาไทย 4 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันวางแผนการแสดงละครจากเนื้อเรื่องที่
เรียนและเขียนโครงเรื่องส่งครูในคาบเรียนนั้น และหลังจากแสดง
ละครให้นักเรียนออกมาวิจาร์ณีกุ่มเพื่อนหน้าชั้นเรียน

ครูภาษาไทย 5 การพุดนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน และร่วมกันอภิปรายกลุ่มเพื่อน
ที่ออกไปรายงานหน้าชั้น การนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน
ประกอบ พาวเวอร์พอยท์ ให้นักเรียนออกมาพุดวิจาร์ณีกุ่ม
เพื่อนหลังจากฟังเพื่อนนำเสนอ

ครูภาษาไทย 6 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในคาบเรียน และออกมาเขียนกระดานหน้าชั้นให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามที่ครูเขียนบนกระดาน เขียนเนื้อเพลงที่นักเรียนชอบและออกมาร้องเพลงนั้น

ครูภาษาไทย 7 ให้นักเรียนอ่านภาพเป็นทำนองเสนาะพร้อมกันทั้งห้อง โดยครูอ่านเป็นตัวอย่างก่อนและนักเรียนอ่านตาม ให้นักเรียนดูภาพ แล้วร่วมกันตอบคำถามจากรูปภาพ

ครูภาษาไทย 8 การอภิปรายร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ในส่วนของกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่มโดยการอภิปรายความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนภายในกลุ่มหรือออกมาพูดหน้าชั้น และให้นักเรียนออกมาอ่านบทกลอนให้เพื่อฟังหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นจากเนื้อหา

ครูภาษาไทย 5 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มระดมสมองเพื่อพิจารณาคุณค่าจากวรรณคดี

ครูภาษาไทย 7 ครูให้ตัวแทนนักเรียนออกมาอ่านบทกลอนหน้าชั้น

ครูภาษาไทย 8 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็นในการเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการดูตัวอย่าง บนหลักเหตุผล โดย เลือกใช้ภาษาสุภาพ สร้างสรรค์ เป็นไปตามเวลาที่กลุ่มกำหนดด้วยความรับผิดชอบในการร่วมกลุ่ม

3.4 ผลงานของนักเรียน

จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน พบว่า ผลงานของนักเรียนส่วนใหญ่ ครูจะมอบหมายให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคลมากกว่า แต่ถ้าเป็นรายกลุ่มจะเป็นงานชิ้นใหญ่หรือโครงการซึ่งต้องใช้เวลาในการทำพอสมควร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.4.1 งานกลุ่ม

จากการสังเกต พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้ผู้เรียนทำงานในลักษณะของกิจกรรมกลุ่ม เช่น การทำรายงานรูปเล่ม การเขียนโครงเรื่องบทละครหรืองานเขียนอื่นๆ ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกต ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 1 ให้นักเรียนเขียนบทละครส่งครูเพื่อแสดงละครในคาบถัดไป

ครูภาษาไทย 2 สื่อพาวเวอร์พอยท์ และรายงานรูปเล่ม

ครูภาษาไทย 4 แบบฝึกหัดก่อนเรียน และโครงเรื่องของบทละคร บทละคร และการแสดงหน้าชั้นเรียน

ครูภาษาไทย 5 สื่อพาวเวอร์พอยท์ และรายงานรูปเล่มเกี่ยวกับเรื่องที่ออกไป รายงานหน้าชั้นเรียน

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ในส่วนของผลงานที่ครูมอบหมายให้ผู้เรียนของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ซึ่งผลงานที่ออกมาจะเป็นงานชิ้นใหญ่หรือมีรายละเอียดมากกว่างานชิ้นเล็กที่ทำเป็นรายบุคคล ผลงานกลุ่มดังกล่าวคือรายงานรูปเล่ม และโครงเรื่องบทละคร

3.4.2 งานเดี่ยว

จากการสังเกต พบว่า ครูให้ผู้เรียนทำงานเดี่ยวในรูปแบบของกิจกรรมการเขียนใบงาน หรือแบบฝึกหัด ดังรายละเอียดจากการสังเกต ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 3 เรียงความ 1 เรื่อง โดยเลือกหัวข้อจากที่ครูกำหนดให้

ครูภาษาไทย 6 แบบฝึกหัดให้นักเรียนทำและส่งในคาบเรียน

ครูภาษาไทย 7 ใบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนเขียนเนื้อเพลงและส่งครูในชั้นเรียน และแยกคำแต่ละคำว่าเป็นคำชนิดใดใน 7 ชนิด แยกตัวสะกดตามมาตรา

ครูภาษาไทย 8 ให้นักเรียนทำใบงาน ใบความรู้จากเรื่องที่เรียน

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ในส่วนของผลงานที่ครูมอบหมายให้ผู้เรียนของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ครูให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นใบงานหรือใบกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้ก็จะเป็นผลงานการเขียนอื่นๆ เช่น บทความ และเรียงความ

3.5 ผู้ที่ประเมินผลการเรียนรู้

จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นผู้ประเมินผู้เรียน แต่ในบางโอกาสครูก็ให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินผลงานตนเอง หรือประเมินผลงานของเพื่อน หรือให้ผู้เรียนประเมินร่วมกับครู ดังตัวอย่างข้อมูลการสังเกตต่อไปนี้

- ครูภาษาไทย 1** ครูเป็นผู้ประเมินจากการสังเกต และการตอบคำถามของนักเรียน
- ครูภาษาไทย 2** ครูเป็นผู้ประเมินผู้เรียนโดยการสังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้น นอกจากนั้นก็ให้ส่งตัวแทนประเมินเพื่อนที่ออกมารายงานหน้าชั้นและประเมินกลุ่มของตนเอง
- ครูภาษาไทย 3** ครูเป็นผู้ประเมินงานเขียนเรียงความของนักเรียน และเพื่อน ๆ ร่วมกับครูประเมินเพื่อนที่ออกมาพูดหน้าชั้นเรียน
- ครูภาษาไทย 4** ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียนจากแบบฝึกหัดก่อนเรียน และสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนร่วมกันประเมินการแสดงผลของกลุ่มเพื่อนโดยส่งตัวแทนออกมาวิจารณ์หน้าชั้นเรียน และประเมินโดยใช้แบบประเมินการแสดงผลที่ครูกำหนดให้
- ครูภาษาไทย 5** ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินเพื่อนที่ออกมารายงานหน้าชั้นเป็นรายบุคคล แล้วให้คะแนนเป็นกลุ่มโดยดูจากภาพรวม และให้ตัวแทนนักเรียนมีส่วนร่วมออกมาพูดประเมินเพื่อนหน้าชั้น ครูเป็นผู้ประเมินผู้เรียนโดยการสังเกต และให้เพื่อนประเมินเพื่อนโดยออกมาวิจารณ์หน้าชั้นทีละคน รวมทั้งประเมินตนเอง
- ครูภาษาไทย 6** ครูเป็นผู้ประเมินจากการสังเกต ตรวจผลงาน สัมภาษณ์ และนักเรียนมีส่วนร่วมประเมินการตอบคำถามของเพื่อนในชั้นเรียน ร่วมกับครู และร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดรวมทั้งอธิบาย

ครูภาษาไทย 7 ครูเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมผู้เรียนขณะตอบคำถาม อ่าน ทำนองเสนาะ ขณะร่วมกันพิจารณาความถูกต้องของคำศัพท์ ในเนื้อเรื่อง

ครูภาษาไทย 8 ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียนขณะทำใบงานและร่วมกันอภิปราย คำตอบ

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ครูจะเป็นผู้ประเมินผู้เรียนเกือบทั้งหมด แต่จะมีบ้างที่ผู้เรียนได้ประเมินพฤติกรรมหรือผลงานของตนเอง หรือตรวจผลงานให้เพื่อน รวมทั้งการร่วมกันประเมินทั้งห้องเรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวตรงกับผลจากการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยการประเมินนั้นครูกำหนดให้ใช้เกณฑ์ในการประเมินเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นครูประเมิน หรือผู้เรียนเป็นผู้ประเมินเองก็ตาม ดังตัวอย่างข้อมูลจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 6 นักเรียนร่วมกันตรวจสอบคำตอบในทุกคำถาม และช่วยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

ครูภาษาไทย 7 ผู้ฟังประเมินการพูดของผู้แทนกลุ่มตามแบบประเมินด้วยความซื่อสัตย์ ถูกต้องตามหลักวิชา

ครูภาษาไทย 8 นักเรียนตรวจสอบพฤติกรรมตนเอง แล้วเขียนบันทึกลงสมุด

3.6 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์รูบริคในการประเมินผู้เรียน โดยเป็นเกณฑ์ที่ครูสร้างขึ้นเองตามสภาพที่เหมาะสมกับการประเมินผู้เรียน ซึ่งปรับมาจากรูปแบบเกณฑ์ที่อิงตามมาตรฐานตัวชี้วัด มีทั้งประเมินเป็นรายบุคคล และประเมินเป็นรายกลุ่ม ซึ่งเกณฑ์การประเมินที่ใช้ก็จะเป็นไปตามลักษณะของผลงานและวิธีการที่ใช้ในการประเมินตามรูปแบบของรูบริคที่ให้คะแนนผู้เรียนเป็นลำดับคะแนนตามรายละเอียดของเนื้อหาที่ครูเป็นผู้กำหนด และนอกเหนือจากนั้นครูจะมีคะแนนพิเศษให้สำหรับคนที่ทำตามคำสั่งครูอย่างเคร่งครัด และเป็นที่น่าพอใจ หรือหักคะแนนผู้เรียนที่ไม่ทำตามกฎเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้ ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกตต่อไปนี้

- ครูภาษาไทย 1** ประเมินเป็นรายบุคคลจากการถามคำถาม และประเมินเป็นรายกลุ่มจากการทำงานในกลุ่ม มีการให้คะแนนนักเรียนคนที่ทำงานในคาบโดยไม่ใช้เสียงเพื่อเป็นคะแนนจิตพิสัย
- ครูภาษาไทย 2** เกณฑ์ในการพูดหน้าชั้นครูประเมินจากท่าทาง น้ำเสียง การสื่อสารกับเพื่อนในชั้น สื่อพาวเวอร์พอยท์ เนื้อหา อักษรระ การใช้ภาษา มารยาทของผู้พูดและผู้ฟัง โดยพิจารณาเป็นรายบุคคลแต่ให้คะแนนเป็นภาพรวมรายกลุ่ม
- ครูภาษาไทย 3** เกณฑ์รูปรีดในการพูด และการเขียนเรียงความ ที่ครูเป็นผู้กำหนดเอง
- ครูภาษาไทย 4** ใช้เกณฑ์รูปรีดในการประเมินรายกลุ่ม ให้คะแนนเพิ่มสำหรับอาสาสมัครที่ออกมาวิจารณ์หน้าชั้น ใช้เกณฑ์ในการประเมินให้เพื่อนทุกคนประเมินโดยใช้เกณฑ์ที่ครูกำหนดขึ้นเอง และหักคะแนนผู้ที่ไม่สนใจการแสดงละคร
- ครูภาษาไทย 5** ให้คะแนนรวมเป็นรายกลุ่ม และประเมินเป็นรายบุคคลในขณะออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยดูจากสื่อพาวเวอร์พอยท์ วิธีนำเสนอ น้ำเสียงที่พูด อักษรวิธี บุคลิกภาพ และดูจากรูปเล่มรายงานของกลุ่ม
- ครูภาษาไทย 6** การส่งงานตามกำหนดเวลา
- ครูภาษาไทย 7** ใช้เกณฑ์รูปรีดประเมินการตอบคำถามของผู้เรียน ใครตอบไม่ได้หักคะแนน
- ครูภาษาไทย 8** ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจใบงานท้ายคาบเรียน โดยครูเป็นผู้เฉลยและให้นักเรียนร่วมกันออกความคิดเห็น

จากการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยทั้ง 8 คน พบว่า เกณฑ์ที่ครูใช้ในการประเมินผู้เรียนเป็นเกณฑ์รูปรีดตามรูปแบบที่กำหนด แต่ครูนำมาปรับเปลี่ยนการตั้งเกณฑ์ให้เข้ากับสภาพเนื้อหาและสภาพของผู้เรียนแต่ละห้องเรียนและแต่ละกลุ่ม ซึ่งผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวตรงกับผลจากการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ครูใช้จริงในการประเมินผู้เรียนขณะจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน

3.7 ข้อสังเกตเพิ่มเติม

จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เป็นไปตามแผนการที่วางไว้ เนื่องจากเวลาในการสอนไม่เพียงพอเป็นผลมาจากการเข้าห้องเรียนของผู้เรียนช้ากว่ากำหนด เพราะผู้เรียนต้องเปลี่ยนห้องเรียนในการเรียนแต่ละวิชา ซึ่งแต่ละห้องมีระยะไกลกันทำให้ต้องเสียเวลาในการเดินทาง ส่งผลให้กิจกรรมบางอย่างต้องเลื่อนออกไปและเสร็จสิ้นไม่ทันเวลา ดังนั้นครูจึงต้องแก้ปัญหาโดยการสั่งให้ผู้เรียนนำงานกลับไปทำเป็นการบ้าน หรือมาทำต่อในคาบหน้า ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสังเกตต่อไปนี้

ครูภาษาไทย 2 เริ่มการเรียนการสอนช้ากว่าเวลาที่กำหนด เนื่องจากเด็กต้องเดินจากห้องเรียนคาบที่แล้วมาที่ห้องเรียนภาษาไทย ทำให้กิจกรรมที่จะต้องทำให้เสร็จภายในคาบต้องสั่งทำเป็นการบ้าน

ครูภาษาไทย 3 งานที่ครูสั่งในคาบเรียนควรทำให้เสร็จก่อนหมดคาบ แต่นักเรียนทำไม่ทันเวลาครูจึงให้กลับไปทำเป็นการบ้านและนำมาส่งในวันถัดไป

ครูภาษาไทย 6 เนื่องจากเริ่มสอนช้ากว่าเวลาที่กำหนด ทำให้ไม่สามารถทดสอบจบภายในเวลาได้จึงต้องสอนเลยเวลาไปเล็กน้อย

ครูภาษาไทย 7 เนื่องจากเริ่มเรียนช้ากว่าเวลาทำให้ไม่สามารถทำได้ตามแผนที่วางไว้ได้อย่างครบถ้วน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริงของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย ประเภทการศึกษาสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2. ศึกษาการนำผลการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย และ 3. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม คือ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มี 2 กลุ่ม คือครูภาษาไทย และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกผลการสังเกตในชั้นเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวนทั้งหมด 287 คน และคัดเลือกครูที่จะเป็นผู้ให้สัมภาษณ์จากแบบสอบถามจำนวน 8 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหาความเชื่อมโยงของกลุ่มข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเพศหญิงร้อยละ 83.72 อยู่ในระดับอายุมากกว่า 50 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.81 โดยจบการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.53 ในสาขาเอกภาษาไทยมากที่สุดถึงร้อยละ 70.70 ส่วนใหญ่สอนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 50.69 จำนวนคาบเรียนที่ครูสอน 16-20 คาบ/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 53.49 ซึ่งครูร้อยละ 52.56 มีประสบการณ์การทำงานมาแล้ว 11 ปีขึ้นไป และจำนวนนักเรียนที่ครูรับผิดชอบมากที่สุดคือ 120 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80.93

2. การดำเนินการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทย

การประเมินผลการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักการและแนวคิดของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง และจากผลการวิจัยสามารถสรุปการประเมินดังกล่าวเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้

ด้านวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน พบว่ามีครูภาษาไทยมากถึงร้อยละ 93.49 มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะสอนมากที่สุด ในช่วงเวลาระหว่างเรียนครูส่วนใหญ่ต้องการตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียนถึงร้อยละ 78.60 และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไปจนครบกระบวนการ ร้อยละ 60.47 ตามลำดับ และหลังเรียนครูร้อยละ 80.93 ประเมินผู้เรียนเพื่อใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการเรียนการสอนครูภาษาไทย พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนรู้ในช่วงเวลาก่อนเรียนมาก เพราะการตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของผู้เรียนก่อนเริ่มเรียนจะทำให้ครูทราบว่าเมื่อเริ่มเข้าสู่บทเรียนครูควรจะจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคนอย่างไร ในระหว่างเรียนครูพัฒนาการผู้เรียนตลอดเวลา หากพบว่าผู้เรียนไม่เข้าใจหรือปฏิบัติไม่ได้ตรงส่วนไหนก็ต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมหรือวิธีการสอนในขณะนั้นทันทีเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น และหลังเรียนครูต้องการทราบถึงความรู้ทั้งหมดที่นักเรียนได้รับจากสิ่งที่ครูสอนเพื่อเป็นการวัดว่าผู้เรียนมีผลการเรียนที่สูงขึ้นหรือลดลง

2.2 ด้านที่ครูประเมินผู้เรียน

จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ด้านที่ครูส่วนใหญ่ประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน อยู่ในด้านทักษะและความสามารถมากที่สุด โดยครูร้อยละ 97.67 ประเมินผู้เรียนในเรื่องการสรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงมากที่สุด ซึ่งอยู่ในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม รองลงมาครูอีกร้อยละ 97.20 ประเมินผู้เรียนในด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน เรื่องหลักในการวิเคราะห์ วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรม และครูจำนวนร้อยละ 96.27 ประเมินการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในด้านกระบวนการคิดตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการเรียนการสอนครูภาษาไทย พบว่า ในแต่ละช่วงเวลาของการประเมินคือก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ครูจะเน้นการประเมินในด้านที่ต่างกัน ซึ่งในช่วงเวลาก่อนเรียนครูมีการประเมินด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียนมากที่สุด ส่วนในระหว่างเรียนจะเน้นไปที่ด้านกระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์และด้านทักษะความสามารถรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ช่วงเวลาหลังเรียนครูประเมินด้านเนื้อหาความรู้ควบคู่ไปกับการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

2.3 วิธีประเมินผลการเรียนรู้ในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

2.3.1 การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน พบว่า ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 64.19 ใช้แบบทดสอบในการประเมินผู้เรียนด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน โดยร้อยละ 37.20 ใช้วิธีการสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อประเมินในด้านคุณลักษณะของผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการเรียนการสอนครูภาษาไทย พบว่า ครูภาษาไทยใช้วิธีการที่หลากหลายขึ้นอยู่กับเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ครูใช้วิธีการสังเกตและพูดคุยถามคำถามเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนเข้าสู่บทเรียน ซึ่งครูส่วนหนึ่งที่ใช้แบบทดสอบในการประเมินก่อนเรียนให้เหตุผลว่าเป็นวิธีที่ทำได้ง่ายและสะดวกในการเก็บคะแนน

2.3.2 การประเมินผลการเรียนรู้อหว่างเรียน พบว่า ครูภาษาไทยร้อยละ 60.00 ใช้วิธีการตรวจผลงานนักเรียนในด้านกระบวนการคิด โดยใช้ในการสอนสาระการเขียน และครูภาษาไทยใช้วิธีการสังเกตในด้านของคุณลักษณะของผู้เรียนร้อยละ 57.67 โดยใช้ในการสอนสาระการอ่าน

จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการเรียนการสอนครูภาษาไทย พบว่า วิธีที่ครูใช้ตลอดการเรียนการสอนในช่วงระหว่างเรียนคือการถามคำถามเพื่อสังเกตผู้เรียนว่าสนใจและเข้าใจในเนื้อหาที่สอนมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ครูยังใช้วิธีตรวจผลงานจากใบงานที่ครูให้นักเรียนทำในคาบเรียนควบคู่กันไป

2.3.3 การประเมินผลการเรียนรู้หลังเรียน พบว่า ครูภาษาไทยร้อยละ 66.04 ใช้วิธีการตรวจผลงานนักเรียนเพื่อประเมินผู้เรียนในด้านทักษะและความสามารถในการเขียน และครูภาษาไทยใช้วิธีการทดสอบในด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียนมากถึงร้อยละ 59.06

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการเรียนการสอนครูภาษาไทย พบว่า ส่วนใหญ่ครูจะใช้แบบทดสอบในการประเมินผู้เรียนหลังจากเรียนจบ เนื่องจากเป็นวิธีที่ทำได้รวดเร็ว เป็นข้อมูลที่แน่นอนเก็บหลักฐานได้ง่าย แต่ในบางครั้งครูก็ใช้วิธีตรวจผลงานจากกิจกรรมรูปแบบอื่นๆ เช่น การแสดงละคร หรือให้ทำชิ้นงานตามที่กำหนด ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาที่เรียน

3. การนำผลการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนครูภาษาไทยร้อยละ 61.86 นำผลการประเมินไปใช้เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูภาษาไทยร้อยละ 59.53 นำไปปรับใช้กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และครูภาษาไทยร้อยละ 59.06 นำผลการประเมินไปพัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้นตามลำดับ โดยครูนำไปใช้เกือบทุกครั้ง

ส่วนในการนำผลระหว่างเรียนไปใช้พบว่าครูนำผลการประเมินไปใช้ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเกือบทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.04 และร้อยละ 64.18 นำไปปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และร้อยละ 60.00 นำผลการประเมินไปใช้ช่วยเหลือและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เรียน ตามลำดับ และการนำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้ก็เช่นเดียวกัน ครูส่วนใหญ่ นำผลการประเมินไปใช้เกือบทุกครั้งในการช่วยเหลือและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และร้อยละ 55.34 นำผลการประเมินไปใช้จัดกิจกรรมหรือสอนเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการเรียนการสอนครูภาษาไทย พบว่า ครูทุกคนจะนำผลการประเมินก่อนเรียนไปใช้ปรับวิธีการสอนในขั้นต่อไปเพื่อให้เข้ากับพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน

ส่วนในระหว่างเรียนก็เช่นเดียวกัน ครูนำผลการประเมินมาปรับวิธีสอนในระหว่างสอนไปพร้อมๆกัน โดยสังเกตจากพฤติกรรมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมต่างๆในห้องเรียน และการนำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้ ครูนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาหน้าหรือปีการศึกษาถัดไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นไปตามหลักการและแนวคิดของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในด้านที่ครูประเมินผู้เรียนทั้งความรู้ความเข้าใจ ทักษะความสามารถต่างๆ ซึ่งประเมินผู้เรียนจากการปฏิบัติจริงที่แสดงออกมาให้เห็นในเชิงพฤติกรรมสามารถวัดได้โดยดูจากสิ่งทีกระบวนการทำงานตลอดการปฏิบัติในสภาพที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ลงมือปฏิบัติจริงในเรื่องที่เกิดขึ้นตามที่ประสบอยู่ในชีวิตประจำวัน และผลงานที่ได้จากการปฏิบัติก็เป็นผลงานที่เกิดขึ้นจากความเป็นจริงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในโลกแห่งความเป็นจริงได้ สอดคล้องกับแนวคิดของศิริชัย กาญจนวาสี (2546: 13) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำหรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวัง และผลผลิตที่มีคุณภาพจะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด

นอกจากนี้การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงยังเป็นการประเมินที่ต้องใช้วิธีในการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของการแสดงออกที่มาจากการปฏิบัติจริง รวมถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินก็ต้องอิงตามสภาพของหลักความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผลการประเมินที่ได้เป็นไปตามสภาพจริงที่ผู้เรียนเป็น ดังคำกล่าวของกิตติ กิตติศัพท์ (2547: 13) ซึ่งกล่าวถึงการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่าเป็นการประเมินผลที่ใช้วิธีการและเกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างเต็มเวลาของกิจกรรมในแต่ละโปรแกรม โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหรือสร้างผลงานออกมาเพื่อแสดงตัวอย่างของความรู้และทักษะที่ตนมี ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการประเมินนั้น จะมีลักษณะเหมือนและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าเป็น

การทดสอบ และข้อมูลของการประเมินผลได้มาจากการเก็บรวบรวมผลงานที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ อย่างสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การสังเกตพฤติกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ความเข้าใจ

ซึ่งการประเมินผลการเรียนรู้ในงานวิจัยฉบับนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันตาม หลักการและแนวคิดของการประเมินตามสภาพจริง ดังการอภิปรายผลต่อไปนี้ โดยมีประเด็น ในการอภิปรายผลการวิจัยดังกล่าว 4 ประเด็น ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

จากผลการวิจัย พบว่า ในช่วงก่อนและหลังเรียนครูมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียนในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะสอน และตัดสิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก และครูมีวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ในระหว่างเรียนเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่ จำเป็น และเจตคติของผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นความสอดคล้องกับหลัก ในการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อวัดและประเมินความก้าวหน้าของ นักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 183) ดังนั้นการที่ครูมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินพัฒนาการ และความก้าวหน้าของความรู้ที่นักเรียนได้รับ ก็เพื่อจะได้ทราบว่าจัดการเรียนการสอนของครู หรือเกณฑ์การประเมินที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่อย่างไร

2. ด้านที่ครูประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน

จากผลการวิจัยในด้านที่ครูประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน พบว่า ครูประเมินผู้เรียนในด้าน ทักษะและความสามารถเป็นหลัก ดังที่ ศิริชัย กาญจนวาสี (2546: 13) กล่าวไว้ว่า การแสดงออก ลงมือกระทำหรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวัง และผลผลิตที่มีคุณภาพจะเป็น การสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อย เพียงใด ซึ่งการปฏิบัติออกมาที่แสดงให้เห็นด้านทักษะ และความสามารถต่างๆ นี้ เป็นส่วนหนึ่ง ของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง รองลงมาเป็นการประเมินผู้เรียนด้านกระบวนการคิด ซึ่งครูส่วนใหญ่เน้นการคิดวิเคราะห์เป็นสำคัญ และในด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียน ดังนั้นการที่ครูเน้นประเมินด้านทักษะและความสามารถผู้เรียนแสดงให้เห็นว่าครูต้องประเมินผู้เรียน จากพฤติกรรมและการแสดงออกขณะทำกิจกรรมนั้น วิธีที่ประเมินจึงต้องเป็นวิธีที่ใช้ประเมิน การเรียนรู้ในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 183)

กล่าวไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน เป็นการสะท้อนให้เห็น การสังเกตสภาพงานปัจจุบัน (Current Work) ของนักเรียน และสิ่งทีนักเรียนได้ปฏิบัติจริง สะท้อน สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การบูรณาการความรู้ และการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในโลกรแห่งความเป็นจริงได้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2546: 65) ดังนั้นการประเมินในด้าน ทักษะความสามารถที่แสดงออกเป็นการประเมินตามสภาพจริง

3. วิธีการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

จากผลการวิจัย พบว่า วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของครูภาษาไทยส่วนใหญ่ ครูจะ ประเมินผู้เรียนก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบในการประเมินด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจ ในบทเรียน และด้านทักษะและความสามารถมากที่สุด นอกจากนั้นยังมีครูส่วนหนึ่งใช้วิธีการสังเกต และการสัมภาษณ์ในด้านกระบวนการคิดและด้านคุณลักษณะของผู้เรียนรองลงมา ส่วนในช่วง ระหว่างเรียนในชั้นนำและชั้นสอนครูภาษาไทยทุกคนใช้วิธีการสังเกตเพื่อประเมินผู้เรียนทุกด้าน ส่วนในชั้นสรุปครูใช้วิธีการตรวจผลงานเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับการประเมินในช่วงหลังเรียน ทีครูภาษาไทยเกือบทั้งหมดใช้วิธีการตรวจผลงานในการประเมินผู้เรียน โดยมีครูอีกจำนวนหนึ่ง ทีมีการประเมินโดยใช้แบบทดสอบรองลงมา

นอกจากนี้ยังพบว่าครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย จากผลการวิจัยดังกล่าวอภิปราย ได้ว่าครูต้องเลือกใช้วิธีการประเมินให้เหมาะสมกับสภาพของตัวผู้เรียนแต่ละบุคคล ด้านที่ต้องการ ประเมินผู้เรียน และธรรมชาติของเนื้อหาวิชาแต่ละบทเรียนเพื่อที่จะสามารถประเมินผู้เรียนได้ครบ ทุกด้าน ดังนั้นวิธีการประเมินที่ครูเลือกใช้จึงต้องเป็นวิธีการที่หลากหลาย โดยวิธีการที่ครูใช้ ในช่วงเวลาก่อนเรียน แม้ว่าครูส่วนใหญ่จะใช้แบบทดสอบเพื่อประเมินผู้เรียนในช่วงเวลาก่อนเรียน ก็ตาม แต่เนื่องด้วยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู ครูให้เหตุผลว่าการประเมินผลการเรียนรู้โดย การใช้แบบทดสอบเป็นวิธีที่ง่ายและรวดเร็วต่อการเก็บคะแนน และสะดวกแก่การประเมิน แต่วิธีนี้สามารถ วัดได้เพียงด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจในบทเรียนเท่านั้น ยังไม่สามารถวัด ผู้เรียนได้ครบทุกด้าน ดังนั้นการที่ครูจะประเมินผู้เรียนในด้านกระบวนการคิด ทักษะและ ความสามารถ หรือด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ครูจึงต้องใช้การประเมินวิธีอื่นควบคู่ไปกับการ ประเมินโดยใช้แบบทดสอบ

แบบทดสอบที่ครูใช้ส่วนใหญ่จะใช้ในเวลาก่อนเรียน และหลังเรียน และใช้วิธีประเมิน วิธีอื่นซึ่งเป็นวิธีการประเมินตามสภาพจริง เช่น วิธีการสังเกตผู้เรียนขณะทำแบบทดสอบ ขณะฟังครู

สอนในห้องเรียน หรือแม้แต่ขณะทำกิจกรรมในชั้นเรียน นอกจากนั้นการใช้วิธีตรวจผลงาน ในช่วงเวลาระหว่างเรียนและหลังเรียนก็เป็นวิธีที่ครูใช้บ่อยครั้งนอกเหนือจากการทำแบบทดสอบ เนื่องด้วยเนื้อหาในบางเรื่องที่เรียนไม่สามารถวัดและประเมินได้จากแบบทดสอบเท่านั้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Buke, Forarty และ Belgrad (อ้างถึงใน เฉลิมพล พินทอง, 2542) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินรอบด้านด้วยวิธีการที่หลากหลาย คือ ประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะ ด้วยเครื่องมือที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ และกระทำหลายครั้งอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาเวลาที่การเรียนรู้เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกิตติ กิตติศัพท์ (2547: 13) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริงต้องใช้วิธีการและเกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน อย่างเต็มเวลาของกิจกรรม ที่มีลักษณะเหมือนและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่า เป็นการทดสอบ และข้อมูลของการประเมินผลได้มาจากการเก็บรวบรวมผลงานที่ผู้เรียนได้ ปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การสังเกตพฤติกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ

นอกจากนี้ในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงจะมีการประเมินหลายลักษณะ กล่าวคือ นอกจากครูจะเป็นผู้ประเมินผู้เรียนเองแล้ว ผู้เรียนยังมีโอกาสได้ประเมินผลงานของตนเอง หรือประเมินผลงานของเพื่อนได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการประเมินร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งโดยส่วนใหญ่ครูจะให้เกณฑ์ในการประเมินผู้เรียนก่อนเพื่อให้ผู้เรียนประเมินตามที่ครูกำหนดไว้ และหลังจากประเมินเสร็จแล้วครูก็จะนำงานประเมินไปประเมินอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ลักษณะการประเมินเช่นนี้เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของ ทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง สามารถพัฒนา ข้อมูลได้ (กรมวิชาการ, 2545: 159) ซึ่งการประเมินโดยผู้เรียนนี้สอดคล้องกับหลักการประเมิน การเรียนรู้ที่เป็นสภาพจริง ที่เน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยผู้สอนควรร่วมมือกับผู้เรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และร่วมกันตรวจสอบว่าได้เรียนรู้มากน้อยเพียงใด (Herron, 1988)

4. ปัญหาในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

จากผลการสัมภาษณ์และสังเกตการเรียนการสอนครูภาษาไทย พบว่า การประเมิน การเรียนรู้บางส่วน of ครูภาษาไทยยังไม่เป็นไปตามหลักการและแนวคิดของการประเมิน การเรียนรู้ตามสภาพจริง เกิดจากปัจจัยหลายประการที่ทำให้ครูไม่สามารถประเมินผู้เรียนให้

เป็นไปตามสภาพจริงได้ทั้งหมด และวิธีการที่ใช้ประเมินการเรียนรู้บางวิธียังไม่เป็นการประเมินตามสภาพจริงเนื่องจากผลกระทบจากปัญหาเรื่องเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ภาระงานที่ครูต้องรับผิดชอบมีอยู่มาก ประกอบกับจำนวนผู้เรียนที่รับผิดชอบมีมากเกินไป ทำให้การประเมินเป็นไปได้อย่างไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

จากปัญหาในเรื่องของภาระงานที่ครูภาษาไทยต้องรับผิดชอบในปัจจุบันเพิ่มสูงขึ้น ทั้งภาระงานด้านการเรียนการสอน และภาระด้านกิจกรรมภายในโรงเรียน ทำให้ครูมีเวลาไม่เพียงพอในการดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง เนื่องด้วยเนื้อหาวิชาที่ครูต้องรับภาระเป็นหลัก ตามความรับผิดชอบในหน้าที่แล้ว ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การเตรียมเอกสารเพื่อใช้ในการเรียนการสอน การควบคุมดูแลผู้เรียนให้อยู่ในความรับผิดชอบและกฎเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดช่วงเวลาเวลาแต่ละภาค การศึกษา นอกจากนี้ครูยังต้องแบกรับภาระนอกเหนือจากงานในความรับผิดชอบหลัก ซึ่งเป็นกิจกรรมภายในโรงเรียนด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี การศึกษาอบรมดูงานภายนอก หรือแม้กระทั่งกิจกรรมนันทนาการของทางโรงเรียนซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำ ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลทำให้ครูต้องจัดสรรเวลาไปทำงานเหล่านั้น งานด้านการวัดและประเมินผลจึงประสบปัญหาเนื่องจากธรรมชาติของวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องอาศัยความละเอียดถี่ถ้วนในการวัดและประเมินเพราะเป็นวิชาที่เน้นทางด้านภาษาเป็นสำคัญ ดังนั้นเมื่อครูมีเวลาในการวัดและประเมินลดลงจึงทำให้การประเมินผลผู้เรียนไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาที่วางไว้ อาจล่าช้ากว่าเวลาอันสมควร หรืออาจไม่สามารถประเมินผลได้เลย ประกอบกับจำนวนผู้เรียนต่อชั้นเรียนที่เพิ่มมากขึ้น ครูจึงต้องเพิ่มขอบเขตความรับผิดชอบมากขึ้นด้วยเช่นกัน ส่งผลให้ปัญหาที่มีอยู่จึงยังไม่ได้รับการแก้ไขมากเท่าที่ควร

ดังนั้นปัญหาเหล่านี้เป็นผลต่อการประเมินของครูทั้งสิ้น ในบางครั้งครูจึงต้องประเมินผู้เรียนด้วยวิธีที่สะดวกและรวดเร็วเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เสร็จทันตามเวลาที่มีอยู่จำกัด นอกจากนี้ตัวผู้เรียนเองก็เป็นปัญหาหลักในการประเมินเนื่องจากไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ครูไม่สามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากขาดความร่วมมือจากผู้ได้รับการประเมิน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ครูยังขาดการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงในบางช่วงเวลาเนื่องจากปัญหาผลกระทบในเรื่องต่างๆ และปัญหาเรื่องของการจัดการเรียนการสอนประกอบกับจำนวนผู้เรียนมีมากเกินไป ซึ่งปัญหาดังกล่าวควรได้รับการแก้ไขที่ต้นเหตุ เนื่องจากการบริหารจัดการด้านปริมาณและคุณภาพควรจะให้ไปในทางเดียวกัน และสมเหตุสมผลมากที่สุด ผู้รับผิดชอบควรถึงเห็นปัญหาในส่วนนี้และดำเนินการแก้ไข โดยควบคุมปริมาณผู้เรียนแต่ละชั้นเรียนให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมตามกำลังที่ครูจะสามารถรับผิดชอบได้ทั่วถึง และกำหนดภาระงานของครูให้ชัดเจนเพื่อให้การประเมินผู้เรียนมีคุณภาพ

นอกจากนี้ครูยังต้องศึกษาวิธีการและแนวทางในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างถ่องแท้ เพื่อสามารถนำมาแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม โดยโรงเรียนควรมีการจัดอบรมเรื่องวิธีการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนให้แก่ครูภาษาไทยที่ประสบปัญหาต่างๆ และต้องการความช่วยเหลือ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากครูในการทำแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ รวมถึงการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงในด้านของครูและการเรียนการสอน แต่ไม่ได้ศึกษาในด้านของผู้บริหาร และทางด้านหลักสูตรในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลในเชิงกว้างกว่านี้ เนื่องจากปัญหาที่ครูพบส่วนใหญ่เป็นปัญหาของส่วนรวมด้วย หากได้ข้อมูลจากส่วนนี้ก็เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการประเมินการเรียนรู้ของครูต่อไป

2.2 ควรมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินการเรียนรู้ที่มากขึ้น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งการประเมินตามสภาพจริงจะใช้วิธีประเมินให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน และลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกัน และช่วงอายุของผู้เรียนที่มากขึ้น รวมทั้งลักษณะของผู้เรียนซึ่งเป็นอีกแบบหนึ่ง หากมีการศึกษาการปฏิบัติงานด้านประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จะทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และสามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับข้อมูลจากงานวิจัยนี้ว่ามีลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

2.3 จากงานวิจัยฉบับนี้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นกลุ่มประชากรที่เจาะจงในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ยังไม่ได้เป็นตัวแทนทั้งหมดของประเทศไทย ดังนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่กว้างขวางและมีความหลากหลายมากขึ้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไป จึงควรเก็บข้อมูลโดยใช้ตัวแทนกลุ่มประชากรที่กระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ โดยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละภูมิภาคให้ครบทุกภูมิภาคจากโรงเรียนที่อยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคกลาง และใช้ข้อมูลความแตกต่างของแต่ละภูมิภาคที่ส่งผลกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาตั้งเป็นประเด็นในการวิจัยอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ดีเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่กว้างขึ้นและหลากหลายกว่าเดิม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กิตติ กิตติศัพท์. (2547). การประเมินตามสภาพจริง. วารสารโรงเรียนนายเรือ (4 ตุลาคม – ธันวาคม): 8-18.
- เฉลิมพล พินทอง. (2542). การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนันท์ เกียรติสิริสาสน์. (2549). การศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2547). การพัฒนารูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงจาก การเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิวต์ มณีโชติ. (2549). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2546). การประเมินผลตามสภาพจริง. สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2544). หลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2545). Portfolio กับการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.
- ผดุงชัย ภูพัฒน์. (2551). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เล่มที่ 9 เรื่องการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของ สกสค.

- ผู้จัดการออนไลน์. (2552). **เด็กไทยอาการหนัก ประถม-มัธยมศึกษาไทยมีปัญหาประสมคำ เรียงประโยคผิดซ้ำ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.tlcthai.com/webboard/view_topic.php [22 มกราคม 2554].
- พวงเล็ก อุดระ. (2539). **วิธีสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2546). การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สอดคล้องตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. ใน สุวัฒนา เอี่ยมอพรพรรณ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และกมลพร บัณฑิตยานนท์ (บรรณาธิการ), **แนวคิดและแนวปฏิบัติ สำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู**, หน้า 188-212. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนต์ชัย ปาณธูป. (2553). **การประเมินผลตามสภาพจริง: กระบวนการหนึ่งในการยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://gotoknow.org/blog/monchai-tunu/392602> [5 กุมภาพันธ์ 2554]
- วรวรรณ ศรีเสถียร. (2545). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้โครงการ เกม และการประเมินตามสภาพจริง โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างสุขภาวะ และจริยธรรม วิชา ท 306 ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.wattano.ac.th/pantip/index.php> [22 มกราคม 2554]
- วิชาการ, กรม. (2539). **การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิชาการ, กรม. (2545). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- วันทนา มาศวรรณ. (2553). **นวัตกรรมการแก้ปัญหาสอนอ่านภาษาไทย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://gotoknow.org/blog/sirinta2/384527>. [22 มกราคม 2554]
- ศรัญญา รัตนศิริ. (2550). **การวิเคราะห์สภาพการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2543). **การประเมินการเรียนรู้: ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2546). นโยบายการประเมินผลการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ. ใน สุวิมล ว่องวาณิช (บรรณาธิการ), **การประเมินผลการเรียนรู้แนว
ใหม่**, หน้า 3-24. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2539). **การประเมินผลจากสภาพจริง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง, กรมสามัญศึกษา. (2540). **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2540). **การวัดและประเมินผลสภาพแท้จริงของนักเรียน**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2542). **โครงการอบรมครูผู้สอนกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ (วิทยาศาสตร์) และครูประจำห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2543). **แนวทางการนำมาตรฐานหลักสูตรไปสู่การออกแบบ
การจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินตามสภาพจริง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). **แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
(ร.ส.พ.).
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). **แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). **เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551: แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมนึก นนธิจันทร์. (2544). **การเรียนการสอนและการประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้ม
สะสมผลงานดีเด่น**. สุรินทร์: สำนักงานประถมศึกษาอำเภอปราสาท จังหวัด
สุรินทร์.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544ก). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตาม
สภาพจริง**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์.

- สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ. (2544ข). การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงเพื่อ
การประกันคุณภาพการเรียนรู้ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา เชียงใหม่:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2544). หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา: คู่มือ
การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สุจิตต์ เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม. (2538). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). การประเมินผลภาษาไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนันท์ สีพาย. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment). ปริญญาดุษฎีมหาบัณฑิต.
สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมชาย ตะโกพร. (2545). การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment).
[Online]. แหล่งที่มา: <http://www.nvc.th.edu/Pan5.html> [5 กุมภาพันธ์ 2554]
- สุภรัตน์ ภาระโกชน. (2532). ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การวัดและประเมินผลทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัทรรณ พิบูลย์. (2544). การประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร: จุลธรดีไซน์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2543). เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ที.ที.พี.รินทร์.
- สุวิทย์ มูลคำ, อรทัย มูลคำ. (2544). เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมลสมัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546ก). การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546ข). ทิศทางใหม่และมาตรฐานของการประเมินผู้เรียน. ใน สุวิมล ว่องวานิช
(บรรณาธิการ), การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. หน้า 65-82. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวาน
กราฟฟิค.
- อนูวัติ คุณแก้ว. (2548). หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา. (เอกสารสำเนา).

- อลิศรา ชูชาติ. (2546). การประเมินผลเพื่อการพัฒนา. ใน *สู่พัฒนา เข้มอรรถวรรณ, พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และกมลพร บัณฑิตยานนท์ (บรรณาธิการ), แนวคิดและแนวปฏิบัติ สำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู*, หน้า 228-242. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัฉรา ชีวพันธ์. (2552). *ภาษาพาสอน: เรื่องน่ารู้สำหรับครูภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัฉรา วงศ์โสธร. (2544). *การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อุทุมพร จามรมาน. (2546). การรายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน. ใน *การประเมินผล การเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรมาน. (2551). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน: เล่มที่ 1 หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

ภาษาอังกฤษ

- Drummond, C. M. (2003). *Authentic learner assessment in an online environment: Using instructional design techniques to create an assessment model for an introductory computer science course*. Doctor of Philosophy, Capella University.
- Gay, G. (1996). *Authentic assessment: A handbook for educators*. Menlo park, California: Addison-Wesley Publishing.
- Hart, D. (1994). *Authentic assessment*. [online]. Available from: <http://snow.utoron.ca/Learn2/greg/4294/authasmt.html> [6 February 2011]
- Hendrickson, K. I. (2010). *Authentic assessment in action: The challenges, success, and discoveries made in a 5th grade classroom*. Master of Arts, University of Alaska Fairbanks.
- Herrera, S. G., Murry, K. G. and Cabral, R. M. (2007). *Assessment accommodations for classroom teachers of faculty and linguistically diverse student*. USA: Pearson Education.

- Herron, M. (1988). Geochemical classification of terrigenous sands and shales from core and log data. *Journal of Sedimentary Petrology*. 58: 820-829.
- McMillan, J. H. (2001). **Understanding and evaluating educational research**. Upper Saddle River, NJ.: Prentice Hall.
- Mitchell, R. (1992). **Testing for learning: How new approaches to evaluation can improve American schools**. New York: Free Press.
- Nicholai, R. C. (2010). **Authentic assessment for Yuuyaraq middle school students based on the Yuuyaraq curriculum**. Master of Arts, University of Alaska Fairbanks.
- Nitko, A. J. (2004). **Educational assessment of students**. USA: Pearson Education.
- Palloff, R. M. and Pratt, K.. (2009). **Assessing the online learner resources and strategies for faculty**. United states of America: Awiley Imprint.
- Pratt, A. J. (2005). **Authentic assessment and evaluation approaches at the North Island Distance Education School**. Master of Arts, Royal Roads University (Canada).
- Wiggins, G. (1989). Teaching to the authentic Test. *Education Leadership*, 46(7): 141-147.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis**. New York: Harper and Row.
- Yu, H. (2007). **Teach workplace writing with authentic assessment in introductory technical writing classrooms**. Doctor of Philosophy, Illinois State University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของ
แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกผลการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

สถานที่ทำงาน : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุมาน

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สถานที่ทำงาน : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. อาจารย์จิตรา พิณโอภาส

ตำแหน่ง :ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สถานที่ทำงาน : สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนและจำนวนครู

รายชื่อโรงเรียนและจำนวนครูแต่ละโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	จำนวนครู (คน)
1	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	7
2	โรงเรียนราชินีนาถอาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2	6
3	โรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา	4
4	โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา	3
5	โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร	4
6	โรงเรียนโยธินบูรณะ	8
7	โรงเรียนราชวินิตมัธยม	6
8	โรงเรียนน้อยนพคุณ	2
9	โรงเรียนราชาธิวาส	2
10	โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย	4
11	โรงเรียนมักกะสันพิทยา	2
12	โรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์ฯ	5
13	โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	5
14	โรงเรียนเบญจมราชาลัย	4
15	โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์	5
16	โรงเรียนวัดบวรนิเวศ	2
17	โรงเรียนวัดสังเวช	2
18	โรงเรียนวัดราชบพิธ	5
19	โรงเรียนสตรีวิทยา	7
20	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	8
21	โรงเรียนเทพศิรินทร์	4
22	โรงเรียนวัดสระเกศ	1
23	โรงเรียนสายปัญญา ในพระราชินูปถัมภ์	4
24	โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ	4
25	โรงเรียนปัญญาวรคุณ	4
26	โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม	2
27	โรงเรียนทวีธาภิเศก 2	3
28	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน	5
29	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี	2

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	จำนวนครู (คน)
61	โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม	6
62	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง	5
63	โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน	4
64	โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม	2
65	โรงเรียนทวีธาภิเศก	6
66	โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม	6
	รวมทั้งสิ้น	287

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถามครูเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการ
การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- แบบบันทึกผลการสังเกตการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การประเมินผลการเรียนรู้ของครูภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัย

นางสาวพรหมธิดา พงศ์พรหม

นิสิตครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

ด้วยดิฉัน นางสาวพรหมธิดา พงศ์พรหม นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น”

ในการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูอาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามนี้ ซึ่งคำตอบและข้อมูลส่วนตัวของท่าน จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการศึกษาด้ว การประเมินผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

แบบสอบถามฉบับนี้ มีจำนวนทั้งหมด 9 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมี 8 ข้อ จำนวน 1 หน้า (หน้า 1)

ตอนที่ 2 การดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน จำนวน 1 หน้า (หน้า 2)

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน จำนวน 6 หน้า (หน้า 3-8)

ตอนที่ 3 การนำผลการประเมินการรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนไปใช้ จำนวน 1 หน้า (หน้า 9)

คำชี้แจง ความหมายของศัพท์ในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีดังต่อไปนี้

1. **ระยะของการประเมิน** หมายถึง ช่วงเวลาของการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน แบ่งเป็นช่วง ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน
2. **ก่อนเรียน** หมายถึง ก่อนเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือก่อนเริ่มเรียนบทเรียนตามจุดประสงค์ใหม่
3. **ระหว่างเรียน** หมายถึง ระหว่างการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือระหว่างเรียนบทเรียนนั้นๆ
4. **หลังเรียน** หมายถึง หลังจากผู้เรียนเรียนจบแต่ละหน่วย หรือจบบทเรียนนั้นๆ
5. **การสัมภาษณ์** หมายถึง การสนทนา พูดคุย ซักถามด้วยปากเปล่า มีจุดมุ่งหมายทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นการสอบถามเพื่อให้ทราบถึงความรู้สึก ความคิด ความเชื่อและการกระทำด้านต่างๆ
6. **การสังเกต** หมายถึง การสังเกตเพื่อวัดและประเมินผลพฤติกรรม การแสดงออกทุกประเภท ในขณะที่นักเรียนร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และจดบันทึกไว้
7. **การใช้แบบสอบถาม** หมายถึง การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเอง และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีทั้งแบบสอบถามเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
8. **แบบทดสอบ** หมายถึง แบบทดสอบทักษะ ความรู้ความสามารถ ทั้งแบบทดสอบในลักษณะแบบเลือกตอบแบบมีตัวเลือก แบบถูก-ผิด และแบบทดสอบที่ให้นักเรียนเขียนตอบ แบบเติมข้อความลงในช่องว่างเป็นความเรียงและเป็นแผนภูมิ
9. **การตรวจผลงาน** หมายถึง การวัดผลโดยตรวจผลงานของนักเรียน โดยให้คะแนนจากผลการปฏิบัติ
10. **การทำรายงาน** หมายถึง การทำรายงานเสนอผลการค้นคว้า นำข้อมูลมาสังเคราะห์เรียบเรียงใหม่ และนำเสนอผลงานในลักษณะต่างๆเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม สามารถวัดได้ในด้านเนื้อหา
11. **การอภิปราย** หมายถึง การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึก และทัศนะต่างๆ ซึ่งครูสามารถสังเกตความสามารถและพฤติกรรมการใช้ภาษาจากการแสดงออก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
--

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดแบบสอบถามในตอนี่ 1 (มีคำถามทั้งหมด 8 ข้อ)

1. ชื่อ* (นาย, นาง, นางสาว).....นามสกุล.....

2. โรงเรียนที่สอน.....

3. อายุ 1) น้อยกว่า 25 ปี 2) 25-30 ปี 3) 31-35 ปี 4) 36-40 ปี
 5) 41-45 ปี 6) 46-50 ปี 7) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด 1)ปริญญาตรี สาขาวิชา.....
 2)ปริญญาโท สาขาวิชา.....
 3) วุฒิการศึกษา อื่นๆ.....

5. ระดับชั้นที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) มัธยมศึกษาปีที่ 1 2) มัธยมศึกษาปีที่ 2 3) มัธยมศึกษาปีที่ 3

6. จำนวนคาบที่สอนภาษาไทยต่อสัปดาห์

1) น้อยกว่า 10 คาบ/สัปดาห์ 2) 10-15 คาบ/สัปดาห์
 3) 16-20 คาบ/สัปดาห์ 4) 20 คาบ/สัปดาห์ขึ้นไป

7. ประสบการณ์การทำงาน 1) น้อยกว่า 2 ปี 2) 2-4 ปี 3) 5-7 ปี

4) 8-10 ปี 5) 11 ปีขึ้นไป

8. จำนวนผู้เรียนที่รับผิดชอบทั้งหมด

1) 30-60 คน 2) 61-90 คน 3) 91-120 คน 4) 120 คนขึ้นไป

หมายเหตุ * ข้อมูลในข้อที่ 1 นี้ ผู้วิจัยใช้สำหรับดำเนินการเก็บข้อมูลในขั้นต่อไปเท่านั้น

ผู้วิจัยมิได้มีการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวแก่สาธารณชน

ตอนที่ 2 การดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามในตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

2. โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง หรือช่องว่างในตาราง และเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้ (ในกรณีที่มีข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม)

1. วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนของนักเรียนของท่านคืออะไร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะสอน
- เพื่อแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถทางภาษาไทย
- เพื่อใช้ในการวางแผนการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.2 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนของนักเรียนของท่านคืออะไร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติของผู้เรียน
- เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม
- เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไปจนครบกระบวนการ
- เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน
- เพื่อเก็บคะแนน
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.3 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้หลังเรียนของนักเรียนของท่านคืออะไร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน
- เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนในครั้งต่อไป
- เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

2.1 ท่านประเมินสิ่งใดในแต่ละสาระบ้าง และท่านใช้วิธีการใดประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนของท่านก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

สาระที่ 1: การอ่าน					
สิ่งที่ประเมิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	วิธีประเมินผลการเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ช่วงเวลาของการประเมินผู้เรียน			
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน		หลังเรียน
			นำ	สอน	สรุป
1. ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน ☐ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ☐ หลักการอ่านแปลความ ตีความ และขยายความ ☐ การลำดับความจากเรื่องที่อ่าน ☐ การอธิบายคำเปรียบเทียบกับคำที่มีหลายความหมาย	☐ การสัมภาษณ์				
	☐ การสังเกต				
	☐ การใช้แบบสอบถาม				
	☐ การใช้แบบทดสอบ				
	☐ การตรวจผลงาน				
	☐ การทำรายงาน				
	☐ การอภิปราย				
	☐ อื่นๆ.....				
2. ด้านกระบวนการคิด ☐ การคิดวิเคราะห์ ☐ การคิดสังเคราะห์ ☐ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ☐ การคิดสร้างสรรค์ ☐ การคิดไตร่ตรอง ☐ การคิดแก้ปัญหา ☐ อื่นๆ.....	☐ การสัมภาษณ์				
	☐ การสังเกต				
	☐ การใช้แบบสอบถาม				
	☐ การใช้แบบทดสอบ				
	☐ การตรวจผลงาน				
	☐ การทำรายงาน				
	☐ การอภิปราย				
	☐ อื่นๆ.....				
3. ด้านทักษะและความสามารถในการอ่าน ☐ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง ☐ ตีความคำยากในเอกสารวิชาการ ☐ เขียนผังความคิดจากเรื่องที่อ่าน ☐ เขียนบันทึก หรือย่อความ และเขียนรายงานจากเรื่องที่อ่าน ☐ อ่านคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของเครื่องมือเครื่องใช้แล้วปฏิบัติตาม ☐ ระบุข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านอย่างสมเหตุสมผล ☐ อภิปรายแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	☐ การสัมภาษณ์				
	☐ การสังเกต				
	☐ การใช้แบบสอบถาม				
	☐ การใช้แบบทดสอบ				
	☐ การตรวจผลงาน				
	☐ การทำรายงาน				
	☐ การอภิปราย				
	☐ อื่นๆ.....				

สิ่งที่ประเมิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	วิธีประเมินผลการเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ช่วงเวลาของการประเมินผู้เรียน				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			นำ	สอน	สรุป	
4. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้ สาระการอ่าน ☐ ความสนใจในสิ่งที่อ่าน ☐ ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการอ่าน ☐ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ☐ การศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่อ่าน ☐ การมีระเบียบวินัยในตนเอง ☐ การรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง ☐ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ☐ การมีคุณธรรมจริยธรรมในการอ่าน	☐ การสัมภาษณ์					
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					

สาระที่ 2: การเขียน

สิ่งที่ประเมิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	วิธีประเมินผลการเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ช่วงเวลาของการประเมินผู้เรียน				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			นำ	สอน	สรุป	
1. ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน ☐ หลักในการเขียนสื่อสาร บรรยาย เรียงความย่อความ และแสดงความคิดเห็น ☐ การเขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำถูกต้องตามระดับภาษา ☐ หลักการเขียนจดหมายส่วนตัว และกิจธุระ ☐ หลักในการเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า และโครงการ ☐ หลักในการเขียนความเรียงขั้นสูง (Extended-Essay)	☐ การสัมภาษณ์					
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					
2. ด้านกระบวนการคิด ☐ การคิดวิเคราะห์ ☐ การคิดสังเคราะห์ ☐ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ☐ การคิดสร้างสรรค์ ☐ การคิดไตร่ตรอง ☐ การคิดแก้ปัญหา ☐ อื่นๆ.....	☐ การสัมภาษณ์					
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					

สิ่งที่ประเมิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	วิธีประเมินผลการเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ช่วงเวลาของการประเมินผู้เรียน				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			นำ	สอน	สรุป	
2. ด้านกระบวนการคิด ☐ การคิดวิเคราะห์ ☐ การคิดสังเคราะห์ ☐ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ☐ การคิดสร้างสรรค์ ☐ การคิดไตร่ตรอง ☐ การคิดแก้ปัญหา ☐ อื่นๆ.....	☐ การสัมภาษณ์					
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					
	3. ด้านทักษะและความสามารถในการฟัง ดู และพูด ☐ การพูดในโอกาสต่างๆ ☐ การพูดโน้มน้าวใจ ☐ การพูดแสดงความคิดเห็น ☐ การพูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	☐ การสัมภาษณ์				
☐ การสังเกต						
☐ การใช้แบบสอบถาม						
☐ การใช้แบบทดสอบ						
☐ การตรวจผลงาน						
☐ การทำรายงาน						
☐ การอภิปราย						
☐ อื่นๆ.....						
4. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้ สาระการฟัง ดู และพูด ☐ ความสนใจในเรื่องที่ฟัง ดู และพูด ☐ ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการฟัง ดู พูด ☐ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ☐ การศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่ฟัง ดู และพูด ☐ การมีระเบียบวินัยในตนเอง ☐ การรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง ☐ การมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด		☐ การสัมภาษณ์				
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					

สาระที่ 4: หลักการใช้ภาษาไทย

สิ่งที่ประเมิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	วิธีประเมินผลการเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ช่วงเวลาของการประเมินผู้เรียน				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			นำ	สอน	สรุป	
1. ด้านเนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน ☐ ลักษณะของเสียงในภาษาไทย ☐ หลักการสร้างคำในภาษาไทย ☐ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ☐ ลักษณะและโครงสร้างของประโยคในภาษาไทย ☐ หลักในการแต่งบทร้อยกรอง (มีต่อ)	☐ การสัมภาษณ์					
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					

สิ่งที่ประเมิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	วิธีประเมินผลการเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ช่วงเวลาของการประเมินผู้เรียน				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			นำ	สอน	สรุป	
1. (ต่อ) ☐ ความหมายของคำ คำราชาศัพท์ คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย คำทับศัพท์ ศัพท์บัญญัติ คำศัพท์ทางวิชาการ และวิชาชีพ ☐ หลักในการใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย คำราชาศัพท์ คำทับศัพท์ ศัพท์บัญญัติ คำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ ☐ ความหมายและหลักในการใช้สำนวน คำพังเพย และสุภาษิต						
2. ด้านกระบวนการคิด ☐ การคิดวิเคราะห์ ☐ การคิดสังเคราะห์ ☐ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ☐ การคิดสร้างสรรค์ ☐ การคิดไตร่ตรอง ☐ การคิดแก้ปัญหา ☐ อื่นๆ.....	☐ การสัมภาษณ์ ☐ การสังเกต ☐ การใช้แบบสอบถาม ☐ การใช้แบบทดสอบ ☐ การตรวจผลงาน ☐ การทำรายงาน ☐ การอภิปราย ☐ อื่นๆ.....					
3. ด้านทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ หลักการใช้ภาษาไทย ☐ การสร้างคำในภาษาไทย ☐ การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ☐ การวิเคราะห์โครงสร้างประโยค ☐ การแต่งบทหรือกรอนชนิดต่างๆ ☐ การวิเคราะห์ระดับภาษา ☐ การจำแนกและการใช้สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย ☐ การใช้คำภาษาต่างประเทศ คำราชาศัพท์ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติ	☐ การสัมภาษณ์ ☐ การสังเกต ☐ การใช้แบบสอบถาม ☐ การใช้แบบทดสอบ ☐ การตรวจผลงาน ☐ การทำรายงาน ☐ การอภิปราย ☐ อื่นๆ.....					
4. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้ หลักการใช้ภาษาไทย ☐ ความสนใจในเรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ☐ ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ☐ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ☐ การศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน ☐ การมีระเบียบวินัยในตนเอง ☐ การรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง ☐ การทำงานร่วมกับผู้อื่น	☐ การสัมภาษณ์ ☐ การสังเกต ☐ การใช้แบบสอบถาม ☐ การใช้แบบทดสอบ ☐ การตรวจผลงาน ☐ การทำรายงาน ☐ การอภิปราย ☐ อื่นๆ.....					

สาระที่ 5: วรรณคดีและวรรณกรรม

สิ่งที่ประเมิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	วิธีประเมินผลการเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ช่วงเวลาของการประเมินผู้เรียน				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			นำ	สอน	สรุป	
1. เนื้อหาความรู้และความเข้าใจที่ได้จากบทเรียน ☐ หลักในการสรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรม ☐ หลักในการวิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม	☐ การสัมภาษณ์					
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					
2. ด้านกระบวนการคิด ☐ การคิดวิเคราะห์ ☐ การคิดสังเคราะห์ ☐ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ☐ การคิดสร้างสรรค์ ☐ การคิดไตร่ตรอง ☐ การคิดแก้ปัญหา ☐ อื่นๆ.....	☐ การสัมภาษณ์					
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					
3. ด้านทักษะและความสามารถในการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม ☐ อธิบายและวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ☐ ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ☐ สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ☐ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่าน	☐ การสัมภาษณ์					
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					
4. ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม ☐ ความสนใจในเรื่องวรรณคดีและวรรณกรรม ☐ ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ☐ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ☐ การศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน ☐ การมีระเบียบวินัยในตนเอง ☐ การรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง ☐ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ☐ การตระหนักถึงคุณค่าของวรรณคดีและวรรณคดี	☐ การสัมภาษณ์					
	☐ การสังเกต					
	☐ การใช้แบบสอบถาม					
	☐ การใช้แบบทดสอบ					
	☐ การตรวจผลงาน					
	☐ การทำรายงาน					
	☐ การอภิปราย					
	☐ อื่นๆ.....					

ตอนที่ 3 การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้

คำชี้แจง โปรดระบุระดับของการนำไปใช้โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการนำผลการประเมินไปใช้ของท่าน

ลักษณะการนำผลการประเมินไปใช้	ความถี่ของการนำไปใช้หลังจากการประเมิน				
	ทุกครั้ง 5	เกือบ ทุกครั้ง 4	บางครั้ง 3	แทบจะ ไม่ 2	ไม่ได้นำ ไปใช้เลย 1
การนำผลการประเมินก่อนเรียนไปใช้					
1. ปรับใช้กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน					
2. พัฒนาทักษะการคิดในการเรียนภาษาไทยของผู้เรียน					
3. พัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น					
4. เปรียบเทียบพัฒนาการหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. อื่นๆ โปรดระบุ.....					
การนำผลการประเมินระหว่างเรียนไปใช้					
1. ช่วยเหลือและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เรียน					
2. จัดกิจกรรมหรือสอนเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียน					
3. ยกย่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน					
4. ปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง					
5. อื่นๆ โปรดระบุ.....					
การนำผลการประเมินหลังเรียนไปใช้					
1. ช่วยเหลือและกำกับติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เรียน					
2. จัดกิจกรรมหรือสอนเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียน					
3. ปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น					
4. อื่นๆ โปรดระบุ.....					

แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำถามเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้

1.1 ก่อนเรียน

- 1) ท่านคิดว่าการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนที่จะเรียนเรื่องหนึ่งๆ มีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร
- 2) ส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีการใดในการประเมินผลนักเรียนของท่านก่อนที่จะเริ่มสอน เพราะเหตุใดจึงใช้วิธีการดังกล่าว
- 3) ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ท่านให้ความสำคัญในการประเมินด้านใดเป็นพิเศษหรือไม่ อย่างไร (การประเมินในแต่ละด้านหมายถึง ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย)
- 4) ในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนก่อนเรียนนั้นท่านได้ให้นักเรียนของท่านทำกิจกรรมใดเป็นส่วนใหญ่ และมีวิธีในการให้คะแนนอย่างไร
- 5) ในการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนท่านเคยพบปัญหาบ้างหรือไม่ อย่างไร

1.2 ระหว่างเรียน

- 1) ท่านทราบหรือไม่ว่าการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนสำคัญกับตัวผู้เรียน และผู้สอนอย่างไร
- 2) ท่านมีวิธีประเมินผลการเรียนรู้นักเรียนของท่านในระหว่างทำการสอน หรือระหว่างที่นักเรียนทำกิจกรรมอย่างไรบ้าง และท่านประเมินผู้เรียนบ่อยครั้งเพียงใด
- 3) ท่านเลือกใช้วิธีการประเมินวิธีใดประเมินนักเรียนของท่านบ่อยครั้งที่สุด เพราะเหตุใด
- 4) การประเมินด้านใดที่ท่านคิดว่าสำคัญที่สุดในการประเมินผู้เรียนในระหว่างเรียน
- 5) ท่านให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนในชั้นนำ ชั้นสอน หรือชั้นสรุปมากกว่ากัน และท่านประเมินผลในแต่ละชั้นอย่างไร
- 6) นักเรียนของท่านมีโอกาสได้ประเมินกิจกรรมหรือผลงานของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด และส่วนใหญ่ประเมินในช่วงใดของการจัดการเรียนการสอน

- 7) การประเมินผลการเรียนรู้โดยครู มีเกณฑ์ในการประเมินแตกต่างจากการให้นักเรียนประเมินตนเองอย่างไร และเกณฑ์ที่ท่านใช้มีลักษณะอย่างไร จงอธิบาย
- 8) ท่านเคยพบปัญหาอะไรบ้างในการประเมินระหว่างเรียน และท่านมีวิธีแก้ปัญหานั้นอย่างไร

1.3 หลังเรียน

- 1) วัตถุประสงค์ในการประเมินผู้เรียนหลังเรียนที่ท่านต้องการมากที่สุดคืออะไร และท่านคิดว่าการประเมินผลการเรียนรู้หลังเรียนให้อะไรกับนักเรียนและครูผู้สอนบ้าง
- 2) ท่านประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนหลังเรียนจบเรื่องหนึ่งๆ ด้วยวิธีใดบ้าง เพราะเหตุใด
- 3) ท่านคิดว่าวิธีการประเมินวิธีการใดที่เหมาะสมกับช่วงเวลาหลังเรียนมากที่สุด เพราะเหตุใด
- 4) การประเมินผลผู้เรียนของท่านหลังเรียน ท่านประเมินความรู้ของนักเรียนในแต่ละด้าน (ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย) เป็นสัดส่วนเท่าใด และเน้นด้านใดมากที่สุด
- 5) การประเมินหลังเรียนโดยผู้เรียนเป็นผู้ประเมินตนเองสามารถทำได้หรือไม่ ถ้าสามารถทำได้ต้องใช้วิธีการประเมินด้วยวิธีใดและใช้เกณฑ์อะไรในการให้คะแนน
- 6) ปัญหาในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนหลังเรียนที่ท่านพบคืออะไร

2. การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้

- 2.1 ท่านได้นำผลจากการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนไปใช้บ้างหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.2 การนำผลการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนไปใช้ มีความแตกต่างกันอย่างไร และท่านคิดว่าการนำผลการประเมินไปใช้ในช่วงใดสำคัญที่สุด
- 2.3 ท่านนำผลจากการประเมินในช่วงใดไปใช้บ่อยที่สุด และนำไปใช้อย่างไรบ้าง
- 2.4 ท่านคิดว่า หากไม่มีการนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ใน ช่วงใดช่วงหนึ่งจะมีผลกระทบต่อ การจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร
- 2.5 ท่านเคยประสบปัญหาในการนำผลการประเมินไปใช้หรือไม่ อย่างไร และท่านมีวิธีในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไรบ้าง
- 2.6 การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ จะเกิดผลดีอย่างไร และใครบ้างที่จะได้รับประโยชน์จากการประเมินผลการเรียนรู้

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับ การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ข้อคำถามสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี ดังนี้

คำถามนำ

1. นักเรียนคิดว่าระหว่างการเรียนรู้เรื่องการอ่าน การเขียน การฟัง ดู และพูด หลักการใช้ภาษา และวรรณคดีและวรรณกรรมในวิชาภาษาไทยที่นักเรียนเคยเรียน นักเรียนชอบเรียนเรื่องใดมากกว่ากัน เพราะเหตุใด
2. กิจกรรมในชั้นเรียนของวิชาภาษาไทยกิจกรรมใดที่นักเรียนรู้สึกประทับใจมากที่สุด และกิจกรรมดังกล่าวสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไร
3. นักเรียนชอบให้ครูจัดกิจกรรมประเภทใดเพื่อให้สอดคล้องกับบทเรียนวิชาภาษาไทย

คำถามเกี่ยวกับการประเมิน

1. กิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนประทับใจ ครูมีการให้คะแนนทุกครั้งหรือไม่ และให้คะแนนนักเรียนอย่างไรบ้าง
2. กิจกรรมที่ครูให้นักเรียนทำส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมเป็นกลุ่ม
3. ครูเคยให้นักเรียนตรวจงานของตนเอง หรือของเพื่อนบ้างหรือไม่ และให้นักเรียนใช้ เกณฑ์อะไรในการตรวจให้คะแนน
4. ครูให้นักเรียนสอบวัดความรู้บ่อยครั้งเพียงใด (ทุกครั้งหลังจากเรียนจบเรื่องหนึ่งๆ หรือมากกว่านั้น)
5. ครูเก็บคะแนนนักเรียนจากการสอบข้อเขียนหรือจากการทำกิจกรรมกลุ่มมากกว่ากัน และบ่อยครั้งเพียงใด
6. นักเรียนชอบให้ครูให้คะแนนจากการสอบข้อเขียนหรือจากการทำกิจกรรมมากกว่ากัน เพราะเหตุใด
7. นอกจากการสอบข้อเขียนและการทำกิจกรรมต่างๆ แล้ว ครูมีการให้คะแนนนักเรียนจากสิ่งใดอีกบ้าง

แบบบันทึกผลการสังเกตการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำชี้แจง เติมข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่พบลงในช่องสิ่งที่สังเกตได้ในชั้นเรียน ตามหัวข้อที่กำหนด

ชื่อ-นามสกุล ครูผู้สอน.....ระดับชั้นที่สอน.....

เรื่องที่สอน.....วันที่.....เวลา.....

สิ่งที่สังเกตได้ในชั้นเรียน

1. วัตถุประสงค์ในการประเมิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. วิธีการที่ใช้ในการประเมิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่สังเกตได้ในชั้นเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ผลงานของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่สังเกตได้ในชั้นเรียน

6. ผู้ที่ประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ครูใช้ในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

เกณฑ์การประเมิน

1. ด้านบุคลิกภาพ

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ใช้ระดับเสียง สีลาท่าทางประกอบการพูด การแต่งกาย ความสุภาพ รักษาเวลา

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ระดับคุณภาพขาดไป 1 รายจากจากระดับคุณภาพ 3

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ระดับคุณภาพขาดไป 2-3 รายการจากระดับคุณภาพ 3

2. การใช้ภาษา

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ใช้ภาษาสุภาพ เข้าใจง่าย ชัดเจน สละสลวย

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ระดับคุณภาพขาดไป 1 รายจากจากระดับคุณภาพ 3

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ระดับคุณภาพขาดไป 2-3 รายการจากระดับคุณภาพ 3

3. วิธีการพูด

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ตรงประเด็น ระบุข้อเท็จจริงครอบคลุมเนื้อหา มีความสมเหตุสมผล สรุปชัดเจน

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ระดับคุณภาพขาดไป 1 รายจากจากระดับคุณภาพ 3

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ระดับคุณภาพขาดไป 2-3 รายการจากระดับคุณภาพ 3

4. เนื้อหา

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง เนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย เชื่อถือได้ เนื้อหาไม่กระทบให้ผู้อื่นเดือดร้อน

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ระดับคุณภาพขาดไป 1 รายจากจากระดับคุณภาพ 3

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ระดับคุณภาพขาดไป 2-3 รายการจากระดับคุณภาพ 3

แบบประเมินการแสดงละคร

เรื่องกันปวย

ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6

		1	2	3	4	5	6	7	
หัวข้อการประเมิน	คะแนน เต็ม	แตก ใหม่	ดีมี	ตา	ดิน	ดิ่ง กล้ำม เนื้อ	ฝิดาด	ท้อ่ง ร่ว่ง	หมาย เหตุ
1. เปิดการแสดงน่าสนใจ	5								
2. ใช้ภาษาเหมาะสม	5								
3. ออกเสียงคำถูกต้อง	5								
4. สื่อความตรงตามเนื้อหา	5								
5. แสดงได้สมบทบาท	5								
รวมคะแนน	25								

ข้อเสนอแนะ

1. กลุ่มแตกใหม่.....
2. กลุ่มดีมี.....
3. กลุ่มตา.....
4. กลุ่มดิน.....
5. กลุ่มดิ่งกล้ำมเนื้อ.....
6. กลุ่มฝิดาด.....
7. กลุ่มท้อ่งร่ว่ง.....

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่นักเรียนแสดงพฤติกรรม

ที่	มีมารยาท ในการอ่าน 3 คะแนน			ใฝ่รู้ใฝ่เรียน 3 คะแนน			ความสามัคคี 3 คะแนน			ความคิด สร้างสรรค์ 3 คะแนน			ระเบียบวินัย 3 คะแนน			รวม 15 คะแนน	ผลการ ประเมิน	
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		ผ	มผ
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		
10																		
11																		
12																		
13																		

หมายเหตุ 1. เกณฑ์การให้คะแนน

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง พอใช้ / ปานกลาง

1 หมายถึง ควรปรับปรุง

2. ผลการประเมิน ผู้เรียนต้องได้ระดับ 2 ขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

แบบสังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

คำชี้แจง ให้ครูบันทึกพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักเรียน

๓ หมายถึง ให้ความร่วมมือดีมาก ๒ ให้ความร่วมมือด้วยดี ๑ ต้องคอยเตือนบางเวลา

เลขที่	คติไตระหิตีความ	ตอบคำถาม การค้นหาคำตอบ	การพูดนำเสนอของนักเรียน	การเอาใจใส่ทำงาน	การคัดเลือกปัญหา	เลขที่	คติไตระหิตีความ	ตอบคำถาม การค้นหาคำตอบ	การพูดนำเสนอของนักเรียน	การเอาใจใส่ทำงาน	การคัดเลือกปัญหา
๑						๑๗					๓๓
๒						๑๘					๓๔
๓						๑๙					๓๕
๔						๒๐					๓๖
๕						๒๑					๓๗
๖						๒๒					๓๘
๗						๒๓					๓๙
๘						๒๔					๔๐
๙						๒๕					๔๑
๑๐						๒๖					๔๒
๑๑						๒๗					๔๓
๑๒						๒๘					๔๔
๑๓						๒๙					๔๕
๑๔						๓๐					๔๖
๑๕						๓๑					๔๗
๑๖						๓๒					๔๘

.....ครูผู้ประเมิน

เกณฑ์ในการประเมินงานเขียน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔ (ดีมาก)	ระดับ ๓ (ดี)ผ่านเกณฑ์	ระดับ ๒ (พอใช้)	ระดับ ๑ (ควรปรับปรุง)
๑. การเขียนสะกดคำ	เขียนได้ถูกมากกว่าร้อยละ ๙๐	เขียนผิดหรือตกหล่นไม่เกิน ๑-๒ แห่ง	เขียนผิดหรือตกหล่นไม่เกิน ๓-๔ แห่ง	เขียนผิดหรือตกหล่นมากกว่า ๔ แห่ง
๒. ลายมือสวยงาม	ตัวหนังสือตรง เป็นระเบียบ ช่องไฟพอเหมาะตลอด	ตัวหนังสือตรง เป็นระเบียบ ช่องไฟไม่เหมาะ ๑-๒ แห่ง	ตัวหนังสือตรง ไม่ค่อยเป็นระเบียบ ช่องไฟไม่เหมาะ ๓-๔ แห่ง	เขียนไม่เป็นระเบียบ ช่องไฟไม่เหมาะสม
๓. การอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน (การเขียนผังมโนทัศน์)	อ่านและเขียนคำแล้ว สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นคำประเภทใด ถูกต้องมากกว่าร้อยละ ๙๐	อ่านคำแล้วสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นคำประเภทใด ผิดไม่เกิน ๑-๒ แห่ง	อ่านคำแล้วสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นคำประเภทใด ผิดไม่เกิน ๓-๔ แห่ง	อ่านคำแล้วสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นคำประเภทใด ผิดมากกว่า ๔ แห่ง
๔. กระบวนการกลุ่ม	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีความสนใจกระตือรือร้น และตั้งใจร่วมกิจกรรม มีการปฏิบัติกิจกรรม กลุ่ม ตามคำชี้แจงอย่าง ค่อนข้างแล้วและเสร็จ ตามเวลาที่กำหนด	สมาชิกส่วนใหญ่ ในกลุ่มมีความสนใจ กระตือรือร้นและตั้งใจ ร่วมกิจกรรม ปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่มตามคำ ชี้แจงและเสร็จตาม เวลาที่กำหนด	สมาชิกบางคนในกลุ่ม ไม่มีความสนใจ ไม่ค่อยกระตือรือร้นในการร่วม กิจกรรม ปฏิบัติตาม กิจกรรมกลุ่มตามคำ ชี้แจงและผลงานก็เสร็จ ตามกำหนดเวลา	สมาชิกบางคนในกลุ่ม ไม่มีความสนใจ ไม่ค่อยกระตือรือร้นและไม่ ตั้งใจในการร่วม กิจกรรม และผลงานก็ ไม่ดีไม่เสร็จตาม กำหนดเวลา
๕. มีนิสัยรักการเขียน และมีความตั้งใจทำงาน	ตั้งใจเขียน ผลงาน สะอาดเรียบร้อยตลอด เสร็จทันเวลา	ตั้งใจเขียน ผลงาน สกปรก ๑-๒ แห่ง เสร็จทันเวลา	ตั้งใจเขียน ผลงาน สกปรก ๓-๔ แห่ง แต่ก็เสร็จทันเวลา	ไม่ตั้งใจเขียน ผลงาน สกปรกมากกว่า ๔ แห่ง ไม่เสร็จทันเวลา

รูปวิธีการให้คะแนน
เกณฑ์การประเมินการวิเคราะห์วรรณคดี

ประเด็น การประเมิน	๔	๓	๒	๑	น้ำหนัก	คะแนน รวม
๑.การสรุป สาระสำคัญ	มีสาระสำคัญ ครบถ้วนและ ถูกต้องตรงตาม ประเด็นที่ ต้องการ ทั้งหมด	มีสาระสำคัญ ครบถ้วนและ ถูกต้องตรง ตามประเด็น เป็นส่วนใหญ่	มีสาระสำคัญ ครบถ้วนและ ถูกต้องตรง ตามประเด็น ที่ต้องการ บางส่วน	มีสาระสำคัญ ครบถ้วนและ ถูกต้องตรง ตามประเด็น ที่ต้องการเป็น ส่วนน้อย	๒	๘
๒.การใช้ภาษา	มีการนำเสนอ ความคิดสำคัญ และมีการขยาย ความที่ทำให้ ผู้อ่านเกิด ความรู้สึก เชื่อมั่นในผล ของการวิเคราะห์	มีการนำเสนอ ความคิดสำคัญ แต่ขาดการขยาย ความบางส่วน ทำให้ผู้อ่านได้รับ ข้อมูลไม่ชัดเจน ขาดความเชื่อมั่น ในผลของการ วิเคราะห์	มีการนำเสนอ ความคิด สำคัญแต่ ไม่ชัดเจน	มีการนำเสนอ ความคิด สำคัญ บางประเด็น	๒	๑๒
๓.คุณค่าทาง วรรณคดี	วิเคราะห์ได้ ครอบคลุมมี รายละเอียด ทุกแง่มุม	วิเคราะห์ได้ ครอบคลุม แต่ขาด รายละเอียด บางประเด็น	วิเคราะห์ไม่ ครอบคลุม และขาด รายละเอียด	วิเคราะห์ไม่ ครอบคลุม และขาด รายละเอียด ทั้งหมด	๕	๒๐

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๓๓ - ๔๐ หมายถึง ดีมาก

คะแนน ๒๕ - ๓๒ หมายถึง ดี

คะแนน ๑๗ - ๒๔ หมายถึง พอใช้

คะแนน ๑๐ - ๑๖ หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป

แบบประเมินการพูดหน้าชั้นเรียน

รายการประเมิน	5	4	3	2	1	หมายเหตุ
เนื้อหาสาระ การลำดับความคิด						
บุคลิกภาพ						
น้ำเสียง						
การใช้ภาษา						
มารยาท						
สรุปผล						

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 4-5 หมายถึง ดี

คะแนน 2-3 หมายถึง ผ่าน

คะแนน 1 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินการเขียนเรียงความ

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
องค์ประกอบ	1.5		
ความคิดสร้างสรรค์	3		
เนื้อหาสอดคล้องกับชื่อเรื่อง	10		
การใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสม	2		
ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อเรื่องและย่อหน้า	1.5		
การตกแต่งผลงาน	2		
สรุปผล	20		

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18-20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 16-17 หมายถึง ดี

คะแนน 14-15 หมายถึง พอใช้

คะแนน 11-13 หมายถึง ควรปรับปรุง

คะแนนน้อยกว่า 11 หมายถึง ไม่ผ่าน

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพรหมธิดา พงศ์พรหม เกิดเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2529 สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย เอกวิชาภาษาไทย จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี พ.ศ. 2552 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2552